PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XX. Št. 214 (5897) | TRST, torek 22. septembra 1964

Razpis upravnih volitev ali izvolitev predsednika republike

Senat razpravlja o vladnih ukrepih proti gospodarski konjunkturi

Brodolini pojasnil stališče PSI glede upravnih volitev, govorniki PSI pa so poudarjali nujnost, da se reši vprašanje državnega poglavarja - Poslanci KPI zahtevajo povišanje podpore za brezposelne in družinskih doklad

RIM, 21. — V senatu se je začela danes razprava o vladnih ukrepih proti gospodarski konjunkturi: gre za dva zakonska odloka, ki ju je vlada odobrila na svoji seji dne 31. avgusta t.l. in ki zadevata povišanje splošnega davka na promet (razen na predmete široke potrošnje, na umetna gnojila in še nekatere druge izjeme) in fiskalizacijo socialnih dajatev v višini 3.25 odst. (2.88 odst. v korist delodajalcev in 0.37 odst. v korist delavcev). Hkrati s tem pa bo senat razpravljal tudi o nadaljnjih vladnih ukrepih proti konjunkturi, in sicer o treh zakonskih osnutkih, ki zadevajo povišanje dohodninskega davka, dopolnilnega davka na višje dohodke in novega posebnega davka na dohodek od luksuznih vil. Računajo, da bo državna blagajna dobila od vseh teh novih davkov okrog 250 milijard lir na leto (200 milijard bo vrglo že samo povišanje splošnega davka na promet).

V diskusijo so posegli le Ferretti (PSI), Roda (PSIUP), Bosso (PLI) in Bertoli (KPI), nato pa so razpravo preložili na jutri. Ferretti je kritiziral fiskalizacijo socialnih dajatev, češ da gre za diskriminacijski ukrep na škodo zemljiških posestnikov, medtem ko je Bosso zatrjeval, da bo povišanje splošnega davka na promet povzročilo povišanje cen, fiskalizacija socialnih dajatev pa da je, kljub pozitivnim platem, skromnega pomena v primeri z bremeni, ki izhajajo iz uveljavljenja premične lestvice. Roda in Bertoli pa sta zatrjevala, kakor že Bosso, da bodo ukrepi povzročili povišanje cen, da ne pobijajo nevarnosti recesije, da utrjujejo položaj monopolističnih skupin in da s tem kompromitirajo načrtovanje.

Skupina komunističnih senatorjev je vprašala ministra za delo in socialno skrbstvo, ali se mu ne zdi potrebno prilagoditi sedanjo podporo za brezposelnost, ki znaša sedaj 300 lir na dan, in družinske doklade sedanji ravni prejemkov in življenskih stroškov; če bi upoštevali le povišanje življenjskih stroškov, bi morali po mnenju teh senatorjev podporo za brezposelne podvojiti, družinske doklade pa precej povišati. Isti senatorji so zastavili istemu ministru tudi vprašanje, kakšne ukrepe namerava podvzeti, da bi preprečili, da gradbišča in tovarne sprejemajo na delo, v nasprotju z določbami zakona, šoloobvezne dečke, kar pogosto povzroča smrtne primere zaradi nesreč na delu.

Na sestanku komunističnih poslancev je Longo predlagal poslanca Ingraa za novega predsednika poslanske skupine KPI. Ingrao je bil do sedaj podpredsednik, medtem ko je bil predsednik te skupine bivši voditelj KPI Togliatti. Komunistični poslanci so Longov predlog odobrili soglasno.

Na vprašanje novinarjev, ki so hoteli vedeti, kakšno je stališče PSI glede upravnih volitev, je namestnik tajnika PSI Brodolini dejal, da socialisti niso postavili in ne nameravajo postaviti enostransko nobene zahteve po odložitvi upravnih volitev: «Vedno smo bili in smo še vedno za spoštovanje zakonskih rokov. Morebitnost odložitve, v primeru, da bi to upoštevali v zvezi z nekaterimi znanimi platmi izrednega položaja na vrhu države, bo morala biti, po mojem mnenju, predmet ocene in kolektivnega prevzema odgovornosti tako kar zadeva vlado, kakor tudi kar zadeva stranke».

V nedeljo je bilo več političnih govorov: tajnik PSI De Martino je govoril v Milanu, namestnik tajnika PSI Brodolini je govoril v Anconi, La Malfa je govoril v mestu Civitavecchia; v Rovigu je govoril Valori, v Bologni pa Amendola in Cattani; Ingrao v Macerati. Po mnenju socialističnih governikov ni mogoče razpisati upravnih volitev, ne da bi prej rešili vprašanje predsedstva republike. Kar zadeva izvolitev novega predsednika republike pa je Cattani dejal, da morajo stranke vladne večine izbrati kandidate soglasno, pri izvolitvi pa da ne smeta imeti odločujoče vloge niti skrajna desnica niti skrajna levica. Drugo vprašanje, ki zanima socialiste, je vprašanje, do kakšne večine bo prišlo v novem glavnem odboru KD. Tudi socialisti soglašajo s Saragatom, da bo rešitev tega vprašanja «močno vplivala na sodelovanje z drugimi strankami s tem, da bo olajšala ali pa kompromitirala njegov obstoj», kakor je poudaril De Martino. Tudi Brodolini je poudaril, da je za okrepitev politike levega centra potrebno, da v novem vodstvu KD sodeluje tudi demokristjanska levica, ki najdosledneje zagovarja to politiko, kajti v KD imamo zmernejša in naprednejša tolmačenja politike levega centra.

Proti zmernemu tolmačenju politike levega centra je nastopil tudi La Malfa v svojem govoru v mestu Civitavecchia in dal vedeti, da bi se republikanci umaknili iz vladne koalicije v primeru, da KD ne bi nadaljevala dosledno in lojalno s politiko levega centra.

Po mnenju Valorija in Amendole pa ni več nobenega dvoma, da KD hoče le konservativno in zmerno politiko levega centra. Amendola je poudaril v svojem govoru tudi to, da komunisti «nočejo nobenemu vsiliti svojih resitev, prepričani pa so, da ne more nihče odkloniti vabila, naj se položaj ponovno kritično pouči». Ingrao je zahteval, naj vlada takoj odgovori na vprašanje poslancev KPI, kdaj bodo upravne volitve; takojšen odgovor vlade bodo komunistični poslanci zahtevali jutri v poslanski zbornici. Vlada mora naložiti prefektom, naj razpišejo upravne volitve za 15. november, v primeru, da bi bilo že prepozno, da bi jih razpisali za 8. november — je dejal med drugim Ingrao, današnja «l'Unità» pa pripominja, da ni izključeno, da bo notranji minister Taviani odgovoril že jutri na vprašanje poslancev KPI; da pa bo to storil le, če bodo v ministrskem svetu dosegli soglasje glede vprašanja upravnih volitev. Dvomimo pa, da bi notranji minister mogel dati že jutri odgovor na to vprašanje, ker za jutri ni napovedana seja ministrskega sveta, ki mora o tem odločiti; domnevajo, da bo ta seja šele v četrtek. In na tej seji bodo nedvomno odločili, kateremu vprašanju je treba dati prednost: ali upravnim volitvam ali izvolitvi novega predsednika republike, kajti povsem nemogoče je, da bi razpisali volitve, hkrati pa izvolili novega poglavarja države.

PARIZ, 21. — Danes se je uradno začela konferenca treh laoških princev. Zvečer so objavili skupno sporočilo, ki javlja, da so se trije princi na prvem sestanku sporazumeli o treh točkah dnevnega reda, ki bo podlaga za njihove razgovore. Tri točke so: 1. Ustavitev ognja. 2. Sklicanje konference štirinajstih o Laosu. 3. Laoška vlada narodne enotnosti in porazdelitev ministrstev.

DANES

Po več tednih, med katerimi ni bilo nobenega poročila o zdravstvenem stanju predsednika republike Segnija, je bila včeraj objavljena vest, da se bodo trije zdravniki, ki ga zdravijo, danes ponovno sestali. Značilno je, da je bila vest objavljena potem, ko je socialistični tisk začel pisati o nujnosti rešitve vprašanja poglavarja države. — Tajništvo sindikata CGIL je včeraj objavilo dokument, v katerem se izraža zaskrbljenost zaradi odpustitev, skrčenja delovnega urnika, blokade novih zaposlitev na vseh sektorjih in v vseh pokrajinah. CGIL zahteva sestanek s predsedstvom vlade in prizadetimi ministri.

V mednarodnem dogajanju je še vedno v ospredju incident v Tonkinškem zalivu. Včeraj je namreč sovjetska agencija Tass objavila izjavo, v kateri je rečeno, da je bilo sporočeno, da so ameriške ladje tri od neidentificiranih ladij zadele in potopile. V izjavi se poudarja, da je patruliranje ameriških vojnih ladij v zalivu popolnoma neupravičeno in da pomeni odkrito sovražno dejanje proti državam tega področja. Ameriško ravnanje v Tonkinškem zalivu je včeraj obsodil tudi angleški filozof Russell. Predsednik ZDA Johnson pa je izjavil, da nima o incidentu drugih informacij, razen že objavljenih. Predstavnik vlade ZDA pa je dejal, da se bo patruljiranje nadaljevalo. V glavnem mestu Južnega Vietnama je včeraj med 48-urno stavko več tisoč delavcev deset ur demonstriralo pred sedežem predsedstva vlade, dokler ni posebna delegacija izročila resolucije, v kateri protestira proti prepovedi stavke, ki jo je odredila vlada zaradi izrednega stanja.

V neki turški vasi na Cipru so včeraj vojaki narodne garde streljali proti ciprskim Turkom, ker se na poziv patrulje niso ustavili; žrtev ni bilo. Ciprski Turki pa so kljub opozorilu predstavnika OZN ponoči dokončali zidanje zidu čez neko cesto v predmestju Nikozije.

Po uradnem obisku na Madžarskem in po razgovorih z Ulbrichtom med njegovim kratkim zasebnim obiskom v Beogradu je predsednik SFRJ maršal Tito včeraj začel razgovore s predsednikom CSSR Novotnyjem, ki je prišel prvič na uraden obisk v Jugoslavijo. Severni tisk pripisuje obisku precejšnjo važnost. Francoski predsednik general de Gaulle pa je v nedeljo odpotoval na dolg štiritedenski obisk v države Latinske Amerike in je včeraj prispel v Venezuelo skupaj z zunanjim ministrom de Murvillom.

Indijski minister za obrambo je včeraj uradno sporočil, da so Sovjetska zveza, ZDA in Velika Britanija sklenile, da nudijo Indiji konkretno pomoč za uresničenje njenega petletnega obrambnega načrta.

Z izročitvijo «ustavne listine» predsedniku malteške vlade je Malta postala neodvisna država. Toda v nedeljo so bile v glavnem mestu otoka hude demonstracije proti sklepu, da bi nova država ostala v okviru Commonwealtha.

Na Švedskem je z absolutno večino na predvčerajšnjih volitvah zopet zmagala socialdemokratska stranka, ki je na oblasti že 32 let. Ostale najmočnejše stranke so po vrsti: liberalna, sredinska in konservativna. — Danes pa bodo volitve na Danskem, kjer je prav tako najmočnejša stranka socialdemokratska, ki ima v parlamentu 76 poslancev in vlada s podporo radikalne stranke, s katero ima večino enega glasu.

Včeraj je v vzhodnem Berlinu umrl predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grotewohl. Star je bil 70 let in je bil že štiri leta bolan.

Absolutna večina socialdemokratom na Švedskem

STOCKHOLM, 21. — Socialdemokratska stranka je na včerajšnjih volitvah dobila absolutno večino sedežev v parlament in 47,9 odstotka veljavnih glasov. Pridobila je tri sedeže. Konservativci so zgubili 11 sedežev, komunisti pa, ki so imeli prej pet sedežev, jih imajo sedaj 8.

Konservativna stranka je dobila 13,1 odstotka glasov in 28 sedežev; stranka sredine 13,7 odst. in 37 sedežev; liberalna stranka 16,7 odst., 40 sedežev; socialdemokratska stranka 47,9 odst., 117 sedežev; komunistična straka 5,3 odst., 8 sedežev; «buržoazna grupacija» 1,5 odst., 3 sedeže; demokristjanska skupina je dobila 1.08 odst. glasov, a nobenega sedeža.

Socialdemokratska stranka, ki jo vodi Tage Erlander, je na oblasti na Švedskem že 32-let. Tudi v senatu ima stranka absolutno večino. Tage Erlander je izjavil, da volilni izidi kažejo, da hoče prebivalstvo nadaljevanje politike socialne blaginje. Voditelj konservativcev je izjavil, da je treba neuspeh te stranke deloma pripisati dejstvu, da je del konservativnih glasov šel demokristjanom, ki so s svojo listo razdelili desnico.

ALŽIR, 21. — Nadzorstvena volilna komisija je objavila naslednje podatke o včerajšnjih volitvah. Vpisanih volivcev 6.091.991. Udeležba: 5.177.631. Oddanih glasov je bilo 5.164.846, od katerih 12.785 neveljavnih. Na vsem ozemlju se je volitev udeležilo 85 odstotkov volivcev.

PRVI URADNI OBISK PREDSEDNIKA ČSSR V JUGOSLAVIJI

A. Novotny prispel v Beograd

Tito in Novotny sta v svojih zdravicah izrazila željo po nadaljnji krepitvi sodelovanja med SFRJ in ČSSR

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 21. — Letošnji avgust in september bosta v državniški aktivnosti predsednika Jugoslavije zabeležena med najbolj delovna meseca. Po kratkem obisku v Romuniji in razgovorih z Georgijem Dejem je maršal Tito odpotoval na Madžarsko, kjer je imel več sestankov s predsednikoma Ištvanom Dobyjem ter Janošem Kadarjem in govoril na več zborovanjih. Kmalu po vrnitvi, v soboto, je sprejel na enodnevni zasebni obisk predsednika državnega sveta Vzhodne Nemčije Walterja Ulbrichta, ki se je vračal z uradnega obiska v Bolgariji.

Danes je maršal Tito na beograjskem letališču skupno z Edvardom Kardeljem, podpredsednikom Rankovićem in s številnimi drugimi jugoslovanskimi državnimi in političnimi funkcionarji pozdravil predsednika Češkoslovaške socialistične republike in prvega tajnika CK KP ČSSR Antonina Novotnyja, ki je s soprogo prispel na petdnevni uraden obisk v Jugoslavijo. Na sprejemu na beograjskem letališču so bili navzoči tudi člani diplomatskega zbora ter številni domači in tuji novinarji. Kljub deževnemu vremenu se je prebivalstvo Beograda v precejšnjem številu zbralo vzdolž ulic, da bi izrazilo prijateljstvo visokemu gostu iz bratske Češkoslovaške.

Neposredno po prihodu je maršal Tito v palači zveznega izvršnega sveta priredil gostom kosilo. Tito je v svoji zdravici med kosilom poudaril stike med Jugoslavijo in Češkoslovaško v preteklosti, ki so se okrepili v borbi proti skupnemu sovražniku v zadnji vojni, izrazil je zadovoljstvo, da so bile odstranjene ovire, ki so v delu povojnega razvoja ovirale normalne prijateljske odnose med obema državama, in ugotovil, da se odnosi s ČSSR in z ostalimi socialističnimi državami stalno zboljšujejo. Ko je poudaril, da narode Jugoslavije in ČSSR danes veže graditev socialističnih družbenih odnosov in borba za ohranitev miru na svetu, in omenil vaše rezultate, dosežene v medsebojnem trgovinskem in gospodarskem sodelovanju, je Tito izrazil prepričanje, da bodo razgovori med obiskom Novotnyja vplivali na nadaljnjo krepitev sodelovanja tudi na mednarodnem področju, ker imata obe državi mnogo skupnih interesov in podobne, oziroma zelo enake poglede na osnovna mednarodna vprašanja.

Tito se je v svoji zdravici dotaknil tudi mednarodnega položaja in ugotovil, da kljub pojavam, ki zaskrbljujejo (Vietnam, Ciper, Kongo, počasno reševanje vprašanja razorožitve in likvidacije kolonializma, rasne diskriminacije, poskuse oviranja neodvisnega razvoja novoosvobojenih držav) proces popuščanja politične napetosti ni bistveno ogrožen. Predsednik Jugoslavije je z zadovoljstvom ugotovil, da je položaj v Evropi, kljub nerešenim vprašanjem, ki so še vedno vir nevarnosti, precej stabiliziran. Izrazil je upanje, da bo v politiki zahodnonemške vlade prevladal realizem glede rešitve nemškega vprašanja. Na kraju svoje zdravice je Tito ugotovil, da socialistične države skupno z miroljubnimi naprednimi silami na svetu izpopolnjujejo svojo zgodovinsko nalogo v borbi za ohranitev pozitivnih pridobitev miroljubnega človeštva in ustvarjanja možnosti za napredek družbenega razvoja. Toda prav danes, ko je borba za mir in miroljubno reševanje ključnih mednarodnih vprašanj dosegla največji razmah, so se v vrstah mednarodnega komunističnega gibanja pod vodstvom kitajskih voditeljev pojavili dogmatiči in razbijaški elementi, ki skušajo oživeti negativno dediščino Stalinove dobe. Zato je potrebno, da se mednarodno delavsko gibanje in vse napredne sile v največji meri zavzamejo za konstruktivni razvoj mednarodnih odnosov, ker bodo na ta način najbolj očitno razkrinkale in razbile te nevarne in škodljive tendence.

Predsednik Novotny se je v odgovoru na zdravico pridružil besedam maršala Tita glede češkoslovaško—jugoslovanskih odnosov in možnosti njihovega nadaljnjega razvoja ter stremljenj obeh držav po ohranitvi miru, krepitvi načela miroljubne koeksistence med narodi.

V zvezi s politiko kitajskih voditeljev je Novotny ugotovil, da so ljudje, ki skušajo vsiliti naprednemu gibanju svoje nepravilne avanturistične tendence in ki trde, da politika miroljubne koeksistence ni revolucionarna, da celo pomeni pomiritev z imperializmom. Takšno dogmatsko stališče vodilnih kitajskih činiteljev pobija že samo življenje, za kar je dokaz tudi sedanji mednarodni položaj. Miroljubna koeksistenca ustvarja ugodne pogoje za združitev socialističnih sil na svetu, za razvoj narodnoosvobodilne borbe, za rešitev drugih vprašanj današnje dobe.

Predsednik ČSSR je izrazil zaskrbljenost zaradi razvoja v Zahodni Nemčiji in poudaril, da Češkoslovaška, ki je bila skozi stoletja izpostavljena nenehnemu pritisku in grožnjam germanizacije, pozorno spremlja dogodke v Zahodni Nemčiji, ker se ponovno poraja revanšizem, ki lahko podobno kot nacizem povzroči novo vojno. Novotny je v zvezi s tem dejal, da se dogodki iz leta 1938, ne bodo nikjer več ponovili. Zato Češkoslovaška gradi danes državo na načelih marksizma in leninizma, proletarskega internacionalizma, ki so skupni Sovjetski zvezi in drugim socialističnim državam, in se zaveda, da je osnovno varnost Češkoslovaške prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo.

Popoldne je predsednik mestne skupščine Beograda Neoričić izročil Novotnyju zlato spominsko plaketo Beograda v spomin na njegovo bivanje v Beogradu.

Na programu obiska predsednika ČSSR in njegovih sodelavcev, ki ga spremljajo je poleg Beograda še SR Srbija, Slovenija in Hrvatska.

Walter Ulbricht pa je s soprogo Lotto zaključil svoj kratki zasebni obisk v Beogradu včeraj in ob 11.15 odpotoval z letalom iz Beograda v Vzhodno Nemčijo. Na letališču se je poslovil od njega maršal Tito s soprogo Jovanko. O razgovorih med Titom in Ulbrichtom je bilo objavljeno posebno poročilo, v katerem je med drugim rečeno: «Med razgovori, ki so bili v prijateljskem ozračju, so udeleženci koristno izmenjali mnenje o razvoju medsebojnih odnosov, o nadaljnjem razvoju sodelovanja med obema socialističnima državama ter o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Z namenom nadaljnjega poglabljanja medsebojnih odnosov so proučili tudi izmenjavo partijskih in vladnih delegacij.»

Kot poročajo iz Berlina, je po svojem prihodu iz Beograda Ulbricht izjavil, da so bili njegovi razgovori prispevek k nadaljnjemu razvijanju in poglabljanju sodelovanja med obema državama, ter da bo njegov zasebni obisk koristil tudi plodnemu sodelovanju obeh partij in držav ter zagotovitvi miru.

B. B.

PO INCIDENTU V TONKINŠKEM ZALIVU

Tass opozarja na nevarne posledice ki jih lahko ima ameriško izzivanje

Bertrand Russell ostro obsoja ameriško ravnanje - Stavka in demonstracije v Sajgonu - Upor „izbranih čet", ki jih oborožujejo in vežbajo ZDA

MOSKVA, 21. — Agencija Tass je objavila izjavo, v kateri pravi, da «sovjetski vodilni krogi» odločno obsojajo ameriška izzivalna dejanja v Tonkinškem zalivu in ponovno opozarjajo, da ameriško vmešavanje v vietnamske notranje zadeve lahko pripelje do zelo nevarnih posledic. Vsa odgovornost za te posledice bo padla na Washington.

Izjava poudarja, da morajo protizakonito patruljiranje ob severnovietnamski obali, vojaške demonstracije in incidenti na tem področju absolutno prenehati.

«Izjava ameriškega tajnika za obrambo McNamare od 19. septembra, je dalje rečeno v izjavi Tass, priznava, da neidentificirane ladje niso začele nobene sovražne akcije proti ameriškim ladjam, ki so streljale samo v domnevi, da so čolni imeli sovražne namene. Sporočeno je tudi bilo, da so bile tri od neidentificiranih ladij zadete in potopljene. Svetovno javno mnenje se dobro spominja, da so podobni dogodki avgusta letos v Tonkinškem zalivu služili ameriškim oboroženim silam kot izgovor za piratska dejanja proti pristaniškim napravam in obljudenim krajem v vietnamski demokratični republiki. Zaradi tega je poročilo o novem incidentu v Tonkinškem zavilu povzročilo zaskrbljenost, predvsem zaradi bojazni, da je ta incident izgovor za nova napadalna dejanja ZDA na tem področju.

Iz Hanoja se je zvedelo, da vidi severnovietnamska vlada v novem incidentu sredstvo za zakrinkanje morebitnega novega napada ZDA.

Ena stvar je jasna: ali so bili dogodki ob severnovietnamski obali naprej pripravljeni ali ne, ali pa jih je treba pripisati neodgovornemu dejanju ameriških militaristov, ki mislijo, da so pooblaščeni streljati tam, kjer jih je volja in kadar jih je volja, je ameriška vlada v celoti odgovorna za morebitne posledice podobnih incidentov.

Kakor je bilo poudarjeno že v izjavi Tass 5. avgusta, je patruljiranje ameriških vojnih ladij v Tonkinškem zalivu popolnoma neupravičeno in pomeni odkrito sovražno dejanje proti državam tega področja. Dogodki 18. septembra ponovno potrjujejo, da je navzočnost ladij ameriškega sedmega brodovja v Tonkinškem zalivu vir incidentov in nevarnost oboroženih spopadov, ki ogrožajo mir. To jasno dokazuje, kako upravičena je zahteva, naj preneha izzivanje ameriških militaristov proti vietnamski demokratični republiki.»

Udeleženci «mladinskega foruma» v Moskvi so poslali danes ameriškemu predsedniku Johnsonu poslanico, s katero obsojajo izzivalno dejavnost ZDA v Tonkiškem zalivu in zahtevajo umik ameriškega brodovja s tega področja.

Predsednik Johnson je danes na tiskovni konferenci izjavil, da so se ZDA v zvezi z incidentom v Tonkiškem zalivu izognile sleherni «prenagljeni akciji» in da «ni moč misliti na represalije, dokler se točno ne ve, kaj se je zgodilo». Predsednik je dodal, da nima o incidentu drugih informacij razen do sedaj že znanih.

Na vprašanje, kaj misli osporočilu agencije Tass, da so bili trije neidentificirani čolni potopljeni, je Johnson odgovoril, da mu ni o tem nič znanega.

Predsednik je sporočil, da so dan po incidentu ameriška letala in ladje nadaljevale patruljiranje na vsem področju.

Angleški filozof Bertrand Russel je danes kritiziral ameriško ravnanje v Tonkiškem zalivu. Izjavil je, da je treba obsoditi operacije ladij in letal na tem področju, bodisi da jih pooblašča predsednik Johnson, ali pa da so jih začeli krajevni poveljniki, da postavijo predsednika pred izvršeno dejstvo. «Navzočnost ameriških torpednih lovcev ob kitajski in severnovietnamski obali, je stalno izzivanje. Svetovno javno mnenje ne sme dopustiti ZDA nobenega dvoma, da njih politika v Vietnamu vzbuja zaskrbljenost in obsojanje».

Davi se je v Sajgonu začela 48-urna protestna stavka, pri kateri je udeleženih nad 60.000 delavcev, včlanjenih v sindikate. Stavko so začeli iz protesta proti prepovedi stavke, ki jo je odredila vlada za ves čas izrednega stanja. Vse javne službe v Sajgonu so paralizirane in tudi dejavnost v pristanišču. Baje se nameravajo stavkajočim pridružiti tudi železničarji. V številnih delih Sajgona primanjkuje električna energija in voda. Številne trgovine so zaprte. Prvotno so se razširile govorice, da je bila stavka nocoj prekinjena, toda pozneje so sindikalni predstavniki to zanikali. Ti so izjavili, da stavka ni političnega značaja, temveč je njen namen doseči spoštovanje sindikalnih pravic, med katerimi je tudi pravica, da se vsak delavec vpiše v sindikat, ki si ga izbere.

Ves dan so bile v središču mesta velike demonstracije stavkajočih. Več tisoč delavcev je bilo deset ur zbranih pred sedežem predsedstva vlade. Končno je sindikalnim voditeljem uspelo izročiti v predsedstvu vlade resolucijo, v kateri so naštete zahteve delavcev. Po razgovoru delegacije v predsedstvu vlade so se delavci razšli brez incidentov.

Sajgonska vlada je nocoj uradno javila, da je vladna vojska znova zavzela radijsko postajo v San Net Hout v sredini države, ki so jo včeraj zasedle skupine upornikov južnovietnamske vojske. Uprli so se pripadniki «posebnih čet», ki jih vežbajo in oborožujejo Amerikanci za borbo proti Vietkongu. Kakor poroča časopis «Sajgon Post», zahtevajo uporniki ustanovitev avtonomne države na tamkajšnjem področju, kjer živijo predvsem manjšine, ki so večkrat zahtevale avtonomijo.

CGIL zahteva razgovore z vlado za premaganje gospodarskih težav

RIM, 21. — Tajništvo CGIL je objavilo danes dokument v katerem izraža zaskrbljenost zaradi odpustitev delavcev, skrčenja delovnega urnika, blokade novih zaposlitev na vseh sektorjih in v vseh pokrajinah.

Dokument poudarja, da se s tem slabša položaj delavstva in nastaja nevarnost takega stanja, ki bi ga bilo težko obvladati. Zaradi tega ima vlada s tem v zvezi veliko odgovornost.

«CGIL, nadaljuje dokument, je zaradi tega sklenil zahtevati nujen sestanek s predsedstvom vlade in s prizadetimi ministri, da bi obravnavali celotni položaj in ukrepe gospodarske in socialne politike, da bi pozitivno premagali sedanje težave.»

Dokument omenja zatem, da je izvršilni odbor CGIL na svoji zadnji seji pripravil «izreden program», katerega smernice so še vedno veljavne.

Dokument poudarja, da so v prvi vrsti potrebni: izreden načrt za kovinarsko industrijo z državno udeležbo, tako da se neposredno ali pa z naročili majhni industriji razširi proizvodnja orodnega blaga za vedno tesnejše koordiniranje med javnimi podjetji in majhnimi privatnimi podjetji, kar naj omogoči prenovljenje majhnih privatnih podjetij in njih proizvodno usmeritev v skladu s splošnimi interesi. Dalje je potrebno sprejeti ukrepe, da se omogoči razvoj programov o javnih delih in ljudskih stanovanjih ter socialnih programov. Takoj naj se sprejmejo ukrepi za olajšanje življenjskih stroškov z akcijo javne oblasti preko medministrskega odbora za cene ter z olajšavami občinam in zadrugam pri kupovanju in neposrednem prodajanju bistvenih potrošnih proizvodov, tako da se začne preobnova strukture distribucijskega sistema tudi z reformo zakona o trgih.

«CGIL, dodaja dokument, spričo resnosti položaja, ki narekuje takojšnjo intervencijo, zahteva programsko verifikacijo velikih podjetij in sektorjev, kjer se je skrčila zaposlitev, ali grozi tako skrčenje, in to z udeležbo sindikatov ter centralnih ali perifeličnih javnih oblasti. CGIL poziva svoje organizacije, naj se odločno uprejo odpustitvam in skrčenju delovnega urnika ter naj sprožijo vedno bolj razčlenjeno pobudo za izboljšanje pogodbenih pogojev na vseh ravneh.

V AMERIŠKI DRŽAVI MISSISSIPPI

Številni atentati proti črncem in požigi njihovega imetja

Atentati so se začeli, odkar se je začela kampanja za vpisovanje črncev v volilne seznome

FILADELFIJA (Mississippi), 21. — Preteklo noč je požar uničil dve cerkvi: v eno zahajajo črnci, v drugo pa Indijanci. Obe cerkvi sta na področju, kjer so prejšnji mesec našli trupla treh integracionalistov, ki so jih bili ubili konec junija.

V kraju McComb, prav tako v državi Mississippi, so sinoči eksplodirale bombe pred batistično cerkvijo, ki jo obiskujejo črnci, in pred stanovanjem neke črnke, ki je lastnica bližnje restavracije. Ranjena sta bila dva otroka. Cerkev je bila hudo poškodovana, k sreči pa je bila prazna.

Po sinočnjih eksplozijah je več tisoč črncev demonstriralo po ulicah. Spopadli so se s policaji, ki so več demonstrantov aretirali, mnoge pa hudo pretepli.

V Jacksonu je policija javila, da je v vaseh okoli McComba bilo okoli dvajset atentatov proti črncem in njihovemu imetju, odkar se je začela kampanja za registriranje črncev v volilne sezname.

Vojaška pomoč Indiji

NOVI DELHI, 21. — Indijski minister za obrambo je danes izjavil, da so Sovjetska zveza, ZDA in Velika Britanija privolile, da nudijo Indiji konkretno pomoč za njen petletni obrambni načrt. Sovjetska zveza bo dobavila več letal «Mig-21» in vse potrebno za zgraditev tovarn za ta letala. Dalje bo dobavila več lahkih tankov in 20 helikopterjev.

Ameriška vlada je obljubila, da bo takoj dovolila Indiji kredit za obrambo v znesku 10 milijonov dolarjev in drugi kredit 50 milijonov dolarjev za finančno leto 1965. Dalje bodo ZDA dale poseben vojaški kredit, ki ga ne bo treba vrniti.

Velika Britanija bo dala finančno podporo za zgraditev bazena v Bombaju in za zgraditev treh fregat vrste «Leander».

V Londonu so sporočili, da bo Velika Britanija dala Indiji poseben kredit za obrambo v znesku 4 milijonov in sto tisoč šterlingov, da krije stroške v tujini v prihodnjih štirih letih, ko bodo zgradili tri fregate.

Danes volitve na Danskem

KOPENHAGEN, 21. — Nad tri milijone Dancev bo jutri odšlo na volitve, da izvolijo 179 članov parlamenta za nadaljnja štiri leta. Kandidatne liste je predložilo 11 strank s skupno 1005 kandidati. Socialdemokratska stranka, ki ji predseduje Jens Otto Krag, ki je tudi predsednik valde, ima v parlamentu 76 sedežev. S podporo radikalne stranke ima večino enega glasu. Dve veliki opozicijski stranki sta konservativna stranka, ki ima 32 sedežev, in agrarna stranka, ki ima 38 sedežev. Obe si prizadevata, da bi po enajstih letih vladanja socialdemokratov napravili konec temu režimu.

Ti dve stranki se zlasti bojita, da bi socialdemokratska stranka, če bi še dalje ostala na oblasti, nadaljevala politiko nacionalizacije, in zlasti se bojita razlaščanja zemljišč za zidanje stanovanj. Opozicija očita socialdemokratom, da je spravila «z neprevidno gospodarsko politiko» v nevarnost blaginjo v deželi. Otto Krag pa je v svojih govorih poudaril, da Danska ne pozna niti inflacije niti brezposelnosti in da v zadnjih letih proizvodnja in izvoz stalno naraščata.

De Gaulle v Caracasu

De Gaulle pregleduje na letališču častni odred pred odhodom v Latinsko Ameriko. Poleg Venezuele bo obiskal še Kolumbijo, Ekvador, Peru, Bolivijo, Čile, Argentino, Paragvaj, Urugvaj in Brazilijo

CARACAS, 21. — Francoski predsednik de Gaulle je prišel danes na obisk v venezuelsko prestolnico v okviru svojega potovanja po državah Latinske Amerike. Na letališču ga je sprejel predsednik Leoni. Na letališču se je zbrala velika množica, ki je pozdravljala de Gaulla in njegovo soprogo. V okviru varnostnih ukrepov so mobilizirali 15.000 policajev.

Po pozdravnih govorih je sprevod krenil z letališča v krožek oboroženih sil v Caracasu, kjer bo bival general med svojim štirideset-indvajseturnim bivanjem v Venezueli. Pozneje je de Gaulle odšel na sedež vlade, kjer mu je predsednik Leoni izročil odlikovanje reda Libertador. De Gaulle pa je izročil Leoniju odlikovanje častne legije. De Gaulla spremlja tudi zunanji minister de Murville.

Otto Grotewohl umrl

Sožalna brzojavka centralnega komiteja KPI

BERLIN, 21. — Uradno javljajo, da je danes ob 12.35 umrl v vzhodnem Berlinu predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grotewohl, ki je bil že več časa bolan v neki kliniki.

Otto Grotewohl je imel 70 let in že štiri leta ni bil pri dobrem zdravju, tako da je praktično bil odsoten s politične pozornice.

Leta 1960 je imel Grotewohl srčni napad med obiskom v Moskvi in se je več ko šest mesecev zdravil v neki sovjetski kliniki. Nato so ga prepeljali v vzhodni Berlin.

Grotewohl se je rodil v Braunschweigu na Spodnjem Saskem. Že zelo mlad je začel delati kot tiskar in se je hkrati posvetil politični dejavnosti. Najprej je bil socialist, zatem radikalec, nato zopet socialdemokrat. Od leta 1925 do 1933 je bil socialdemokratski poslanec v Reichstagu. Po prihodu Hitlerja na oblast se je posvetil trgovini in slikarstvu. Leta 1938 je bil aretiran zaradi «nezakonite dejavnosti» in je leta 1945 postal član centralnega komiteja socialdemokratske stranke sovjetskega področja Nemčije. Ko se je ustanovila nemška demokratična republika, in je Grotewohl postal predsednik prezidija, je to funkcijo obdržal do leta 1960, ko je bil Ulbricht imenovan za tajnika vzhodnonemške enotne socialistične stranke. Grotewohl je imel važno vlogo pri združitvi socialdemokratske stranke z vzhodnonemško komunistično stranko. Funkcijo predsednika vlade je obdržal nepretrgoma do svoje smrti, čeprav praktično ni več deloval zaradi bolezni. Predvideva se, da bo njegov naslednik sedanji ministrski podpredsednik Willi Stoph.

Kakor javlja zdravniško poročilo, je dobil Grotewohl danes srčni napad, kateremu je podlegel. Jutri bodo truplo položili na mrtvaški oder na sedežu centralnega komiteja enotne socialistične stranke v vzhodnem Berlinu.

Tajnik KPI Luigi Longo je poslal v imenu centralnega komiteja vzhodnonemški socialistični stranki brzojavko, v kateri izreka sožalje zaradi smrti Grotewohla in pravi, da nastaja z Grotewohlovo smrtjo velika praznina v vrstah vzhodnonemške komunistične stranke in v mednarodnem delavskem gibanju.

Combe ne bo povabljen v Kairo

KAIRO, 21. — Predstavnik egiptovskega zunanjega ministrstva je sporočil, da Combe in njegova vlada ne bosta povabljena na drugo konferenco nevezanih držav, ki bo oktobra v Kairu. Kongo je bil med 25 državami prve konference nevezanih držav, ki je bila leta 1961 v Beogradu. Kairski list «Al Ahram» piše, da Combejeva vlada ne bo povabljena v Kairo, ker se med državami opaža splošna želja, naj Combe ne bi bil navzoč na konferenci.

Od mednarodnega turizma vse prenizki dohodki ZDA

Kot kažejo vsi znaki, se plačilna bilanca Združenih držav Amerike kljub svoječasnim optimističnim napovedim finančnega ministra Dillona do konca letošnjega leta še ne bo bistveno zboljšala. Med poglavitne vzroke primanjkljaja v ameriški plačilni bilanci sodi vsekakor neravnotežje v storitveni bilanci, ki pa izvira v prvi vrsti iz sorazmerno nizkih dohodkov od mednarodnega turizma, medtem ko z druge strani izdatki ameriških državljanov, ki potujejo v inozemstvo kot turisti, iz leta v leto vse bolj naraščajo. Zaradi tega se je tudi primanjkljaj v ameriški turistični bilanci v razdobju od leta 1950 do 1963 zvišal od 422 na 1600 milijonov dolarjev, kar je domala polovica celotnega lanskoletnega primanjkljaja v plačilni bilanci ZDA.

Do takega nesorazmerja med dohodki od inozemskega turizma v Združenih državah in izdatki ameriških turistov v inozemstvu prihaja predvsem zaradi različne razpoloženosti do potovanja in ciljev potovanja med Amerikanci in inozemskimi turisti drugod po svetu. Pri Amerikancih je na splošno opaziti, da izdajo nesorazmerno visoke zneske od svojih razpoložljivih dohodkov za potovanja v inozemstvo, medtem ko je dotok inozemskih turistov v ZDA dokaj skromen, še bolj skromni pa so njihovi izdatki med bivanjem v Združenih državah. Državljani ZDA se pač raje odločijo za potovanje po inozemstvu kot pa po lastni državi predvsem zaradi veliko nižjih stroškov tako za vožnje kot za hrano in stanovanje v drugih državah, kot pa bi bili potrebni za potovanje po lastni državi. Tako je npr. lani potovalo 1,8 milijona Amerikancev v inozemstvo, pri čemer pa niso upoštevana potovanja v Kanado in Mehiko. To pomeni, da se je število ameriških turistov, ki so obiskali tuje države, od l. 1958 do lani zvišalo približno za četrtino.

Pri tem pa so ostali vsi dosedanji napori vlade ZDA, da bi v tem pogledu zboljšala položaj, brez pričakovanega uspeha. Še nadalje izdajo ameriške potovalne agencije okoli 80% svojih stroškov za reklame prav za pospeševanje inozemskega turizma, kar poleg že navedenih razlogov še bolj navaja Amerikance k temu, da se odločijo za potovanje v tuje države. Z druge strani pa se Združene države Amerike že zgolj iz prestižnih razlogov ne morejo zateči k raznim ukrepom, ki bi pomenili omejitve v deviznem gospodarstvu ali pa drugačno oviranje državljanov v njihovih prostih odločitvah glede potovanja v inozemstvo. L. 1962 je vlada sicer znižala višino vrednosti carine prostega uvoza turističnih spominkov od 500 na 100 dolarjev, vendar je ta ukrep ostal praktično skoraj brez učinka. Tudi sicer vlada ne more najti nobene sprejemljive poti, da bi z drastičnimi ukrepi zares uspešno omejila nagnjenost svojih državljanov do potovanja v tujino. Edino metoda vplivanja na izbor prevoznega sredstva je obrodila še dokaj zadoljive uspehe.

Vladi ZDA ne preostane torej praktično nobena druga pot za radikalno zboljšanje položaja na področju turizma, kot da z dobro in smotrno propagando ter z ustreznimi pospeševalnimi ukrepi skuša okrepiti dotok inozemskih turistov v Združene države. Vendar pa so tudi na tej poti take in tolikšne ovire, da jih bo težko premagati. Ob splošnem naraščanju obsega svetovnega turizma so se seveda tudi izdatki inozemskih potnikov v ZDA od l. 1950 do l. 1963 zvišali, in sicer od 145 milijonov na 941 milijonov dolarjev, prav tako pa tudi njihovi izdatki za uporabo ameriških prevoznih sredstev od 47 milijonov na 125 milijonov dolarjev. Vendar pa so ugotovili, da so bili izdatki turistov iz Velike Britanije in Nemčije, ki jih je bilo največ, med njihovim potovanjem oziroma bivanjem v Združenih državah neverjetno nizki. To pa seveda zaradi tega, ker je večina njih prihajala na obisk k svojim sorodnikom in prijateljem v ZDA, pri katerih so tudi uživali gostoljubnost.

Brez dvoma pa so še razne druge ovire, ki odvračajo inozemske turiste od potovanja v ZDA. To so v prvi vrsti visoki življenjski stroški in tudi predpisi za izdajanje ameriškega vstopnega vizuma prestrogi in pretogi, zlasti pa so kontrole prtljage in sploh metode carinskih pregledov ob prihodu v ZDA očitno prerigorozne in za občutljivejše osebe celo žaljive, kar vse vzbuja pri potnikih nekak občutek šikaniranja.

Če bodo hotele Združene države zares olajšati prihajanje inozemskih turistov in s tem učinkovito zvišati dohodke od turizma, bo moral sam ameriški kongres poseči v zadevo in z zares širokopoteznimi ukrepi delati na tem, da se odpravijo oziroma temeljito ublažijo zadevni predpisi, ki slej ko prej pomenijo zelo resno oviro za razvoj inozemskega turizma. Poleg tega pa bo treba določiti večje zneske za ameriško turistično propagando v tistih državah, od katerih bi mogli pričakovati pomemben dotok turistov v ZDA. V tej zvezi naj navedemo, da izda npr. tako majhna država, kot je Irska, za turistično propagando letno 4,1 milijona dolarjev, medtem ko so Združene države Amerike izdale v l. 1963 v ta namen le pičlih 2,6 milijona dolarjev. Že samo ta podatek dovolj zgovorno priča, koliko so Združene države zanemarile to tako pomembno gospodarsko panogo, kar je v svoji končni posledici tudi eden izmed poglavitnih vzrokov za nastalo vrzel glede dohodkov od inozemskega turizma v plačilni bilanci ZDA.

ARABSKI VRH

Sestanki na vrhu so nova, povojna oblika reševanja mednarodnih sporov. To idejo je prvi prezentiral Churchill, zanjo se ogreva sovjetska diplomacija, taki vrhunski sestanki so občasne konference Commonwealtha. Letos so organizirali svoj summit tudi Arabci. Te dni je bil v Aleksandriji, v lepi palači Muntaza, že drugi sestanek šefov arabskih dežel.

Dve temi sta dominirali na tem sestanku: vprašanje regulacije Jordana (in skupne arabske mobilne armade) ter priznanje republikanskega režima v Jemenu.

Oba sestanka sta pokazala, da se Arabci ne vdajajo več utopičnim sanjarijam o arabski federaciji in konfederaciji, pokazali so, da znajo misliti tudi racionalno. Lepe besede še niso postale dejanja, so pa kažipot, in to je v arabskem svetu že nekaj.

Načrt, da se izkoristijo vode Jordana v interesu obrežnih dežel — in sicer za irigacijo in hidroenergetiko — je že stara, še iz dobe britanskega mandata v Palestini. O njem so razpravljali že prvi pionirji, o njem obstaja cela literatura, cela serija preciznih elaboratov.

Deset let je tega, kar se je pojavil v prestolnicah Bližnjega vzhoda tak strokovnjak, to je bil Eisenhowerjev odposlanec Johnson. Po njegovem načrtu bi dobil Izrael približno tretjino akumulirane vode, obrežne arabske države ostalo.

Načrt je padel v vodo, Arabci niso hoteli o njem niti slišati. Po njihovi logiki bi bilo vsako kontaktiranje z Izraelom že tiho priznanje te države. To pa bi bilo isto kot priznanje poraza v palestinski vojni leta 1948—49.

Lani so začeli Židi kopati kanal, ki bo omogočil namakanje pustinje Negev v južnem Izraelu. Židi so prehiteli Arabce, postavili so jih skoraj pred izvršeno dejstvo. Arabci so reagirali nervozno, na tehtnici so bili ne le njihovi ekonomski interesi, marveč mednarodni prestiž.

Regulacija jordanskih voda je postalo čez noč tudi strateško vprašanje. Izraelu je treba vzeti del jordanskih voda in tako oslabiti to državo. Sklenili so zgraditi jez Makiba na Jarmuku, leven pritoku Jordana.

Pravzaprav je to le kompromisna rešitev. Židi bodo črpali iz zgornjega toka Jordana, Arabci bodo zgradili svoj jez niže in ne bodo zmanjšali izraelskih vodnih kapacitet. Arabci bodo le izkoristili tisti del vode, ki teče po njihovem ozemlju.

To ni bojna napoved Izraelu, to ni načrt, za katerega se je svojčas ogreval general Kasem, predsednik Iraka, to ni načrt, ki ga je reklamiral Hafez, voditelj Sirije — le-ta je bil v Aleksandriji za direktno vojaško akcijo. Načrt ne bo pogodu palestinskim nacionalistom, ki sanjajo o restituciji Palestine in bi bili pripravljeni tvegati nov konflikt.

Ta načrt bo predvsem v intersu Jordana, ki bo pravzaprav edini dobitnik. Vse arabske države bodo morale prispevati svoj delež — tudi nevtralni Libanon, ki od načrta ne bo imel nič in gradi sam veliki jez na reki Litani. Načrt bo obremenil sirijske finance — Sirija namerava zgraditi sama jez na reki Evfrat, za to si je že zagotovila kredite v Zahodni Nemčiji.

Arabci so v tej zvezi razpravljali tudi o skupnem arabskem poveljstvu. Pokazalo se je, da je to večji problem, kot so mislili prvotno. Problem integracije zahodnoevropskih armad ni tako trd oreh, vojaška oprema na Zahodu se vse bolj standardizira — Atlantski pakt je dejstvo, od katerega so Arabci še daleč, zelo daleč. Skupno arabsko poveljstvo so generali brez armade.

Sporazumeli so se, da bodo ustanovili skupno palestinsko armado, vadila pa se bo v Gazi in na Sinajskem polotoku. Ta korpus bo pod direktnim vplivom Kaira. Bo to všeč Jordaniji? Ne bo postala ta armada Naserjevo skrito orožje? Bo imel potem Damask še kakšno besedo v palestinskem vprašanju?

Vprašanje priznanja republikanskega režima v Jemenu se je reševalo v okviru dialoga med Naserjem in Feisalom, saudskim prestolonaslednikom. Oba državnika sta se sporazumela o tem, da je treba to vprašanje rešiti v interesu vseh Arabcev, vendar nista dosegla nič konkretnega. Egiptovske čete bodo ostale v Jemenu, Saudija bo še naprej podpirala monarhistične elemente.

Egipt se zaveda, da je dobil bitko v Jemenu in da bo saudska vlada prej ali slej morala priznati izvršeno dejstvo. Zato Kairo ni insistiral na formalnem priznanju jemenske republike. Zdaj, ko je tudi Jordanija priznala novo arabsko republiko, Saudija dolgo ne bo mogla več odlašati. Ker je Naser s tem dobil tudi bitko na jugu Arabskega polotoka, se bo pritisk na Aden nujno povečal. Vendar je egiptovska diplomacija okupirana zdaj z drugimi problemi.

Suma sumarum? Bilanca drugega arabskega vrha ima več plusov kot minusov. Arabci so se načelno sporazumeli o vrsti vprašanj, glede katerih bi se pred tremi leti še razšli. Pokazali so, da postaja arabska enotnost tudi materialna sila.

V Carignanu so z baklado po mestnih ulicah počastili spomin na nacistični pomor septembra 1944. Tedaj so nacisti zaradi enega ubitega nemškega vojaka obesili osem oseb

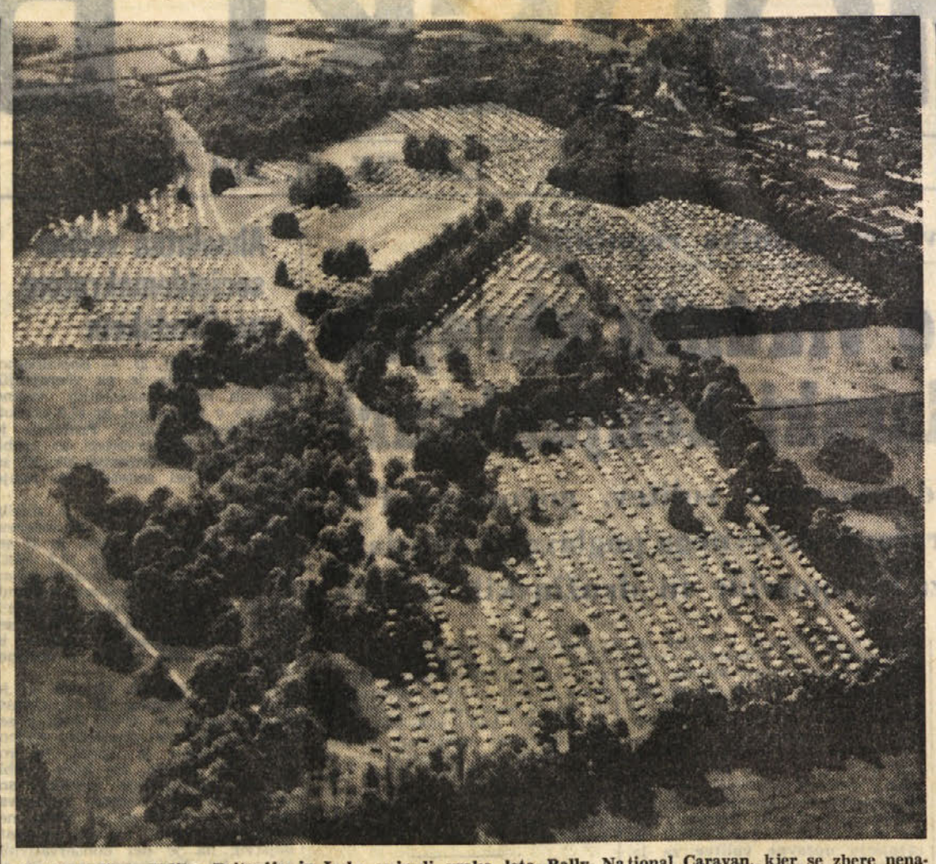

Caravan Club Velike Britanije in Irske priredi vsako leto Rally National Caravan, kjer se zbere nenavadno število avtomobilov z rulotami. Letos je bila prireditev v Burghley Parcku blizu Stamforda; zbralo se je 2228 enot (avto in rulota) z vseh strani Velike Britanije

Umrla sta dva kulturna delavca: dr. Dobida in prof. Melihar

V Ljubljani so pokopali dr. Karla Dobido, ki je v Gradcu postal žrtev banalne nesreče: na sprehodu s Schlossberga ga je povozil motorist. S Karlom Dobido je odšel pomemben slovenski publicist, likovni kritik, prevajalec ter v zadnjih letih ravnatelj ljubljanske Narodne galerije. Čeprav je Dobida študiral pravo, se je vendar posvetil publicističnemu delu. Z Josipom Vidmarjem je delal pri mesečniku Kritika. Kot kritik je svoje delo posvetil zlasti likovni umetnosti ter pozneje napisal tudi širše študije in monografije o slovenskih slikarjih, zlasti o Jakcu in Smrekarju. Zelo obširno je tudi njegovo prevajalsko delo iz francoščine. Kot ravnatelj Narodne galerije je s svojimi sodelavci organiziral lepo vrsto pomembnih razstav posameznih umetnostnozgodovinskih razdobij in raznih domačih in tujih umetnikov.

V Ljubljani je umrl prof. Stane Melihar, kulturni delavec, urednik, prevajalec, po vojni pomočnik pri organizaciji visokošolskih, znanstveno-raziskovalnih in kulturnih institucij. Med vojno je nekaj let pretrpel v Dachauu. Nameraval je, ko bi stopil v pokoj, prijatelju Lojzu Kraigherju urediti zbrane spise; ta načrt pa mu je prezgodnja smrt prekrižala.

Počastitev Vuka Karadžića

BEOGRAD, 21. — V Tršiću pri Loznici se je včeraj nadvse slovesno začel veliki zbor v počastitev Vuka Karadžića ob udeležbi okrog 45.000 prebivalcev iz Zahodne Srbije in okrog 150 slavistov iz države in inozemstva. Zbor je začel sekretar za prosveto SR Srbijo Bora Pavlović, ki je povedal, da se je praznovanja stoletnice smrti Vuka Karadžića udeležil izredno širok krog znanstvenikov in kulturnih prosvetnih delavcev ter zlasti poudaril, da so se «danes zborovanja udeležili znanstveniki ne samo iz Jugoslavije, temveč še iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, Anglije, Danske, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Italije, Madžarske, Norveške, Poljske, Romunije, ZDA, ZSSR, Francije, Nizozemske, ČSSR in Švedske». V okviru slovesnega dela programa je govoril član odbora za proslavo srbski književnik Milorad Panić-Surep. V umetniškem delu programa pa so sodelovali člani Jugoslovanskega dramskega gledališča iz Beograda in kulturno-umetniških društev «Branko Krsmanović» iz Beograda, «Abrašević» iz Valjeva in Sabca ter «Vuk Karadžić» iz Loznice. Navzoči so si nato ogledali obnovljeno Vukovo rojstno hišo v Tršiću in samostan Tronoša, v katerem se je mladi Vuk naučil pisati in brati in v katerem je sedaj urejen njegov spominski muzej.

Izvrsten pregled o koncilu v slovenščini.

Medtem ko se je že začelo novo zasedanje II. vatikanskega koncila, se nam zdi umestno opozoriti na slovensko revijo Nova pot, ki je glasilo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov Slovenije. V št. 4-6 te revije je Stanko Cajnkar objavil zelo obširne Misli o koncilu, ki obsegajo vso številko (skoraj 200 strani). Sicer gre za «zapiske o 2. zasedanju», toda prav sedaj koncilski očetje še glasujejo o predmetih razprav s tega zasedanja. Tako strnjenega pregleda o vprašanjih, o katerih se je razpravljalo, tudi v drugih jezikih ni prav lahko dobiti, posebno še, ker so ti zapiski sestavljeni kritično, to se pravi, da ne prikrivajo raznih nasprotovanj, ki so se pojavila na koncilu o nekaterih vprašanjih. Kdor se hoče — laik ali pa duhovnik — v slovenščini poučiti o sedanjem koncilu, mu je ta številka Nove poti nujno potrebna.

Knjižice o italijanskih manjših pristaniščih

Rimska založba Vito Bianco, ki smo jo na tem mestu že večkrat omenili in ki poleg drugih publikacij izdaja zlasti vsakovrstno literaturo v zvezi s pomorstvom, je priredila tudi posebno zbirko I porti d'Italia, v kateri so izšli številni, na zunaj drug drugemu zelo podobni zvezki o italijanskih pristaniščih. Gre predvsem za manjša pristanišča vzdolž tirenske in ligurske obale. V zbirki so zajeta pristanišča: Anzio, Fiumicino, Viareggio, S. Margherita Ligure, Sestri Levante, Rapallo, Camogli, Portofino, Alghero, Porto S. Stefano, Porto Ercole, Sanremo, Savona, Lerici, Portovenere, Civitavecchia. V vsakem zvezku so vsi podatki o pristanišču ter tudi o mestu samem in okolici. Priložen je načrt pristanišča ter zemljevid mesta in okolice. Na naslovni strani je lepa panoramska slika pristanišča v barvah, sicer pa so vsi zvezki tudi znotraj obilno ilustrirani. Priročne knjižice so zelo informativne ter koristne vsakomur, ki potuje.

* * *

GENOVA, 21. — Mednarodna razsodišča so nagrade «Italia» dodelila radiotelevizijam Belgije, Zah. Nemčije, Kanade, Švedske, Italije (dve), Japonske (dve), ČSSR in Indije. Slovesne podelitve nagrad se je udeležil tudi minister Russo.

* * *

RIM, 21. — Centralni inštitut za statistiko je objavil novo izdajo dela Annuario statistico italiano, v katerem so sistematično zbrani temeljni statistični podatki o Italiji.

S PROCESA PROTI WOLFFU

Tožilec je zahteval dosmrtno prisilno delo

Bivši esesovski general je odgovoren za najmanj 300.000 umorov

MÜNCHEN, 21. — Prisilno delo do smrti najhujša kazen v Zahodni Nemčiji, kjer ni smrtne kazni) ter odvzem državljanskih pravic za vedno je danes dopoldne zahteval državni tožilec za bivšega generala SS Karla Wolffa, starega 64 let. Wolff je bil pomočnik Heinricha Himmlerja ter zvezni častnik med Himmlerjem in Hitlerjem. Tožilec je dejal, da je Wolff soodgovoren za najmanj 300.000 umorov.

Wolf je v zaporu od 17. januarja 1962, ko so ga nepričakovano aretirali, medtem ko je nemoteno opravljal svoj založniški posel v Kempfenhausenu ob Starnberškem jezeru.

Na procesu v Nürnbergu so Wolffa oprostili kljub njegovemu činu pri SS in njegovim zvezam s Himmlerjem. Pozneje pa se je zvedelo, da se je Wolff kot glavni poveljnik SS v Italiji udeleževal pogajanj o kapitulaciji nemških čet; ta pogajanja je v Švici vodil Allen Dulles.

Obtoženec ni med ognjevitim govorom tožilca kazal nikakršnega vznemirjenja. Tožilec je tudi z dokazi potrdil, da se obtoženec ni nikoli oddvojil od Himmlerjevega in Hitlerjevega stališča glede na židovski problem. «Edina olajševalna okoliščina za Wolffa je v tem, da ni očitnih dokazov, da bi bil tudi materialno ubijal Žide. Toda osebno jih niti Hitler in Himmler nista pobijala,» je dejal tožilec.

Jutri bodo govorili zagovorniki.

Sindikalni problem zaradi dolgih las

LONDON, 21. — Moda, ki se sedaj širi med mladimi Angleži, da namreč nosijo lase, dolge do vratu, povzroča probleme tudi na sindikalnem področju. Tako je moral Oliver Walters, tajnik sindikata transportnih delavcev uradno posredovati v korist nekega 19-letnega vozača londonskega avtobusa. Tega je namreč disciplinska komisija suspendirala z dela za en teden, ker si ni hotel ostriči las. Walters je zatrjeval, da ni nobenega predpisa, po katerem ne bi smel kdo imeti dolgih las, ker je samo predpisano, da mora delavec priti na delo «čist in urejen».

Dan deportirancev v Saluzzu

SALUZZO, 21. — V okviru dvajsetletnice osvoboditve so včeraj v Saluzzu proslavili dan deportirancev v navzočnosti podtajnika v prosvetnem ministrstvu senatorja Caleffija, predsednika Zveze bivših deportirancev. Po katoliškem, protestantskem in židovskem verskem obredu je Caleffi govoril o trpljenju žrtev nacističnih lagerjev.

«Express» prenovljen

PARIZ, 21. — Danes je prišla v prodajo prva številka novega «Expressa». V vsej svoji zunanji obliki je novi «Express» skoraj identičen z ameriškim tednikom «Time». Lastniki tednika, ki je eden najbolj razširjenih v Franciji, trdijo, da se lastništvo ni nič menjalo. Tudi politično se baje list ne bo spremenil. Potemtakem bi predstavljal list opozicijo de Gaullovemu režimu ter bi podpiral socialističnega kandidata Defferra.

Obiskati sme sina v zaporu na Kitajskem

WASHINGTON, 21. — Mary Downey, mati ameriškega pilota Johna Downeyja, ki so ga Kitajci ujeli med korejsko vojno in je bil obsojen na dosmrtno ječo zaradi vohunstva, je dobila od pekinške vlade dovoljenje, da pride na Kitajsko in obišče sina. Sporočilo je dal ameriški Rdeči križ. To je že četrtič, da je gospa Downey dobila tako dovoljenje. Njeno zadnje potovanje na Kitajsko je bilo maja 1962.

DUNAJ, 21. — V Wiener Neustadtu ter bližnjem Gradiščanskem so ponoči ob tri četrt na tri čutili potres, ki pa ni povzročil škode.

VREMENSKA SPREMEMBA

Zračni vrtinci toča in sneg

Na velesejmu v Bariju je veter podrl žerjav

RIM, 21. — V prvih popoldanskih urah je divjala nad mestom močna nevihta, med katero se je vsula toča in pobelila ceste.

O toči poročajo tudi iz drugih krajev. Okrog Gonzage (Mantova) je toča napravila precej škode, zlasti v vinogradih, kjer grozdje dozoreva. Med nevihto, ki je danes popoldne divjala nad Benetkami in laguno, tako da se je promet z ladjami le težko odvijal, je padala tudi toča. Na državni cesti št. 13 (Trbiž) se je prevrgla platana; štiri ure je bil promet prekinjen, preden so drevo odstranili. Nevihte s točo so bile nadalje okrog Bologne in Modene in škoda je dokaj občutna.

Zračna tromba je opustošila vas Casteldidone pri Cremoni. Porušilo je več kmečkih hiš in nekaj oseb je bilo ranjenih.

V Bariju je nenaden veter podrl velik žerjav, ki se je med padcem prelomil na tri dele. Žerjav, visok kakih sto metrov, je stal v ulici poleg velesejma. Padel je prav na poslopje, v katerem je vodstvo velesejma. Streha poslopja je poškodovana; uradnikom, ki so bili v poslopju, se ni nič zgodilo. Poslopje je precej dobro vzdržalo zaradi svoje kovinske konstrukcije v obliki kletke.

Sneg

AOSTA, 21. — Preteklo noč je padlo nekaj centimetrov snega na prelazu Velikega sv. Bernarda, Promet se odvija normalno.

Sneg se je pojavil v švicarskih alpah v višinah nad 1500 m.

Cestne nesreče

BRESCIA, 21. — Na pokrajinski cesti v bližini Pontoglia sta se zaletela — verjetno zaradi dežja — dva motorja. Vozača prvega in drugega motorja sta bila takoj mrtva. Kmalu po prevozu v bolnišnico je umrl še en mladenič, ki se je vozil na enem izmed motorjev, medtem ko se bo morala sopotnica z drugega motorja zdraviti 40 dni.

BERGAMO, 21. — Na avtocesti Bergamo—Milan sta se pripetili dve nesreči, pri katerih sta izgubili življenje dve osebi. Pri prvi nesreči je izgubila življenje neka 22-letna ženska. Avto, v katerem se je vozila z možem, se je zadel v neki drug avto pred njim. Pri tem je ženska stopila iz avtomobila, pa jo je povozil neki tuji avtomobil, ki je v tem privozil mimo. Pri drugi nesreči pa je postal žrtev deloma tudi lastne neprevidnosti neki 38-letni delavec, ki je hotel peš čez avto cesto. Zadel ga je neki «1100», ki ga je vlekel s seboj še več kot 100 metrov.

PADOVA, 21. — Pri trčenju dveh motorjev v občini Arre sta se dve osebi ubili, tretja pa je hudo ranjena.

BOGOTA' 21. — Vozilo, ki je bilo prenapolnjeno s potniki, med katerimi so bili tudi otroci, se je prevrnilo v prepad nekje blizu meje z Ekvadorjem. Pri nesreči je bilo 26 oseb mrtvih ter 13 ranjenih.

Smrt 25 otrok zaradi pokvarjenih živil

HYDERABAD (Indija), 21. — Predstavnik indijske vlade je sporočil, da je v vasi Maddikare v državi Andhra umrlo 25 otrok od četrtega do desetega leta, ker so jedli pokvarjena živila. V bolnišnici pa je še 150 otrok, ki so v šoli obedovali.

Hitra pošta

BONN, 21. — Julijane Novak, študentka iz Hamburga, je prejela te dni razglednico, ki je bila odposlana 5. septembra 1962. Čez znamko je pečat z lepo vidnim besedilom: «Najhitrejša pošta? Letalska pošta».

Samomor dveh zakoncev

MILAN, 21. — Včeraj zvečer sta se z balkona v četrtem nadstropju poslopja na Ul. Palmanova 213 vrgla dva zakonca stara 52 in 48 let. Ko se je to zgodilo, sta bili doma 17-letna in 14-letna hčerka, odsoten pa je bil 25-letni sin, ki je že poročen, a stanuje v isti hiši. Zakaj sta zakonca napravila samomor, ni znano Mogoče so bile vzrok nekoliko težke gmotne razmere.

Trojčki

PALMANOVA, 21. — Neka 24-letna ženska je v tukajšnji bolnišnici rodila trojčke. Tako mati kot novorojenčki — dva dečka in ena deklica — ki tehtajo vsak po 2,3 kg, se počutijo dobro.

DIEDENBERGEN (Zah. Nemčija), 21. — Dva dečka v starosti 3 in 6 let sta izgubila življenje in drugih 9 oseb je bilo hudo ranjenih, ko se je neki motor na dirki zaletel v skupino gledalcev. Motorist in njegov tovariš v prikolici sta bila samo laže poškodovana.

VARALLO SESIA (Vercelli), 21. — Včeraj so ministru Pastoreju ter najvišjim predstavnikom krajevnih oblasti razkazali novo žičnico, ki pelje iz Alagne do ledenikov Monte Rosa. Žičnica je razdeljena na tri dele: prvi se iz Alagne povzpne do višine 1800 m, drugi do 2400 m, tretji do 3240 m. Celotna dolžina žičnice je 7320 m. Minister Pastore se je pripeljal z žičnico do Punta Indres.

BELLUNO, 21. — Luksemburžan Henry Cravatte, predsednik sveta evropskih občin, je včeraj izročil v pokrajinski palači v Bellunu 16 in pol milijona lir, ki so jih zbrale evropske krajevne ustanove za ponesrečence Vajonta.

BRISBTNE, 21. — Ko se je danski bager «Kaptajn Nielsend» prevrnil, je sedem mornarjev izgubilo življenje, dva sta se pa izgubila; rešilo se jih je petnajst.

Bakarić: «Tiste, ki se ne znajo prilagoditi, bo treba upokojiti»

ZAGREB, 21. — Tajnik CK Zveze komunistov Hrvatske dr. Vladimir Bakarić se je v govoru na seji mestnega komiteja Zveze komunistov Zagreba zavzel za nadaljnjo prilagoditev gospodarskega sistema načelom delavskega samoupravljanja in poudaril, da bo novi sistem, ki se pripravlja, prispeval ne le k povečanju standarda, modernizacije in razširitve proizvodnje, krepitvi demokratičnih družbenih odnosov, temveč tudi hitrejšemu premagovanju raznih težav, ki so se pojavile v pogojih administrativnega upravljanja v gospodarstvu. Bakarič je izrazil prepričanje, da bo dosledno izvajanje novega sistema odstranilo nesporazume, ki so se pojavili med posameznimi republikami, komunami in podjetji, in preprečil «dirko investiranja», ki je vzbudila tendence zatiranja gospodarstva v okviru republik, komun, mest in podjetij. Ostro je obsodil tendence po vrnitvi na administrativni centralistični sistem v gospodarstvu in ugotovil, da socializem v Jugoslaviji ne bi mogel upravičiti svojega obstoja, če se ne bi rešile razlike, ki obstajajo v razvoju posameznih krajev. Morajo se najti pota in sredstva za zmanjšanje sedanjih razlik, ne da bi se pri tem komu prizadejala škoda na način, ki bo koristil vsej skupnosti. Bakarič je opozoril na potrebo racionalne usmeritve pri nadaljnjem razvoju gospodarstva na intenzivni razvoj industrije, ker se samo na ta način lahko poveča standard delovnih ljudi.

Bakarič je energično nastopil proti tendencam ohranitve starega gospodarskega sistema in je ugotovil, da je vrsta tovarišev «izgubila kompas», da se ne more znajti v novih gibanjih in graditvi novih socialističnih odnosov. Nekateri od njih sodijo, da imajo zaradi prejšnjih zaslug pravico še nadalje zavzemati sedanje položaje, čeprav so ovira za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov. Te tovariše, med katere spada vrsta direktorjev podjetij in ljudi na višjih položajih, ki niso sposobni videti sprememb, ki se javljajo v praksi, bo potrebno, kolikor se ne bodo mogli prilagoditi in razumeti potreb novega sistema, upokojiti.

Bakarič se je dotaknil tudi odnosov zaslužka med delavci in nameščenci in poudaril potrebo doslednega izvajanja že pred desetimi leti sprejetih sklepov proti privilegijem nameščencev. Na kraju svojega govora je Bakarič dejal, da je zadnje čase postalo moderno, da se «politiki» ločijo od družbenih delavcev. Kdor hoče biti družbeni delavec, naj živi tukaj. Kdor hoče biti «politik», je bolje, da takoj gre. Mora se priznati, je nadaljeval Bakarič, da je na primer že precej «političarjev». To so tisti, ki zahtevajo investicije «za svoj kraj», ki zahtevajo takšne in podobne privilegije na račun drugih. To je približno isto, kar je bil politik v stari Jugoslaviji, kar je politik nekje drugje. Bakarič je na koncu poudaril, da je potreba dvigniti tak profil družbenega delavca, da bo razvijal področje, na katerem deluje v smislu nadaljnje socialistične izgraditve in razvoja socialističnih odnosov.

SPORAZUM MED JUGOSLAVIJO IN SEV

Gospodarsko sodelovanje višjih oblik

Praktična in dosledna uveljavitev jugoslovanske politike širokega gospodarskega sodelovanja z vsemi deželami - Ugodni predpogoji zagotavljajo obojestransko korist - Spoštovanje načela enakopravnosti

«Svet za medsebojno gospodarsko pomoč lahko povabi dežele, ki niso članice Sveta, da sodelujejo v delu organov Sveta.»

«Pogoje, pod katerimi predstavniki teh dežel lahko sodelujejo v delu organov Sveta, določa Svet sporazumno z zadevnimi deželami.»

Tako se glasi polno besedilo člena 10. statuta SEV, ki je stopil v veljavo 13. aprila 1960. Nanj se je oprla Jugoslavija, ko je bila postavila zahtevo po sodelovanju v tej organizaciji.

Razlogi komaj podpisanega sporazuma o sodelovanju Jugoslavije v delu nekaterih organov Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč so številni. Predvsem se tako še naprej razvija naravna in logična linija gospodarskih odnosov, ki so že zelo intenzivno razviti v okviru bilateralnih sporazumov s socialističnimi deželami — članicami SEV, za kar je obstajal močan objektiven interes na obeh straneh.

Takisto pa sporazum predstavlja tudi praktično dosledno uresničevanje jugoslovanske politike širokega gospodarskega sodelovanja z vsemi deželami in regionalnimi gospodarskimi organizacijami (Jugoslavija je bila dosegla multilateralno sodelovanje tudi z OECD), kadar je to moč doseči na osnovi polne enakopravnosti ter medsebojne koristi. In prav to je poudarjeno v skupnem poročilu ter izjavah predstavnikov SEV in Jugoslavije po podpisu sporazuma, do katerega je prišlo v Moskvi.

Sporazum nadalje omogoča Jugoslaviji in socialističnim deželam Vzhodne Evrope, da dosedanje sodelovanje dvignejo na višjo raven gospodarskih zvez, posebno na področju industrije, znanstveno-tehničnega sodelovanja, kot tudi glede široke medsebojne delitve dela s pomočjo specializacije.

Upoštevajoč potek gospodarskih odnosov, kot so se ti doslej razvijali na osnovi bilateralnih aranžmajev s posameznimi deželami-članicami SEV, je nujno potrebno ugotoviti, da so ustrezne tendence zelo ugodne. Vendar se je pomanjkanje multilateralnega sodelovanja čedalje bolj občutilo kot določena stvarna zapreka. Z njeno odpravo in na osnovi intenzivnega ter enakopravnega dolgoročnega sodelovanja, pa se spodbuja določena ekspanzija tako v medsebojnih gospodarskih odnosih kot tudi v samih gospodarstvih Jugoslavije in članic SEV.

Zadostuje že samo, če omenimo, da se je blagovna izmenjava, kot osnovna oblika dosedanjega sodelovanja med Jugoslavijo in socialističnimi deželami Vzhodne Evrope, intenzivno povečala od leta v leto, a še posebno po letu 1957. V skupni zunanjetrgovinski izmenjavi predstavlja ta malone 30 odstotkov. In samo v teku lanskega leta je ta izmenjava, v primerjavi z letom 1962, dosegla 37 odstotkov. Takšna dinamika medsebojnega blagovnega prometa pa dovoljuje predpostavko, da bo ta v obeh smereh letos dosegla okrog 630 milijonov dolarjev.

Proizvodne možnosti in potrebe Jugoslavije ter dežel-članic SEV so že dosegle takšno stopnjo razvoja, da se razširitev sodelovanja izven sedanjih okvirov postavlja kot največja nujnost. V sodobnih pogojih je neobhodno razvijati neko širše in dolgoročnejše industrijsko sodelovanje ter specializacijo kot prvi pogoj začrtane perspektive nacionalnih gospodarstev. Računajoč, oziroma opirajoč se na določeno razširjeno tržišče, bi se proizvodi posameznih vrst blaga mogli izdelovati v obliki velike serijske proizvodnje, a s tem bi se znižali tudi njeni stroški. To pa je bistven element v doseganju večje produktivnosti dela ter povečanju obsega proizvodnje, ki je potrebna za polnejši gospodarski razvoj. Kakšnega odločilnega pomena je to, pa pravkar opozarja okoliščina, da imajo Jugoslavija in ostale dežele Vzhodne Evrope najvišjo stopnjo porasta industrijske proizvodnje v svetu.

Z omenjenim sporazumom se jugoslovanskemu gospodarstvu odpirajo možnosti, posebno na nekaterih področjih, da znatno poveča proizvodnjo blaga za izvoz vključno blago široke potrošnje. Istočasno pa dežele-članice SEV, posebno one bolj razvite, razpolagajo s proizvodi, ki jih Jugoslavija uvaža, med temi reprodukcijski material in vrsto strojev.

Povsem je tudi razumljivo, da bi vprašanja bistvenega dolgoročnega gospodarskega sodelovanja Jugoslavije in SEV na omenjenih področjih ter v pogledu delitve dela ne mogla biti uspešno reševana, ne da bi prej obstajali tudi že vsklajeni načrti za vsa področja, kjer bo do omenjenega sodelovanja prišlo. To, seveda, ne pomeni odpoved bilateralnemu sodelovanju, pač pa bo nasprotno, še naprej predstavljalo velike in pomembne možnosti, da se še razširi ter izpopolni na vseh tistih področjih, kjer doslej ni bilo v zadostni meri izkoriščeno.

Podpisani sporazum predvideva dve obliki sodelovanja. Jugoslavija bo v SEV na enakopravni osnovi in ob spoštovanju nacionalne suverenosti sodelovala v tistih gospodarskih vprašanjih, ki zanje obstaja obojestranski interes. Ukrepi, ki jih Jugoslavija ne bo sprejela, zanjo ne morejo biti obvezni. Jugoslovansko sodelovanje v posameznih organih ostane še naprej v mejah posvetovanja in proučevanja. Trenutno je predvideno, da bo to v prvi vrsti na področju strojegradnje, črne in barvane metalurgije, kemične industrije, zunanje trgovine, valutno-finančnih odnosov in vsklajevanja znanstvenih in tehničnih raziskovanj. Na področju industrijskega sodelovanja sta med drugim predvideni tudi kooperacija in specializacija v kovinski industriji, v koksiranju premoga, proizvodnji jekla in valjanega materiala ter cevi, zatem v proizvodnji in predelavi barvanih kovin, energetskih naprav, poljedelskih strojev, avtomobilov in železniških prevoznih sredstev.

Nedvomno bo prisotnost jugoslovanskih predstavnikov v ustreznih stalnih komisijah SEV, s pravico posvetovalnega glasu, in celo v delu višjih organov te organizacije, v znatni meri prispevala k reševanju številnih vprašanj socialistične izgradnje v obojestransko korist, t. j. v korist tako Jugoslavije kot socialističnih dežel, članic SEV.

V Tokiu si morejo obiskovalci zoološkega vrta ogledati zveri iz avtobusa, s katerim se vozijo med živalmi. Seveda je avtobus primerno grajen, da bi mu tudi lev ne mogel do živega.

Vladimir Martelanc

2.

Iz Pariza se je vrnil spomladi 1925 na Dunaj, kjer je objavil v časopisu *La Fédération Balkanique* sestavek o Julijski krajini in o slovenskem vprašanju, ki je sprožil v tržaškem listu hude napade nanj. Tedaj se je vrnil domov za krajši čas, a je po nekih posvetih z vodstvom KP Italije v Rimu odšel na dvomesečno (ali nekaj krajše) opazovanje jugoslovanskega političnega položaja po Radićevi kapitulaciji v Beogradu. To politično študijsko misijo je opravljal za sovjetsko zunanje ministrstvo, kjer so ga iz časa njegove dunajske honorarne službe cenili kot dobrega poznavalca balkanske politične problematike. V Beogradu je živel kot dopisnik nekega italijanskega časnika pod drugim imenom; mesto je predčasno zapustil, ker ga je na ulici ustavil neki sumljiv znanec z Dunaja; na povratku v Italijo se je poslednjič v svojem življenju ustavil v Ljubljani.

Po le polletnem intenzivnem političnem delu v Trstu in Primorju v letu 1925-1926 je Vlado odšel spet za celo leto dni v tujino kot ekspert sovjetskega zunanjega ministrstva; bival je od spomladi 1926 do spomladi 1927 v Berlinu, Wiesbadnu, kjer se je zadrževal sovjetski zunanji minister Čičerin s svojim štabom, in v Frankfurtu. Iz Nemčije je ob smrti Srečka Kosovela poslal *Delu* esej, v katerem je nekaj več kot o Kosovelu, čigar poznejšega idejnega in pesniškega razvoja ni več dobro spremljal, izpovedal o svoji in Kosovelovi generaciji. Takoj po vrnitvi v Italijo mi je s poslednjim pismom, ki me je doseglo, z dne 24. aprila 1927 poslal za *Mladino* esej o *Panaitu Istratiju, glasniku Balkana,* z nekaj izrednimi stranmi.

Konec leta 1927 ga je nekje v Italiji prijela policija in izročila izjemnemu sodišču. Iz pisem, ki jih hrani Vladimirova mati, je razvidno, da je v začetku leta 1928 v sodnem zaporu pričakoval obsodbo na dolga leta (naročil je materi, naj bi poskrbela, da bo neko Kosovelovo gradivo pri njem doma prišlo meni v roke, do česar pa potem ni prišlo). Proces in obsodba pa sta takrat izostala, ker se je Martelanc z nekakšnim «sporazumom» s tistimi, ki so ga imeli zaprtega, rešil iz zapora in pobegnil čez mejo; tam je svoje ravnanje obrazložil predstavnikom centralnega komiteja KP Italije, nato pa se je moral pred njim zagovarjati v Sovjetski zvezi še v letu 1928. Njegovega ravnanja dandanes še ni mogoče zanesljivo zgodovinopisno označiti, ker je v obtoku nekaj različnih verzij.

Po preiskavi, ki se je končala z njegovo izključitvijo iz KP Italije, si je moral Vlado leta 1929 poiskati delo v Sovjetski zvezi, kakor je vedel in znal. Najprej se je oslonil na mlajšega brata Vojčka, ki je bil šofer nekje v Ukrajini; po njegovi smrti pa je na poti za kruhom zase in za bratovo družino prispel v Baku, kjer se je skušal iz neizučenega delavca kvalificirati za ključavničarja. Od tam se je obrnil na svojce v Trst za neke nemške tehniške knjige in za nekaj slovenskih knjig, ki bi mu olajšale idejni stik z domovino. Teh knjig v Trstu ni bilo mogoče nabaviti; zato se je obrnil Vladov stric A. Trobec konec 1931 v Ljubljano, name, ki sem se takrat prvič vrnil z mitroviške robije. Posrečilo se mi je, da sem spravil skupaj vse, kar je Vlado želel, in odposlal v Trst; ali pa je potem tisto tudi odšlo v Baku, tega nisem nikoli izvedel, ker si je ravno takrat fašistična policija izbrala nekaj žrtev v bližnjem Martelančevem sorodstvu in prav v njegovi domači hiši (stric je menda, če se prav spominjam, prav takrat umrl). Iz Bakuja je Vlado prešel v boljšo službo na neki sovhoz v Baškirijo, od koder je tudi pisal v Trst.

Končno je nekaj časa prebil še v Moskvi, preden so ga leta 1937 na lepem izgnali iz Sovjetske zveze in vkrcali na parnik, ki je vozil popotnike na progi Leningrad-Le Havre. Teh voženj se je Vlado moral udeležiti več, ker ga francoska policija ni pustila v Francijo (iz katere je bil izgnan leta 1925). Kapitan ladje ga je sicer zaposlil kot tolmača, a končno se je moral neprostovoljni popotnik in tolmač po nekaj mesecih vendarle odločiti za slovo od morja in se je izmuznil na francoska tla. Po kratkem bivanju v Parizu pa ga je policija prijela in se odločila, da ga odvede na mejo in izroči italijanskim oblastem, ki so nato lahko zaključile svoj enajst let prej začeti in s pobegom pretrgani kazenski pregon Vladimira Martelanca.

Iz Sovjetske zveze je pošiljal Vlado v letih 1935 in 1937 prek brata Cirila, ki je leta 1944 padel na sremski fronti, takrat pa študiral tekstilstvo v Brnu, prispevke *Sodobnosti*, katere urednik Ferdo Kozak jih je z največjim veseljem priobčeval, ne da bi sprva vedel, kdo je njihov pisec. Prvi teh prispevkov je bil znameniti esej *Nekaj misli o slovenskem narodnem razvoju in slovstvenem razvoju* z vrsto globokih razčlemb in oznak, ki so izredno obogatile našo progresivno publicistiko. Pisca sem odkril uredniku šele jaz, ko sem se po svoji drugi vrnitvi iz mitroviške kaznilnice leta 1936 pozanimal pri njem zanj, ki sem ga prepoznal po stilu; posrednik Ciril Martelanc namreč iz Brna ni sporočil uredniku, da posreduje za brata, in je varoval anonimnost psevdonimnega *Volodje Angeljeva*, ki ga je okrajšal v inicialke A. V. Ferdo Kozak sam. V letu 1935 je objavil še tega «Angeljeva» razčlembo tedanjega mednarodnega političnega položaja. Nato pa je šele po presledku celega leta prinesla *Sodobnost* njegov esej o A. V. Puškinu; temu je sledil usmerjevalni sestavek *Slovenski politični razvoj in problem sodobne politične orientacije*, v katerem je pisec iz tolikšne časovne in prostorne daljave pokazal takšno vživetost v spreminjajoče se slovenske razmere, kakor da bi bil ves čas živel sredi njih. Končno je Ferdo Kozak objavil lahko še njegovo razpravico *O Cankarjevem svetovnem nazoru*, ki jo je zdaj ponatisnil Zadravec v omenjeni antologiji in tako prvi obudil iz pozabe tega izjemnega publicista. Spominjam se še dveh prispevkov, ki ju je Vlado s svojega «križarjenja» na ladji med Leningradom in Le Havrom poslal po bratu Cirilu *Sodobnosti* in ki bi ju bil Ferdo Kozak silno rad uvrstil v revijo, a tega po nelahki odločitvi iz ozirov na cenzuro vendarle ni storil; za zdaj še ni bilo mogoče najti rokopisov v Ferdovi ostalini.

V Martelančevo publicistiko sovjetskih let vsekakor spadajo tudi sestavki, ki jih je o slovenskih osebnostih napisal za malo sovjetsko enciklopedijo; posredoval je Ivan Regent, ki je dal Martelancu v delo tudi neke prevode leninistične literature v slovenščino in ki je nato moral Martelančeve sestavke — kakor tudi svoje — za tisto enciklopedijo naknadno krajšati (po Regentovih informacijah, za katere se mu zahvaljujem).

Leta 1939 je Vladimira obsodilo izjemno sodišče v Rimu na vrsto let, ki pa so se skrčila zaradi upoštevanja vmesnih amnestij v času 1928-1938 tako, da so ga leta 1941 odpeljali iz kazniline v internacijo. Iz te se je po kapitulaciji Italije vrnil domov. Pri Sv. Ivanu se je vključil v Osvobodilno fronto in se skušal prebiti na partizansko ozemlje, kar pa ni šlo povsem gladko; v času čakanja so prišli v Trst domobranci, ki so prišli ponj na dom in ga izročili nacistični policiji.

DUŠAN KERMAVNER

(Konec)

PO 150 ALI TOČNEJE 163 LETIH ANGLEŠKE OBLASTI

«Nepotopljiva letalonosilka» - Malta od včeraj neodvisna

Ker je imel otok izreden strateški položaj, se na njem ni razvila nobena pomembnejša industrija - Bo finančna pomoč zadoščala?

Pristaši laburistične stranke na Malti niso z navdušenjem sprejeli nove ustave in okrnjene nedvisnosti

V noči med nedeljo in ponedeljkom smo v Sredozemlju dobili novo državo. Ta je Malta. Svoboda Malte se je dolgo rojevala in brez pretiravanja smemo trditi, da imamo ,opravka s kaj malo samostojno državo. Zato ni nič čudnega, da je bila te dni na tem sredozemskem otoku kaj čudna slika, ki ni bila v skladu z velikim dogodkom ob osvoboditvi neke države. Na eni strani je bilo vse v najlepšem redu: vse v zastavah, polno velikih svečanosti z udeležbo predstavništev iz 59 držav, koncerti na vsakem koraku, skratka «velik praznik»; na drugi strani pa smo bili priča demonstracijam in neredom, tako da je malteška vlada mobilizirala vso svojo vojsko, 1200 policajev, ki jih je prvič v moderni zgodovini otoka (razen med zadnjo vojno) oborožila s strelnim orožjem.

Vzrok temu je resnično dokaj omejena svoboda ali suverenost nove države, ki se je otresla britanske nadoblasti le formalno, saj ostane vezana na angleško krono in Commonwealth, hkrati pa si je Velika Britanija «izgovorila» na otoku svoje pomorsko oporišče, ki ga je imela doslej in v plačilo tega obljubila Malti letno finančno pomoč v znesku 18 milijonov funtov šterlingov do leta 1967, poleg tega pa je pripravljena dati še 52 milijonov funtov šterlingov, toda te le tedaj, če se bodo prejšnja sredstva primerno uporabila.

Vtem ko je sedanja malteška vlada, ki jo vodi šef nacionalistične stranke dr. Borg Oliver, v dolgih pogajanjih pristala na to, je najmočnejša opozicijska stranka laburistov, ki je vodi Dom Mintoff sklenila začeti ostro borbo proti tem omejitvam suverenosti in rezultat tega so bili tudi neredi med svečanostmi ob proglasitvi neodvisnosti Malte v soboto in nedeljo. Preden spregovorimo o najnovejši zgodovini te nove državice v Sredozemlju, jo bomo skušali prikazati v kratkih potezah.

Malta je pravzaprav le eden in največji od treh važnejših otokov tega otočja 47 milj južno od Sicilije. Površina treh otokov — Malta, Gozo, Comino — meri 316 kvadratnih km in šteje nekaj nad 300.000 prebivalcev, to se pravi, da znaša gostota prebivalstva skoraj 1.000 prebivalcev na kv. km. Glavno mesto otoka Malte in nove državice je La Valletta, ki šteje okoli 25.000 prebivalcev, s predmestji pa kakih 70.000 prebivalcev Malta je znana kot nekakšna trdnjava v Sredozemskem morju, pomorsko oporišče, «nepotopljiva letalonosilka», kot so jo tudi imenovali v zadnji vojni, itd. Skratka, Malta je imela v svoji zgodovini vedno važen strateški pomen, ni pa nikoli imela večjega gospodarskega pomena, kajti otok ne nudi niti surovin, niti nima dovolj plodne zemlje za obdelovanje, tako da se je vse njeno prebivalstvo doslej ukvarjalo v glavnem s skromnim kmetijstvom in obrtništvom, sicer pa posredno z Malto kot največjim vojaškim oporiščem v Sredozemlju.

Ker je Malta imela takšen položaj, ni na njej nastala nobena pomembnejša industrija in s takšno negativno dediščino je je Velika Britanija sedaj pustila njeni usodi in tudi onih 18 milijonov funtov šterlingov, ki jih bo dajala nekaj let, verjetno ne bodo zalegli, saj računajo, da bo že v enem letu na otoku najmanj 30.000 ljudi brez dela.

Zgodovina Malte je zelo stara, zato bi bilo predolgo, našteti že glavne datume njene zgodovine v zadnjih 2 tisočih let in bomo začeli raje z letom 1801, ko je angleški admiral Nelson to otočje iztrgal Napoleonu in ga spremenil v oporišče angleške mornarice. Leta 1814. pa je otok postal tudi formalno angleški otok — konkretno britanska kolonija. Malteško prebivalstvo pa še glavne datume njene zgodovine v zadnjih 2 tisoč letih in že 1835. je domačemu prebivalstvu uspelo izsiliti od Velike Britanije, da je z britanskim guvernerjem na otoku «delil oblast» tudi krajevni svet, ki pa je imel le posvetovalno vlogo.

Vse bolj izrazite težnje po osvoboditvi Malte pa beležimo v novem stoletju, tako da je 1921. leta bila Velika Britanija prisiljena priznati Malti bolj avtonomno domačo vlado, ki pa je bila v poznejših letih mednarodne napetosti dvakrat ukinjena, in sicer prvič leta 1930. nato pa 1933. V to dobo, točneje v nekoliko poznejšo dobo, spadajo tudi zahteve Mussolinija, da bi pognal Angleže z Malte in priključil otočje Italiji «kamor etnično, zgodovinsko in zemljepisno pripada», kot je trdil.

Takšno stanje ostane vse do leta 1936. ko dobi Malta svojo prvo pa čeprav začasno ustavo in tri leta pozneje mala britanska kolonija v Sredozemlju dobi svojo vlado na temelju «Mack Donaldove ustave», ki Malti zagotovi to, da ji Velika Britanija imenuje guvernerja in del članov izvršnega sveta, ostale člane izvršnega sveta pa imenujejo malteška predstavništva. V tem vzdušju in v takšnem upravnem stanju preživi Malta drugo svetovno vojno in priznati je treba, da je v drugi svetovni vojni Malta odigrala zares vlogo «nepotopljive letalonosilke», in nepremagljivega vojaškega oporišča. Dejansko je bila vsa Malta ena sama trdnjava in vojašnica, kajti v podzemlju tega otoka so bili hangarji zavezniškega, predvsem angleškega letalstva, prav tako so se v podzemeljskih rovih krile britanske podmornice, ki so preprečevale italijanski vojni mornarici, da bi se «sprehajala po Sredozemlju» po «mare nostrum», kot je Sredozemlje imenoval Mussolini. To je seveda močno vplivalo tudi na oskrbovanje nemške vojske v Severni Afriki. Skratka je Malta mnogo pripomogla, da se je fronta nacistov in fašistov v Severni Afriki zrušila.

V novih povojnih pogojih pa je Malta veliko izgubila na svoji strateški pomembnosti in tu moramo iskati glavni razlog, da je londonska vlada pristala na nekakšno osamosvojitev te nove državice. Kljub temu je bilo treba veliko let, da je londonska vlada pristala na to, kar smo že v začetku označili kot relativno svobodo. Leta 1947. je Velika Britanija z novo ustavo pristala na splošne volitve na Malti, ki so privedle do samostojne vlade, ob kateri pa je vendarle ostal britanski guverner, ki je bil odgovoren za zunanjo in obrambno politiko, civilno letalstvo, finance in še marsikaj. Devet let pozneje so na Malti izvedli referendum, katerega rezultati pa so bili prav obratni od tega, čemur bi naj bili služili. Referendum je govoril o osamosvojitvi otokov, dejansko pa se je 74 odst. ljudi izreklo za združitev Malte k Veliki Britaniji ter za zastopstvo Malte v britanski vladi. Pri tem pa je treba dodati, da se je referenduma udeležilo komaj 60 odst. upravičencev, tako da se je za priključitev k Veliki Britaniji izreklo dejansko le 44 odst. volilnih upravičencev.

Od tedaj so se začela občasna pogajanja za osvoboditev otokov in 1962. je Malta dobila spet novo ustavo, tokrat že kot «država Malta» s še bolj samostojno vlado, pri čemer si je Velika Britanija zagotovila še vedno vso kompetenco v zunanji politiki in obrambnem resorju, kar je na Malti uveljavljal poseben britanski komisar. Le nekaj mesecev pozneje — 16. julija 1962 — se je v Londonu začela dokončna konferenca za neodvisnost Malte, ki je rodila sedanje stanje, to se pravi neodvisno državo, toda z britanskim vojaškim oporiščem na njej, z obveznostjo, da ostane Malta član Commonwealtha in s čeprav bolj formalno obveznostjo, da postane Malta «neodvisna republika» pod okriljem britanske krone.

Ko je bil sporazum sklenjen, so ga predložili javnosti v obliki referenduma. Pri tem se je izkazalo, da je komaj 65.000 volilnih upravičencev z njim zadovoljno, proti njemu pa je glasovalo kar 54.000, dočim se je glasovanja vzdržalo kar 27.000 oseb, tako da smemo reči, da je večina prebivalstva Malte proti takšni neodvisnosti, kakršno je dobila.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Tiepolova v «Lo Squero»

Letošnja razstavna dejavnost v miljski galeriji «Lo Squero», zlasti v teku tega poletja, ni bila tako obilna kot lani. Lahko pa bi bile razstave pogostejše, ker v Miljah deluje sorazmerno lepo število ljubiteljev slikarstva, od katerih nekateri, kot n.pr. Natalia Zilli in pa Aldo Bressanuti, dosegajo ze nadpovprečno raven oblikovalnosti. Z malimi izjemami to niso kaki novatorji in eksperimentatorji, temveč slikajo pač v skladu s potrebami njih okolja.

Med take ljubitelje lahko prištevamo marljivo slikarko Tiepolo, ki je tudi letos pripravila in razstavila obilico oljnatih podob, izdelanih po naravni resničnosti prirode, predmetov in ljudi.

Vse to je izdelano z veliko potrpežljivostjo in ljubeznijo, ki prijetno prekrivata le izurjenim očem bolj vidne pomanjkljivosti umetniškega zagona in tehničnega značaja, ki pa je ponekod kar zadovoljivo dovršeno. Njene cvetlice izžarevajo v skromnih šopkih občuteno domačnost miru in sreče doma. Njeni razgledi po morju in pokrajini Milj pa gotovo ugajajo Miljčanom in podani obrazi ljudi so tisti, ki jih srečujemo med domačini tega slikovitega obrežnega mesteca.

Zato je popolnoma naravno, da se Tiepolova kot slikarka uveljavlja doma in Miljčanom njene slike ugajajo. Priljubile so se jim, ker se ujemajo z njihovim preprostim značajem in onim njih rodnega mesta.

Tiepolova torej ustvarja kot to ustreza njenemu okolju, a bi gotovo dosegla še mnogo več, če bi to okolje bilo umetniško zahtevnejše. Umetnici namreč ne manjka umetniškega občutja, smisla za barvno skladnost in ostrega opazovanja svoje okolice. Prešla pa bi morala k slikanju večjih podob, ki bi ji dale več razmaha in se ne bi smela ozirati na ozki krog prijateljev njene dosedanje ustvarjalnosti.

MILKO BAMBIČ

Remarque daroval honorar Skopju

Znani nemški književnik Erich Maria Remarque je svoj avtorski honorar za knjigo «Na zahodu nič novega», ki je pred dnevi izšla v makedonskem prevodu pri založbi «Kočo Racin», odstopil kot svoj delež založniški dejavnosti glavnega mesta Makedonije. Remarque je o tem obvestil jugoslovansko avtorsko agencijo in hkrati izrazil željo, naj bi skopska založba «Kočo Racin» izdala tudi druga njegova dela in tudi ta brez avtorskih honorarjev, ki bi mu sicer pripadali. Zares lepa poteza znanega književnika.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne čakajte na izpolnitev še nekaterih pogojev, marveč se takoj lotite dela. Upoštevajte nasvet, ki vam ga bo dala zanesljiva oseba.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Dan ne bo v delovnem pogledu najbolj ugoden. Skušajte nekatere manjše spore potrpežljivo odstraniti.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Z zavzetjem zelo odločnega stališča, vam bo uspelo se izmotati iz neke nevšečne zagate. Ne razkrivajte svojih čustvenih razpoloženj.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Razpolagate z odlično intuicijo, navzlic temu se ne spuščajte v tvegane eksperimente. Prejeli boste pismo, ki mu bo sledil prijeten obisk.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Rezultati vaših naporov vam bodo zagotovili uspeh, ki ga niste pričakovali. Bodite potrpežljivi, zakaj deležni boste razumevanja, ki si ga želite.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Poiščite si nekaj dobrih in zanesljivih sodelavcev. V svojih prijateljskih odnosih kar najhitreje odpravite določeno pesimistično vzdušje.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Skušajte reorganizirati svoje gospodarsko poslovanje in utrditi svoj gmotni položaj. V vašem čustvenem razmerju do neke osebe bo prišlo do bistvene spremembe.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Sreča, ki se vam bo nasmehnila v teku jutra, vam bo zagotovila izpolnitev neke izredno ugodne kupčije. Potreba po občutku varnosti vam bo narekovala sprejetje modrega ukrepa.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Dan bo potekel v znamenju nasprotujočih si vplivov. Bodite bolj strpni do nekaterih prenapetih družinskih članov.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pazite se pred ponavljajočimi se lahkomiselnimi ukrepi, ki so že bili predmet ostrih diskusij. Ne pripovedujte vsakomur o svojih notranjih težkočah.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Premagajte svoj strah in ukrepajte bolj trezno in elastično. Vaši nasveti bodo v družinskem krogu zelo upoštevani.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Glejte, da ne boste sprejemali nalog, ki ne zagotavljajo ustreznih koristi. Izkoristite vse ugodne priložnosti, ki se vam bodo danes nudile.

RADIO-TELEVIZIJA

TOREK, 22. SEPTEMBRA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Jug. orkestri in pevci; 12.15 Ženski liki; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel Vallisneri; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Simf. dela R. Straussa; 18.55 Gostovanja solistov; 19.55 Pripovedke o junakih; nato Revija pevcev; 20.00 Šport; 20.30 Instrumentalni solisti; 21.00 Radijska novela; 21.45 Od mazurke do surfa; 22.40 Hammond orgle; 22.55 Simf. glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Kot juke-box; 14.10 Arije iz ital. komičnih oper.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Bučar in Majer; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Slovenski oktet; 14.00 Melodije; 14.30 Zabavne popevke; 15.30 Domači ansambli; 16.15 Jug. narodni plesi; 16.45 Popoldanski zmenek; 17.00 Operna glasba; 17.40 Fantazija; 18.00 Prenos RL; 19.00 Gigliola Cinquetti; 19.30 Prenos RL; 22.15 Saksofonisti; 22.40 Dve Bachovi skladbi.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Roman; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. plesi; 11.30 Melodije in romance; 11.45 Skladbe za godala; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 17.25 Simf. koncert; 18.30 Popevke; 19.10 Oddaja za delavce; 20.25 E. Possenti: «Stelle alpine»; 22.00 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.50 Orkester; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove pesmi; 14.00 Pevci; 14.45 Plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.50 Ital. narodne pesmi; 17.00 Filmske novosti; 17.35 Mala enciklopedija; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 21.00 Sama glasba; 21.40 Plastika, surovina bodočnosti; 21.50 Glasba v večeru; 22.15 Jazz.

III. program

18.30 Likovna umetnost; 18.45 Albinonijeva sonata, opus 6; 18.55 Zgodovinski film v Italiji; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Dve Lisztovi skladbi; 22.15 Poklicna šola in sodobna industrija.

Slovenija

7.15 Koncertna glasba; 8.05 Jug. pevci popevk; 8.30 Naši zbori in ansambli; 8.55 Radijska šola; 9.25 Mladi izvajalci; 9.40 Zabavni ansambli; 10.15 Z opernih odrov; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Bolgarski in sovjetski pevci; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Radijska šola — Vlado Žlajpah: Olimpijske igre; 14.35 Trije romunski plesi; 14.50 Zvoki kitar; 15.15 Zabavna glasba; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan; 17.05 Zabavni orkestri; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.10 Koncert po željah; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Silhuete iz nemške glasbe; 20.20 Radijska igra; 21.00 Impresije noči; 21.40 Veseli zvoki; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Nočni koncert.

Ital. televizija

18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Lahka atletika; 20.00 Almanah; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film «Ta ženska je moja»; 22.30 V deželi Don Kihota; 23.00 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Reportaža: 30.000 avtomobilov na dan; 22.00 TV zgodba; 22.25 Simf. koncert; 22.50 Športne vesti.

Jug. televizija

NI SPOREDA.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 20.9, najnižja 15.2, ob 19. uri 12.4; zračni tlak 1018.2 raste, veter jugovzhodnik 10 km, nebo 4 desetine pooblačeno, vlage 65 odst., 28.2 mm dežja, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 22. septembra Mavricij
Sonce vzide ob 5.51 in zatone ob 18.03. Dolžina dneva 12.12. Luna vzide ob 18.51 in zatone ob 6.18
Jutri, SREDA, 23. septembra Slavojka

OKROŽNICA MINISTRA ZA INDUSTRIJO IN TRGOVINO

Trgovcem na drobno naj se omogoči prodajanje čimveč vrst blaga

To narekujejo novi sodobni načini razdeljevalne mreže predvsem v trgovinah z živili S tem bi se tudi ustvarili pogoji za večjo konkurenčnost cen

Že precej let od tega je pristojni občinski oddelek ugotovil, da je v Trstu sorazmerno s številom prebivalstva preveliko število malih trgovskih obratov. Kljub temu pa občinska uprava vsa ta leta še naprej izdaja obrtne licence za nadrobno trgovino v najrazličnejših krajih mesta, ne glede ali je na zadevnem področju že zadostno število trgovskih obratov.

Poleg tega pa se v Trstu postavlja tudi vprašanje preveč omejenih obrtnih licenc za nadrobno trgovino. V mestu imamo nešteto malih trgovskih obratov, ki lahko prodajajo samo določeno blago, čeprav je na trgu še mnogo drugih vrst podobnega blaga. Vzemimo na primer mesnice. Mesarji se pritožujejo, da imajo premalo dobička od prodanega mesa in da prodajo premalo mesa, da bi lahko imeli primeren dobiček. Zakaj ne bi mesnicam dovolili tudi prodajo raznega svinjskega prekajenega mesa, salame in podobno? «Specializirana» trgovina se danes težko vzdržuje predvsem zaradi vedno večjih režijskih stroškov; isto velja za mlekarne, ki se s prodajo mleka in še nekaterih vrst blaga, ki gredo malo v prodajo, ne morejo več vzdržati in se nujno potegujejo za večji dobiček na račun cene mleka. Prav tako imamo v mestu še druge trgovine, v katerih prodajajo omejeno število vrst blaga, čeprav bi jim lahko omogočili prodajo še drugega blaga. Vse to seveda vpliva na cene na drobno, ki stalno naraščajo; hkrati pa vpliva na celotno življenjsko raven delovnega prebivalstva, ker se plača delavcu z naraščanjem cen dejansko znižuje.

Prav zaradi teh težav je minister za industrijo in trgovino Medici poslal vsem prefektom v Italiji okrožnico, v kateri jih poziva, naj posredujejo pri občinskih upravah, naj te uskladijo način izdajanja obrtnih licenc za nadrobno trgovino s potrebami novih, sodobnih načinov razdeljevalne mreže. Minister v svoji okrožnici ugotavlja, da je v veliki večini italijanskih občin preveliko število kategorij nadrobnih trgovin in da ima vsaka trgovina posebno licenco za prodajo zelo omejenega števila vrst blaga.

To sili posamezne trgovske obrate, da se gibljejo v zelo ozkem prodajnem krogu, kar jim onemogoča, da bi preuredili svoje obrate na način, ki jih zahteva sodobna prodajna tehnika, in to zaradi omejenega števila vrst blaga, ki ga lahko prodajajo.

Mnogi trgovci, ki želijo razširiti in modernizirati svoje obrate, morajo čakati mesece in mesece preden jim občinske uprave izdajo dovoljenje, da lahko prodajajo v svojem obratu še druge vrste blaga. Splošna korist potrošnikov in trgovcev pa zahteva takšne trgovske obrate, v katerih potrošnik lahko kupi čimveč vrst blaga v najširših mejah blagovne kategorije. Zato je treba trgovcem omogočiti, pravi okrožnica, da v svojem obratu lahko prodajajo najrazličnejše vrste blaga.

Nasveti ministrske okrožnice bi morali služiti predvsem za izdajanje licenc zlasti živilski nadrobni trgovini, da se omogoči trgovinskim obratom, da lahko prodajajo najrazličnejše blago široke potrošnje, ker samo tako se bodo v nadrobni trgovini ustvarili dejanski pogoji konkurenčnih cen, ki bodo v korist potrošnikom in trgovcem.

Obisk avstrijskih strokovnjakov za prevoze

Včeraj je tržaška trgovinska zbornica ob 18. uri priredila v svojih prostorih sprejem za udeležence avstrijskih prometnih tehnikov, ki so si v soboto in v nedeljo ogledali Trst in pristaniške naprave. Goste je pozdravil predsednik zbornice dr. Caidassi, ki je poudaril željo po čim tesnejšemu sodelovanju pri razvoju pristaniškega tranzitnega prometa. Avstrijske goste so dopoldne sprejeli predstavniki Javnih skladišč, s katerimi so se na krovu vlačilca ogledali pristaniške naprave. Včeraj so si ogledali turistične zanimivosti, danes pa se bodo avstrijski prometni tehniki vrnili domov.

Slovenski starši iz središča mesta, vpišite svoje otroke v novi slovenski otroški vrtec v Ul. Donadoni !

NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Uspešen zaključek zasedanja «tržaških zdravniških dni»

Zasedanje je bilo posvečeno boleznim prebavil

V nedeljo popoldne se je končalo 18 zasedanje «tržaških zdravniških dni», ki se ga je udeležilo nad 150 zdravnikov in docentov, katere je na koncu prisrčno pozdravil prof. Macchioro, predsednik pripravljalnega odbora. Zadnji dan zasedanja je prišlo na vrsto najprej poročilo prof. Travie iz Rima, ki je govoril o prehrani želodčnih bolnikov. O prebavnem sistemu pa so na kratko spregovorili profesorji Tagliaferro, Caravetta in Manfredi iz Trsta.

Letošnje zasedanje je bilo eno izmed najbolj uspešnih z znanstvenega stališča, pa tudi po visoki udeležbi. Na zasedanje so prišli številni italijanski in tuji specialisti, ki so mnogo prispevali k spoznanju napredka na obširnem področju obolenj prebavnih organov. Najbolj cenjena so bila predavanja Franca Corolija, Nemca Henninga, Avstrijca Schwarza Thieneja, Italijanov Merlija in Rattija ter Tržačanov Caravette, Comela, Manfredija in Tagliaferra.

V štirih dneh zasedanja je bilo 16 predavanj ter so zdravniki predložili 20 poročil, katerim je sledila obširna diskusija. V njih so se dotaknili mnogih vzrokov obolenj ter načinov zdravljenja bolezni prebavil. Povzeli so dosedanje uspehe in napredek, pri čemer so poudarili razna nova spoznanja, med katerimi so važni dedni činitelji, pomanjkanje encimov ter ugotovitev psihičnih in živčnih vzrokov, ki povzročajo prebavne motnje. Med drugim so poudarili tesno povezavo med funkcionalnimi motnjami, stanjem neurovegetativnega sistema in psihološkimi pogoji. Ugotovili so tudi nove tehnike za diagnoze in nove kirurške terapije.

Danes pričetek nove stavke v kamnolomih

Od danes do vključno petka zopet stavkajo delavci kamnolomov po vsej državi. Delavci stavkajo, ker se delodajalci nočejo pogajati za sklenitev nove delovne pogodbe na podlagi delavskih zahtev. Stavkovna borba že dolgo traja, ker vztrajajo delodajalci na svojem odklonilnem stališču kljub številnim stavkam. Danes ob 9. uri se bodo delavci v Nabrežini sestali na sedežu prosvetnega društva «Igo Gruden», kjer jim bodo sindikalni voditelji sindikata CGIL orisal položaj. Stavka je enotna.

V NEDELJO V KINU «ARCOBALENO»

Senator Pietro Secchia o liku Palmira Togliattija

Lep praznik «L'Unità» na stadionu «Prvi maj» z nastopom rudarske godbe iz Idrije in zbora «Lipa» iz Bazovice

V nedeljo je tržaška federacija KPI priredila v dvorani kina Arcobaleno dobro obiskano spominsko svečanost za Palmirom Togliattijem, na kateri so bili prisotni tudi predstavniki Zveze komunistov koprskega okraja, predstavniki PSIUP in PSI. Komemoracijo je začel senator Vittorio Vidali, nato sta pozdravila navzoče najprej v slovenščini Jelka Grbec in nato tajnik FGCI Cecchi. Zanimiv govor pa je imel senator Pietro Secchia, ki je orisal Togliattijevo delo in življenje v razdobju med 1921. in 1944. letom. Ugotovil je, da je delo Togliattija v povojnem razdobju znano in njegova italijanska pot v socializem poznana po svetu. Večina Italijanov slabše pozna delo Togliattija pred 1944. letom, vendar pa ni mogoče ignorirati prvih trideset let in pomembne borbe za ustanovitev KPI ter njene borbe proti fašizmu.

Govornik je uvodoma podčrtal bistveni prispevek Togliattija za ustanovitev Italijanske komunistične partije, s čemer je hotel doseči tri cilje: dvigniti italijansko delavsko gibanje na svetovno raven, Italijo v okvir razvitih držav in omogočiti italijanskim delavcem, da v okviru KPI postanejo resnični tvorci italijanske zgodovine in ustvarjalci nove družbe.

Togliatti je v tem zgodovinskem razdobju razumel, kaj je fašizem, ki ni bil samo kratkotrajen prehodni pojav, temveč resna nevarnost, proti kateri se je bilo treba boriti z vsemi silami in ki jo je bilo mogoče premagati samo z združenimi demokratičnimi silami. Togliatti je razumel, da je treba ustvariti trdna zavezništva z ljudmi, ki so pod fašizmom trpeli in ki so težili za napredkom. Na tej osnovi je KPI vodila in pozivala v razdobju 1921-22 na oborožen odpor in pouradjal, da je mogoče preprečiti oblast fašizma samo z enotno in odločno borbo. Tudi po letu 1926 je KPI nadaljevala z borbo, kar je bistveno pripomoglo, da se je ohranila povezanost med KPI in italijanskimi delavskimi množicami in kar je tudi predstavljalo osnovo, da se je lahko med 25. julijem in 8. septembrom 1943 organiziralo odporniško gibanje. Samo na osnovi stalne in vztrajne borbe proti fašizmu je KPI lahko odigrala tako pomembno vlogo v odporniškem gibanju Italije in vse Evorpe.

V tej zvezi je govornik podrobneje orisal vlogo Togliattija v protifašističnem evropskem odporu in ugotovil, da je bil njegov povratek v Italijo 1944. leta odločilen za demokratičen razvoj v državi.

Popoldne pa je tržaška federacija KPI priredila na stadionu «Prvi maj» praznik lista «L'Unità», ki je privabil veliko množico občinstva, tako da je bil celotni prostor nabito poln. Goste je pozdravil v slovenščini Niko Škamperle, nato pa je imel krajši priložnostni govor sen. Secchia. Ubrano je zapel več pesmi pevski zbor «Lipa» iz Bazovice, odlična rudarska godba iz Idrije, katero sestavljajo rudarji, oblečeni v tipične rudarske črne uniforme, pa je zaigrala več skladb.

Vsedržavni shod bivših obsojencev Posebnega sodišča

Posebni pripravljalni odbor, ki mu predseduje poslanec Giustarini, organizira vsedržavni shod bivših političnih obsojencev od Posebnega sodišča, ki bo v Volterri 4. oktobra v okviru proslave dvajsetletnice odporniškega gibanja. Ob 9. uri bo sprejem v palači Priori, ob 10. bo v gledališču Persio Flacco srečanje z mladino s temo «Odporniško gibanje in nova generacija». Govoril bo senator Terracini. Ob 16. bo na trgu Priori komemoracija z odkritjem plošče v počastitev vseh političnih obsojencev, ob 17. pa bo na istem trgu veliko zborovanje.

IZVAJANJE SPLOŠNEGA REGULACIJSKEGA NAČRTA

Zanimive novosti glede stavbišč ki so vključena v zazidalna področja

Gre predvsem za stavbišča, ki so poleg cest ali javnih prostorov, ki jih predvideva regulacijski načrt

Nova urbanistična - gradbena pravila za izvajanje splošnega regulacijskega načrta tržaške občine vsebujejo nekaj zanimivih novosti. V preteklih dneh smo že pisali o ustanovitvi «kmetijskega področja» ter o novih predpisih glede gradnje hlevov, kokošnjakov in podobnih kmetijskih gradenj v vaseh gornje okolice tržaške občine.

Med drugimi novostmi, je v novih urbanistično-gradbenih pravilih tudi člen 4. ki precej spreminja člen 4 prejšnjih pravil. Po novih pravilih je bil ustanovljen «Planivolumetrski načrt za razdelitev stavbišč». Ta načrt se nanaša predvsem na stavbišča, ki mejijo s cestami, ki jih predvideva regulacijski načrt, stavbišča, ki so zraven omenjenih cest ali pa določenih javnih prostorov, ter na splošno stavbišča, ki so vključena v zazidalna področja. Ta načrt omogoča skladno izkoriščanje stavbišč in vsebuje tudi minimalno organično enoto.

Načrt lahko izdelajo zasebniki na osnovi pravil, ki jih določa gradbeni pravilnik.

Odobritev planivolumetrskega načrta bo lahko pogojena sklenitvi konvencije med prizadetimi in občino; iz te konvencije bodo morale izhajati točne obveznosti z ustreznimi jamstvi glede določitve negradbenih področij in vzdrževanja zelenih pasov, odnosno glede gradnje in vzdrževanja vseh naprav, ki niso označene kot javnokoristne, in glede odstopitve zemljišč, na katerih regulacijski načrt predvideva gradnjo cest ali kakih drugih javnih naprav.

Če se bo občinski upravi zdelo potrebno, da je treba na področju, ki ga zajema omenjeni načrt, zgraditi javnokoristne naprave, ki jih regulacijski načrt ne predvideva, bodo morali lastniki stavbišč darovati občini potrebna zemljišča, ki pa ne bodo smela obsegati več kot 20 odstotkov celotne površine. V zameno za to pa bo občinska uprava omogočila lastnikom, da bodo lahko na preostali površini zgradili zgradbe, ki bodo imele toliko obsega, kot bi ga imele, če bi jih zgradili na celotnem stavbišču, in sicer na osnovi gradbenega indeksa, ki ga določa člen 13 gradbenega pravilnika.

Minimalni obseg zelenih pasov in jas, otroških ali športnih igrišč in javnih naprav, bo določen na osnovi gradbenega pravilnika.

Veljavnost tega načrta bo določena ob odobritvi; na noben način pa ne bo smela preseči deset let.

Zanimiv je tudi člen 6, ki govori o zasebnih cestah. V tem členu je rečeno, da je prepovedano odpirati zasebne ceste brez predhodnega dovoljenja občinske uprave. Dovoljenje za zasebno cesto izda občinska uprava potem, ko se je prizadeti obvezal, da bo poskrbel za ureditev cestišča, za razsvetljavo, da zapre vhod z vratmi, da zgradi na svoje stroške vodovod, kanalizacijo itd., če bo občinska uprava menila, da je to potrebno, ter da bo vzdrževal cesto in vse zgrajene naprave.

Odobritev gradbenih dovoljenj za zidanje hiš ob zasebnih cestah pa je pogojena odobritvi zasebne ceste.

Vse zasebne ceste, ki so bile zgrajene z odobritvijo občine, so na osnovi teh gradbenih pravil štete kot javne ceste.

Smrt prof. Muellerja

V starosti 84-let je včeraj umrl prof. Giuseppe Mueller, bivši ravnatelj naravoslovnega muzeja in fitopatološkega observatorija. Mueller je ustanovil tudi tržaški akvarij. V Italiji in po svetu se je uveljavil z odkritji in publikacijami iz zoologije, še posebno pa na področju proučevanja žuželk.

V podjetju CILLE 28 odpustov

Podjetje CILLE, ki se ukvarja z obdelavo tropskega lesa, je sporočilo, da bo odpustilo 28 delavcev. Delavci se sprašujejo, ali ni to represalija zaradi njihove enotne stavke.

Slovenski starši! Vpišite svoje otroke v slovensko šolo, da vam ne bodo očitali, ko bodo dorasli.

V NEDELJO V NAŠEM MESTU

41. kongres Furlanskega filološkega društva iz Vidma

Poudarili so stare vezi med Trstom in Furlanijo

Predsednik filološkega društva iz Vidma otvarja kongres

V nedeljo je bil v Trstu 41. kongres Furlanskega filološkega društva, ki je izbralo zanj naše mesto, da bi poudarilo ob nastanku dežele povezavo med Furlani in Tržačani.

Najprej je sprejel kongresiste v dvorani občinskega sveta župan dr. Franzil, ki je predvsem poudaril skupnost ciljev Tržačanov in Furlanov v okviru nove dežele. Kongresiste je vodil predsednik društva podtajnik Pelizzo, navzoči pa so bili številni predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter kulturnega življenja. Dr. Franzil je pozdravil kongresiste kot tržaški župan pa tudi kot Furlan in član društva. Dejal je, da segajo vezi med vsem prebivalstvom dežele daleč tja v srednji vek, ko so bili vsi pod gospostvom oglejskih patriarhov. Tudi sedaj je Trst mesto, v katerem je po odstotkih več Furlanov kakor v katerem koli drugem mestu, je dejal dr. Franzil. Končno je poudaril željo, da bi se skupni cilji Furlanov in ostalih prebivalcev dežele v umetnosti, kulturi in na delovnem področju še bolj utrdili, tako da bi dežela lahko opravljala svoje naloge in dolžnosti, ki jih ima do Italije in Evrope. Županu je kratko odgovoril dr.

Dr Pelizzo je imel nato otvoritveni govor kongresa v dvorani Krožka za kulturo in umetnost, kjer so se zbrali kongresisti po obisku na županstvu. Dr. Pelizzo je pozdravil vse Tržačane in vse Furlane, ki živijo po svetu in rekel, da poteka ta kongres v ozračju skladnosti misli, namenov, upov in akcije. V deželi ni več škodljivih nasprotij, ker obstajajo vsi pogoji za dopolnjevanje. Če bo znala dežela izkoristiti te pogoje in jih pravilno usmerjati, bo imelo prebivalstvo od tega velike tvarne in moralne koristi. Tudi Furlansko filološko društvo pričakuje od dežele pomoči za nadaljevanje in izboljšanje svoje dejavnosti. Predsednik Pelizzo je končal svoj govor s pozivom vsem navzočim v furlanščini, naj ostanejo enotni ter zvesti furlanskim izročilom in kulturi. Zatem je dr. Pelizzo izročil v znak hvaležnosti vseh Furlanov županu dr. Franzilu zlato kolajno.

Zatem je spregovoril deželni odbornik za šolstvo in prosveto Vicario, ki je rekel, da pomeni kongres društva v Trstu dokaz zaupanja v deželo. Dr. Pelizzu je zagotovil, da bo dežela podprla dejavnost društva, ki opravlja važno kulturno poslanstvo. Spregovorila sta še rektor tržaške univerze Origone in predsednik deželnega sveta de Rinaldini. Tajnik društva prof. D'Aronco je prebral številne poslanice, ki so jih poslale razne sekcije društva («fogolars» — ognjišča po imenu) in predložil kongresu knjigo povesti furlanske pisateljice Novelle Cantarutti «Le femine di Marasint». Zatem so razdelili nagrade natečaja za članek, napisan v furlanščini.

Uradno poročilo kongresa sta prebrala profesor bolonjske univerze Heilmann, ki je govoril o italijanskem jezikovnem atlasu, in prof. Ugo Pellis, oba stebra društva.

Popoldne so kongresisti odšli v Milje, kjer jih je sprejel župan Millo in kjer je bil zatem folkloristični nastop furlanskih plesalcev in pevskih zborov.

VČERAJ POPOLDNE OB SKORAJ JASNEM NEBU

Nenaden zračni vrtinec opustošil manjše področje pri Devinu

Vrtinec je močno poškodoval tri hiše, cestni tlak na avtocesti, telefonsko in električno napeljavo ter izrul nekaj dreves

Hud zračni vrtinec, kakršnih pri nas nismo navajeni, je včeraj popoldne okrog 16. ure kar z jasnega zajel ozek pas v širini 60 m in dolžini 100 m v gornjem delu Devina blizu trbiške avtoceste. Napravil je precejšnjo škodo in hudo prepiašil ljudi, ki tam bivajo. Odkril je tri hiše, in sicer štev. 3/c, 4 in 6, kjer bivajo družine Pietro Valeri, Federico Orsetti, Adriano Viezzoli ter Ivan Hus, odtrgal je na avto cesti 6 kv. m cestnega tlaka, zruval nekaj dreves, opustošil mali vinograd in potrgal žice telefona in električnega omrežja. Pri vsem tem ni bilo človeških žrtev.

Vse je trajalo kakih pet minut. Močno je zabobnelo, vse se je streslo in se je zdelo, da bo šlo vse v zrak. Prizadeti pas je bil tak, kot da bi ga zajela fronta; povsod razbiti strešniki, kosi cementa in cestnega tlaka, polomljene veje in debla, ki jih je odneslo 50-60 m daleč, drobci šip itd. Z ene hiše je odneslo in razmetalo celo streho, na drugih dveh je malo ostalo, na bližnjih hišah pa je manjša škoda. V treh prizadetih hišah, v katerih biva skupno 9 oseb, je seveda vse razmetalo, razbilo šipe in precej pokvarilo pohištvo.

Ko je strahotni vrtinec ponehal, so ljudje, ki so se tiščali v hišah, prišli vsi bledi od strahu ven. Iz bližnjih hiš so jim sosedi pritekli na pomoč in jih tolažili.

Takoj zatem so obvestili komisariat javne varnosti in gasilce, ki so kmalu nato prispeli z Opčin in iz Trsta pod poveljstvom poveljnika Casablance. Prišli so seveda tudi agenti komisariata javne varnosti iz Devina, karabinjerji, delavci ANAS, ENEL, in TELVE. Pomagali so prizadetim družinam, odstranili zruvana drevesa in razni material z avtoceste, popravljali električno in telefonsko omrežje, usmerjali promet, ki sicer ni bil prekinjen, itd. Gasilci so imeli skoraj tri ure dela.

Avtomobilist podrl pešca ko je prečkal ulico Coroneo

S pridržano prognozo so včeraj ob 15.45 sprejeli na nevrokirurški oddelek 59-letnega Domenica Fiorencisa iz Ul. dei Carmelitani 3.

Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico z rešilnim avtom RK. Njegovo zdravstveno stanje je bilo že ob prihodu na sprejemni oddelek zelo kritično, saj je bil ponesrečenec v nezavestnem stanju. Kako je prišlo do nezgode so ugotovili le deloma policijski agenti, ki so prišli na kraj nesreče ter uvedli preiskavo. Od njih se je zvedelo, da je Fiorencis malo prej prečkal Ul. Coroneo v bližini poslopja št. 39. Šel je od desne proti levi v smeri v katero se je peljal 51-letni Vincenzo D'Angelo iz Ul. dei Falchi 2, ki je upravljal avto znamke fiat 600 TS 25870 in ki je bil namenjen v Ul. F. Severo. Avtomobilist je trčil v pešca z desnim sprednjim blatnikom ter ga vrgel na tla. Pri padcu se je Fiorencis poškodoval po raznih delih telesa. Med drugim je utrpel lobanjsko travmo, začasno izgubil spomin ter si zlomil levo ključnico. Dobil je tudi hud udarec na desno sence ter močan živčni šok.

Smrtne posledice zloma noge v kolku

Včeraj zjutraj je po dolgi bolezni umrla v bolnišnici 75-letna Francesca Zaro iz Ul. Pascoli 31. Ženska si je že 3. junija letos zlomila levo nogo v kolku, ko je šla iz kuhinje v kopalnico. Nekaj dni po nezgodi so jo pripeljali v splošno bolnišnico, kjer so zdravniki spočetka menili, da bo mogoče ozdravela v dveh mesecih. Nastopile pa so razne komplikacije, ki so Zarovo pripeljale do smrti.

Včeraj ob 17,20 pa so prepeljali na ortopedski oddelek 77-letno Caterino Davio por. Manzutto iz Ul. Ascoli 1, ki si je v svoji spalnici zlomila levo nogo v kolku. Zaradi visoke starosti so žensko sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

Potovanje po Španiji

Od 5. do 20. oktobra letos vabimo na zanimivo potovanje po Španiji. Cena 78.000 lir. Informacije in vpisovanja pri potovalnem uradu «Aurora», Trst, Ul. Cicerone št. 4, tel. 2[illegible]-243.

SMRTNA NESREČA V LESNEM PRISTANIŠČU

Mornar padel z ladje na pomol in umrl zaradi prebitja lobanje

Na ladji «Giosue Borsi» je nad drugo palubo privezoval jekleno žico, izgubil ravnotežje in padel na pomol - Umrl je 10 minut po prevozu v bolnišnico

Včeraj popoldne ob 16,30 se je pripetila na ladji «Giosue Borsi», ki je privezana ob pomolu v Lesnem pristanišču smrtna nesreča. Zaradi padca s krova ladje na pomol je izgubil življenje 52-letni mornariški podčastnik Giacomo Dieli, ki se je pred 52-leti rodil v Palermu.

Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico z rešilnim avtom RK, a spremljal ga je palubni častnik Luigi Cesano. Ta je povedal, da je Dieli malo prej nad drugim podpalubjem privezoval jekleno vrv. Z neznanih razlogov je izgubil ravnotežje ter padel čez ograjo z višine okoli 5 metrov na pomol. Takoj je postalo očitno, da se je smrtno poškodoval, saj mu je iz desnega ušesa tekla možganska snov. V bolnišnici so zdravniki ugotovili, da mu je počila lobanja. Ob 16,50 so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek, toda že 10 minut pozneje je nesrečnež izdihnil.

Mladeniča z motorjem trčila v avtomobil

Dva mlada prijatelja sta se predvčerajšnjim popoldne okoli 16. ure precej hudo pobila pri prometni nesreči do katere je prišlo na državni cesti št. 202 («Trbiška») pri odcepu za Bazovico.

Ob omenjeni uri sta se peljala po glavni cesti s skuterjem TS 25221 19-letni vajenec Giuliano Mauri ter njegov prijatelj Arduino Stefani. Mladeniča, ki stanujeta v Ul. Paisiello 5, sta bila namenjena na Katinaro, a skuter je upravljal Mauri. Do nezgode je prišlo prav na odcepu za Bazovico, ko se je iz te smeri pripeljal na državno cesto 39-letni Luciano Millo iz Zgornjega Rocola št. 1035, ki je upravljal avto znamke fiat 600 TS 22616. Motorista sta trčila v avto ter nerodno padla na cesto.

Na kraj nezgode so prihiteli karabinjerji oddelka za hitro pomoč in zdravniško osebje RK. Z rešilnim avtom so takoj prepeljali ponesrečenca v splošno bolnišnico. Stefanija, ki se je pobil po desnem kolenu in desnem gležnju so sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti teden dni. V istem času bo ozdravel tudi Mauri, toda njemu so na sprejemnem oddelku nudili samo prvo pomoč zaradi številnih prask in podplutb na levem stegnu ter na gležnjih.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Za 4 ure in 40 l bencina štirikrat pred sodiščem

Končno je bil obsojen na 15 dni zapora, 82.000 lir globe in 4.575 lir carine, prizivno sodišče pa je to kazen potrdilo

Pred prizivnim sodiščem (predsednik Franz, tožilec Santonastaso, zapisnikar Parigi) se je moral zagovarjati 42-letni Giuseppe Grando iz Ul. Baiardo 13, ki je bil obtožen, da so našli pri njem 49 ur švicarskih znamk, od katerih so bile štiri zlate. Poleg tega so ga še obtožili, da je nezakonito hranil na svojem domu okoli 20 litrov bencina, ki ga je baje vtihotapil iz Jugoslavije.

Prekrški, zaradi katerih se je moral Grando zagovarjati, so navsezadnje zelo preprosti in podobne primere srečujemo na tržaških sodiščih zelo pogostoma. Kar pa odlikuje Grandov primer je zapletenost kazenskega postopka, saj je bil obtoženec že pred časom obsojen od tržaškega kazenskega sodišča, toda ta razsodba in tista, ki jo je izreklo prizivno sodišče, sta bili razveljavljeni od kasacijskega sodišča. Potem so vsi sodni akti romali na beneško prizivno sodišče in od tu so jih spet poslali na tržaško kazensko sodišče. Končno je prišlo do obravnave pred prizivnim sodiščem, ki je potrdilo razsodbo kazenskega sodišča.

Nevšečnosti so se lotile za Granda že leta 1959. 11. junija tistega leta so organi finančne straže pregledali Grandovo trgovino v Ul. Costalunga in njegovo stanovanje v isti ulici (obtoženec je namreč stanoval tedaj v tej ulici). Pri preiskavi in osebni preiskavi so našli omenjeno število ur in bencin. Glede ur je obtoženec vedno trdil, da jih je kupil v dobri veri od nekega neznanca v Milanu. Ta mu je zagotovil, da so bile ure uvožene po vseh zakonskih predpisih ter mu je baje tudi ponujal carinska potrdila. Grando pa jih ni hotel vzeti, ker ur ni nameraval prodajati, temveč jih le darovati znancem. Kar pa se tiče bencina, je v prvem trenutku izjavil, da je ta res jugoslovanski, pozneje pa je verzijo spremenil, trdeč, da ga je kupil pri neki bencinski črpalki v Ul. Fabio Severo. Doma pa je vedno hranil določeno količino goriva, ker je tedaj stanoval precej daleč od mesta.

Obravnava pred kazenskim sodiščem bi se morala vršiti že v marcu leta 1960. Na dan pa, ki je bil določen za obravnavo, je bil obtoženec bolan. Njegov zagovornik je predložil sodnikom zdravniško potrdilo. Ker se je sodišče hotelo prepričati o Grandovi bolezni, je ukazalo naj ga preišče tudi uradni zdravnik. To se je tudi zgodilo, a uradni zdravnik je mogel le ugotoviti verodostojnost diagnoze zasebnega zdravnika. Spričo tega so določili za ponovno obravnavo 3. julij istega leta. Toda obtoženec ponovno ni prišel na sodišče. Njegov zagovornik je spet predložil sodišču potrdilo o varovančevi bolezni. To pot pa sodniki potrdilu niso verjeli ter so Grandu sodili v odsotnosti.

Obsojenec se je pritožil proti razsodbi na prizivno sodišče, ki je potrdilo razsodbo prvostopnega sodišča. Ni pa upoštevalo Grandovega priziva glede neupravičenosti razsodbe, ko je bil on odsoten zaradi bolezni.

Potem je prišlo do obravnave pred kasacijskim sodiščem, ki je menilo, da tržaško kazensko sodišče ni ravnalo pravilno, ko je enostavno odklonilo zdravniško potrdilo, ne da bi sklenilo, naj obtoženca pregleda uradni zdravnik. Zato so v Rimu razveljavili obe razsodbi ter poslali akte beneškemu sodišču, ki je nazadnje sklenilo, naj se vrši ponovna obravnava pred tržaškim kazenskim sodiščem.

V juliju letos so tržaški kazenski sodniki obsodili Granda na 15 dni zapora ter 82.000 lir globe. Poleg tega bi moral plačati še 4.575 lir carine za štiri zlate ure. Prizivni sodniki so potrdili to razsodbo. Pripominjamo še, da je kazensko sodišče obsodilo Granda na isto kazen že leta 1960.

Obvezna prijava cen za sobe in apartmaje

Pokrajinska turistična ustanova opozarja vse tiste, ki oddajajo v najem sobe, da morajo na podlagi zakona štev. 1111 iz leta 1939 do konca septembra sporočiti cene za posamezne sobe in apartmaje ter za hrano, ki jih bodo določili za prihodnje leto.

Te cene so maksimalne in jih ne bodo smeli nato zvišati.

Zaradi tega omenjena ustanova poziva vse tiste, ki nameravajo oddajati sobe v najem, naj sporočijo cene pismeno ali ustno na sedežu v Ul. San Nicolò 6, najkasneje do 30. septembra.

Razna obvestila

Na sedežu Združenja Italija - ZSSR v Trstu, Ul. S. Nicolò 11-II., tel 29-403, je v teku vpisovanje v tečaje ruskega jezika.

Kdor se želi vpisati, naj se obrne na sedež Združenja vsak dan od 17.30 do 20. ure.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo 4. oktobra izlet v Kanalsko dolino, v dolino Zajzere in mimo zavetišča Grego na Poludnik (Jof di Mezzagnot). Avtobus se bo ustavil tudi pri postajališču žičnice na Višarje in na Lovca.

Šolske vesti

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1964-1965 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II, neprekinjeno do 25. septembra.

* * *

Na Državnem trgovskem tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Ul. Caravaggio 4, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1964-1965 vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 25. septembra 1964.

* * *

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se s šolskim letom 1964-65 lahko vpišejo v prvi razred zavoda absolventi strokovnih šol vseh vrst, ne da bi morali polagati katerikoli izpit. Zadevni odlok je izšel v uradnem listu št. 189 z dne 3. avgusta 1964.

Dijaki, ki so končali katerokoli nižjo strokovno šolo in ki bi želeli nadaljevati šolanje na Državnem trgovskem tehničnem zavodu, se lahko vpišejo v prvi razred do 25 septembra t. l.

* * *

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole ter Nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu Ul. Caravaggio 4, sporoča

da se vpisovanje za vse tri razrede nadaljuje do **25. septembra 1964** vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v 1. razred, morajo predložiti naslednje dokumente:

1. rojstni list od anagrafskega urada
2. potrdilo o precepljenju
3. potrdilo o zdravih očeh
4. zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila daje tajništvo šole.

* * *

Državna srednja šola in nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino 8) obvešča, da se vrši vpisovanje učencev in učenk do vključno dne 25 septembra t.l.

* * *

Didaktično ravnateljstvo v Nabrežini sporoča, da se vrši na vseh šolah ravnateljstva vpisovanje za novo šolsko leto 1964, od 15. do vključno 23. septembra t.l.

Za vpis v prvi razred so potrebne sledeče listine: rojstni list in potrdilo o cepljenju.

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča Verdi se bo jutri začela prodaja vstopnic za četrti ljudski septembrski koncert, ki bo v četrtek ob 21. uri. Orkester gledališča Verdi bo dirigiral Miles Morgan, sodeloval pa bo čelist Gianni Chiampan. Na programu so skladbe: Schubert — Simfonija št. 3 (nova za Trst); Saint-Saens — Koncert za čelo in orkester op. 33 (nova za Trst); Prokofjev — Šesta simfonija op. 111.

Kino

Nazionale 16.00 «Si spogli... infermiera» Norman Widsom.
Arcobaleno 16.00 «Cadavere per signora» Silva Koscina, Franchi, Ingrassia.
Excelsior 15.30 «Destino in agguato» Glenn Ford, Nancy Kwan.
Fenice 15,30 «100.000 dollari al sole» Jean Paul Belmondo, Lino Ventura.
Grattacielo 16.00 «La vendetta della signora» Ingrid Bergman, Anthony Quinn. Prepovedano mladini.
Alabarda 16.30 «Gr.do di battaglia» Van Heflin, Rita Moreno. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.30 «6 donne per l'assassino» Eva Bartok, Cameron Mitchell. Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «La vergine in collegio».
Cristallo 16.00 «Se permettete parliamo di donne» Prepovedano mladini.
Capitol 16.30 «Vento selvaggio» Technicolor. John Wayne.
Garibaldi 16.30 «L'uomo di Laramie» Technicolor. James Stewart. Zadnji dan.
Impero 16.00 «Lord Brummell».
Moderno 16.30 «All'ombra del patibolo» Technicolor. James Cagney.
Astra 16.30 «Il cucciolo».
Vittorio Veneto 15.45 «007, dalla Russia con amore» Sean Connery.
Astoria 17.00 «L'uomo senza paura» Technicolor. Kirk Douglas.
Abbazia 16.00 «L'isola in capo al mondo» Prepovedano mladini.
Ideale 16.00 «Dalla terrazza» Technicolor. Prepovedano mladini.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. septembra 1964 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo je 18 oseb.

UMRLI SO: 70-letna Filomena Alessio por. Zanevra, 71-letni Ferdinando Stern, 78-letna Maria Sincic por. Dworsky, 2-letni Furio Cial-Ferri, 40-letni Ezio Meroni, 67-letna Maria Dianich por. Barbari, 77-letna Giuseppina Cok por. Strani, 78-letni Antonio Mari, 66-letna Teresa Ferrara por. Varesano, 83-letna Maria Dougan vd. Gombac, 50-letni Vincenzo Valentino, 74-letna Francesca Zaro vd. Calligaris, 56-letni Giuseppe Skocaj, 79-letna Maria Nabergoi vd. Zoch, 80-letna Maria Pugliese, 11 mesecev stari Sergio Bolsi, 53-letna Ottavia Gudovinovich por. Venturini, 90-letni Alessandro Gialussi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(21. 9. — 27. 9.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj); Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(21. 9. — 27. 9.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj).

Mali oglasi

PODI in pokrivala za pode, preproge in sintetične preproge za podnike iz plastike, gume, Moquette in Merakloni beneške zavese (tende veneziane) po meri, zastori Cinz lavatex, prevleke iz plastike **A. R. P. ITALPLAST — Trg Ospedale št. 6 Tel 95-919.**

DARWIL — Piazza S. Giovanni št. 1 — natančna in vestna popravila ur in zlatnine.

V NEDELJO NA TRGU UNITA'

Vrhunski koncert godbe Finančnih straž

V nedeljo ob 19. uri je na Trgu Unità priredila javni koncert godba na pihala korpusa Finančnih straž. Pred velikim številom poslušalcev je godba potrdila svoje kvalitete odlično igralnega godbenega ansambla, ki ima v svojih vrstah prave virtuoze na posameznih inštrumentih. Do lepega izraza je prišla velika glasbena kultiviranost ansambla, ki zna z izrednim smislom za interpretiranje doseči vrhunske glasbene učinke in ki tudi najtežje prehode obvlada z največjo zanesljivostjo in preciznostjo. Še prav posebej so se v tem harmoničnem korpusu godbenikov odlikovala pihala, krasno pa so izstopali tudi rogi in trobente. V Oliviu De Domenico ima zanesljivega dirigenta, ki obvlada to številno godbeno telo, z zadržanostjo v kretnjah a vendar z veliko avtoriteto.

Godba je odigrala Allegovo simfonijo «Romulos», Respighijevo simfonično pesnitev «Rimski prazniki», Zeberjevo «Povabilo na ples», Porrinovo «Altair», Ponchiellijevo «Ples ur» iz «La Gioconda» in simfonijo iz Rossinijeve «Viljem Tell». Vrhunsko tehniko je godba potrdila predvsem v teh dveh poslednjih popularnih skladbah, za kateri je požela tudi največ aplavza tržaškega, glasbeno zelo razvajenega občinstva.

* V dvorani na Trgu San Giovanni se nadaljuje predvajanje del iz zgodovine kinematografije in jutri 23. t. m. ob 19. uri bodo na programu trije komični filmi: Fatty — «Knockout», E. Boland — «Novi avtomobil», H. Pollard — «Izumitelj. Posledice režije». Vstop samo z vabili, ki so na razpolago na sedežu PSIUP v Ul. Zonta 3 vsak dan od 17. do 20. ure.

Vinogradniki so letos zadovoljni, ker je trta dobro obrodila in bo mo imeli dobro vino. Tudi vreme je ugodno za dozorevanje. Na splošno se vinogradniki držijo pravila, da je vsak dan sonca zlata vreden za trte in da je škoda začeti s trgatvijo, preden grozdje ne dozori popolnoma. V nekaterih krajih pa so te dni že začeli s trgatvijo, ker pravijo, da je grozdje že dovolj zrelo. Srečno!

Goriško-beneški dnevnik

VČERAJ DOPOLDNE V POKRAJINSKI PALAČI V GORICI

Predstavnika dežele in pokrajine proučila vprašanje javnih gradenj

Deželni odbornik za javna dela Masutto se je pogovarjal s predsednikom pokrajine Chientarollijem - Zanimanje Goriške za cestne zveze z Jugoslavijo in Avstrijo Pokrajina nima denarja za ureditev cest v Doberdob in Števerjan

Javna dela, zlasti ceste in zgradbe, so bila tema včerajšnjih pogovorov na pokrajini med deželnim odbornikom za javna dela dr. Luigijem Masuttom in predsednikom pokrajine dr. Chientarollijem. Pogovoru odbornika Masutta, ki jih ima s predstavniki krajevnih organov oblasti naše dežele, sta v Gorici prisostvovala tudi starejši pokrajinski odbornik Grigolon in deželni funkcionar za javna dela inž. Cola.

Deželnega odbornika so v Gorici seznanili s postopki za izgradnjo avtomobilske cestne zveze med Villessami in državno mejo pri Gorici ter o sestankih z jugoslovanskimi zastopniki za izgradnjo skupnih objektov na meji, kjer se bosta stikali italijanska in jugoslovanska avtomobilska cesta. Poudarjeno je bilo tudi zanimanje goriške pokrajine za izgradnjo avtomobilske ceste Videm-Trbiž ter avstrijske avtomobilske ceste Salzburg-Celovec, tako da bo naša dežela neposredno povezana z avto cestami s srednjo Evropo.

Proučili so nadalje državne ceste, zlasti načrt za cestno zvezo med Standrežem in Ločnikom, ki bo povezovala državni cesti proti Trstu in Vidmu, ureditev ceste Trst-Benetke ter zgraditev druge vzporedne ceste med Gradežem in Palmanovo.

Kar zadeva pokrajinsko cestno omrežje, je bilo poudarjeno, da se 80 odstotkov tega omrežja urejuje z državnim prispevkom na podlagi zakona 126 od leta 1958 ter naknadnimi spremembami. Posebno vprašanje predstavljata zlasti cesti v Doberdob in v Števerjan, za kateri niso mogli dobiti nobenega prispevka. Ker bo nju na ureditev zahtevala več stotin milijonov lir, ki jih pokrajinska uprava nima, bodo morali zahtevati izredno finansiranje. Ob koncu so zahtevali posvetovanje dežele, da se premagajo še poslednje ovire za hitro dograditev ceste Tržič-Gradež.

Ugotovili so tudi nekaj nujnih vprašanj, ki zadevajo gradnjo javnih zgradb. Zgraditi morajo nov sedež laboratorija za higieno in profilakso, kateremu bi pristavili tudi pokrajinski zdravstveni center ter urade pokrajinskega zdravnika in veterinarja. V njem bi bil tudi sedež zooprofilaktičnega zavoda za Gorico in Trst. Za gasilce v Tržiču pa morajo zgraditi novo vojašnico. To vprašanje spada v državno pristojnost.

Deželnemu odborniku za javna dela Masuttu so nadalje prikazali še nekaj nujnih zadev, kot so izgradnja goriškega vodovoda, vodovoda v Gradežu, ureditev javnih gradenj v nekaterih občinah ter vprašanje naftovoda, o katerem so deželnemu odborniku izročili prepis resolucije, ki jo je izglasoval pokrajinski svet. Deželni predstavnik si je zapisal vse predloge ter naglasil pomembno koristnost takšnih sestankov predstavnikov dežele in krajevnih ustanov, ki si bodo še sledili.

Menični protesti

V drugi polovici meseca avgusta je bilo po občinah goriške pokrajine naslednje število meničnih protestov: občina Krmin 27, Doberdob 6, Farra 1, Fogliano - Redipuglia 3, Gorica 260, Gradiška 13, Gradež 27, Mariano 3, Medea 2, Tržič 105, Romans 8, Ronke 22, Zagraj 12, Škocjan 8, Števerjan 1, Šlovrenc 1, San Pier 3, Štarancan 3, Turjak 2 in Villesse 3.

Razpis službe za profesorje

V uradnem listu št. 214 od 1. septembra letos je objavljen zakonski odlok s katerim se razpisuje natečaj za 1374 službenih mest profesorja na srednjih šolah. Omenjeni uradni list je na vpogled na šolskem skrbništvu v Gorici, kjer dobijo prizadeti tudi podrobnejša pojasnila.

SLOVENSKI OKTET NA GORIŠKEM

V Gorici in Števerjanu so pevci navdušili številno občinstvo

Prisrčna domača zabava na sedežu društva «Briški grič» v Števerjanu

V nedeljo smo imeli na Goriškem po dolgem presledku zopet v gosteh svetovnoznani Slovenski oktet iz Ljubljane, ki je v prejšnjih letih že navdušil občinstvo s svojimi nastopi v Prosvetni dvorani na Korzu Verdi in v Doberdobu. Tokrat so ti odlični pevci gostovali v Katoliškem domu v Gorici in nato so bili zvečer še gostje prosvetnega društva «Briški grič» v Števerjanu.

Koncert v Gorici se je začel nekaj po 17. uri. Pevci so pri nastopu, ki je trajal več kot poldrugo uro, z njim lastno dovršenostjo zapeli štiri Gallusove skladbe ter vrsto umetnih domačih in tujih ter slovenskih narodnih pesmi. Navdušenje občinstva, ki je za to priliko napolnilo dvorano, se je stopnjevalo od pesmi do pesmi in zlasti pri domačih pesmih, ter je doseglo višek ob zaključku. Tako so morali pevci nekatere pesmi ponoviti ter ob koncu dodati še Ribniško. Ob zaključku sta se zboru zahvalili dve mladenki, ki sta jim poklonili šop nageljnov.

Za to priliko je prišlo v Gorico precej ljubiteljev naše lepe pesmi in slovenskega okteta tudi iz Trsta in okolice.

Po koncertu v Gorici, ki se je zaključil nekaj po 19. uri, so se člani slovenskega okteta odpeljali v Števerjan, kjer so imeli najprej večerjo v gostilni na Dvoru, kamor so jih povabili števerjanski prosvetarji. Potem pa so odšli na sedež prosvetnega društva «Briški grič» kjer so jih sprejeli predsednik društva Bruno Štekar in odborniki ter večje število članov, zlasti pevke in pevci. Tudi tu so jim pripravili zakusko, pri kateri ni manjkalo izborno domače vino in izbrano grozdje. Pri mizah se je potem razvil prijateljski pomenek med domačini in pevci iz Ljubljane. Ti so zapeli več pesmi ob splošnem odobravanju domačinov ter tudi tukaj zaključili z Ribniško. Domač harmonikar Ivo Klanjšček pa je zaigral nekaj veselih komadov. Vsi skupaj so tudi zapeli znano pesem «En starček je živel», ki jo je intoniral solist Tone Kozlevčar.

Gostom se je zahvalil za obisk predstavnik SKGZ iz Gorice dr. Sancin, ki je povedal, da jih vedno radi poslušamo in da nam bo njihov obisk vedno dobrodošel. V imenu društva «Briški grič» se je zahvalil pevcem Saverij Rožič, ki je poudaril, da se društvo čuti zelo počaščeno z njihovim obiskom in izrazil željo, da bi še prišli v Števerjan kjer jih radi poslušajo in radi vidijo.

Za pozdrave se je v imenu okteta zahvalil Tone Kozlevčar, ki je rekel da so tako ali drugače vedno prisotni na Primorskem, kjer se je pravzaprav porodila misel po ustanovitvi tega ansambla. Za njim je spregovoril še prvi predsednik društva Stanko Hlede, ki sedaj živi v Ljubljani, ter pohvalil požrtvovalnost števerjanskih prosvetarjev, ki so zlasti v zadnjih mesecih tako zelo požrtvovalni prosvetno dejavnost in morali pri tem premagati nešteto težav in ovir.

Urnik pri INPS

Na pokrajinskem sedežu zavoda za socialno skrbstvo v Gorici so uvedli od včeraj 21. t. m. nov urnik za občinstvo, ki je naslednji:

Ob delavnikih vse dni od 8. do 11. ure, popoldne pa ob ponedeljkih, torkih in četrtkih od 15.30 do 17. ure. Blagajna pa je za občinstvo odprta ob delavnikih vse dni samo dopoldne od 8. do 11. ure. Nujna vplačila v korist INPS pa lahko opravijo prizadeti tudi preko bank in poštnih uradov.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Gospodarski razvoj v I. polletju je dal zadovoljive rezultate

Gradnja stanovanj je nekoliko zaostala glede na celotni načrt - Vinska letina kaže zelo dobro

Na svojem zadnjem zasedanju v Kopru je občinska skupščina koprske občine pregledala razvoj gospodarske dejavnosti v prvem letošnjem polletju, uporaba sredstev iz fonda za gradnjo stanovanj in sklenila prenos nekaterih ustanov skupščine na svoje pristojne svete.

Gospodarski razvoj na Koprskem je po ugotovitvah skupščine dosegel v prvih šestih mesecih letošnjega leta zadovoljive rezultate tako v celoti kot še posebej v industriji, prometu in trgovini. K takemu ugodnemu razvoju je v znatni meri prispevala redna dobava materiala za reprodukcijo in pa novi ukrepi, ki zadevajo razdeljevanje in decentralizacijo sredstev v korist delovnih organizacij. Od tega novega sistema razdeljevanja dohodkov so gospodarske organizacije v koprski občini imele ob koncu polletja 250 milijonov dinarjev. Ta nov sistem je znatno izboljšal tudi položaj v tistih gospodarskih organizacijah, ki so se prej zdele malo donosne. In med te spadajo tudi kmetijske.

V prvih šestih mesecih so se tudi dohodki teh organizacij povečali za 50 odst. v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta in vzporedno se je povečal tudi čisti dohodek medtem ko se je produktivnost povečala za okrog 30 odst. Seveda se je povečal tudi osebni dohodek za 28 odst.

Kar zadeva gradnjo stanovanj je skupščina ugotovila, da so v razdobju januar-junij dogradili 101 stanovanje, do konca letošnjega leta pa jih bodo morali na osnovi socialnega načrta zgraditi 288.

V razpravi je inž. Peter Aljančič, direktor podjetja IPLAS predlagal, naj bi skupščina čimprej sprejela sklep glede nameravane gradnje tovarne za izdelke iz plastične mase in sintetična vlakna v Kopru, predsednik sveta za socialni načrt in finance Stane Zajko pa je prikazal oblike financiranja za gradnjo prve faze nove bolnišnice v Kopru, za katero je v prihodnjih štirih letih predviden izdatek 2 milijardi in 100 milijonov dinarjev. K tem stroškom bodo prispevala koprska, izolska, piranska, sežanska, postojnska in bistriška občina.

Končno je skupščina odobrila jamstvo za posojila raznim delovnim organizacijam in med temi tudi jamstvo za posojilo 6 milijard 150 milijonov din podjetju, ki bo gradilo železniški tir Koper—Prešnica ter za mehanizacijo in modernizacijo pristaniških naprav.

* * *

Pridelek grozdja na Koprškem bo letos po vseh predvidevanjih zelo dober. Koprska kmetijska zadruga je pred dobrim mesecem predvidevala, da bo njen pridelek znašal 170 vagonov, sedaj pa računa na najmanj 10 vagonov več, poleg tega pa bodo v njen oddelek «Vino Koper» prepeljali kakih 60 vagonov, od članov zadruge, kakih 20 vagonov pa bodo odkupili od zasebnih proizvajalcev. Tako bo koprska kmetijska zadruga predelala letos okrog 260 vagonov grozdja.

Trgatev se bo začela čez nekaj dni in koprska zadruga je že določila odkupne cene za grozdje. Navadno belo grozdje bo plačevala po 2 do 2,80 din za sladkorno stopnjo po kvaliteti, malvazijo pa po 2.40 do 2,80 za sladkorno stopnjo. Računajoč, da se bo letos stopnja sladkorja v grozdju gibala od 20 do 22, se lahko smatra, da bo zadruga belo grozdje plačevala po 55 din za kg. Refoška ne bo kupovala na osnovi sladkorja, temveč kar na kg in njegova cena se bo gibala od 90 do 95 din za kg. Upoštevajoč ugodno trgatev in dobro kvaliteto grozdja je razvidno, da bodo vinogradniki letos kar dobro zaslužili.

* * *

V petek se je mudil v Kopru vzhodnonemški minister za radio in televizijo Gerhard Prohst. Z njim je bil tudi glavni ravnatelj za frekvence v Vzhodni Nemčiji Herbert Getze. Med drugim sta si gosta ogledala tudi novo koprsko radijsko postajo. Spremljal ju je glavni tajnik jugoslovanske RTV Ivo Gorišek.

Otrok se je opekel z vrelo juho

Pred tremi dnevi zvečer so prepeljali v otroško bolnišnico «Burlo Garofolo» Paola Radovanija, starega 19 mesecev iz Ul. Flavia 22-2, ker se je malček hudo opekel v domači kuhinji. Pri pregledu so mu zdravniki ugotovili opekline prve, druge in tretje stopnje na vratu, prsnem košu in na levi roki.

Preiskovalni organi so ugotovili, da je prišlo do nezgode čisto slučajno. Preteklo soboto zvečer je bil malček doma s svojo mamo, ki je pravkar pripravljala večerjo. Na mizo je že postavila krožnike z juho ter potem posvetila pažnjo nekemu drugemu opravku. Za trenutek je pozabila na sinčka, ki se je medtem približal mizi ter zgrabil za krožnik. Prevrnil ga je in vrela tekočina se mu je zlila po telesu. V bolnišnici se bo moral zdraviti okoli 25 dni.

NA PODROČJU GORIŠKE OBČINE

Za osmice vložene prošnje so končno ugodno rešili

Med prosilci je tudi več Oslavcev - Predlogi direktnih obdelovalcev iz Gradiške glede direktne prodaje pridelkov

S pristojnega vira smo včeraj prejeli obvestilo, da so ugodno rešili vse prošnje, ki so jih vinogradniki goriške občine v zadnjem času vložili za otvoritev osmic. Med temi so torej tudi prošnje tistih Oslavcev, ki še niso bile ugodno rešene. Če prizadeti še niso prejeli zadevnega obvestila, ga bodo dobili te dni.

Med tem je imela Kmečka zveza prejšnji teden v Gradiški zborovanje, na katerem je bil prisoten tudi občinski odbornik Marega ter še dva občinska svetovalca. Na zborovanju so obravnavali prodajo kmečkih pridelkov neposredno od proizvajalca potrošniku. Pri tem so soglasno ugotovili, da je potrebna večja povezava in večje sodelovanje med kmetijskimi proizvajalci, da bi preprečili špekulacije posredovalcev. Sklenili so tudi, da bodo županu postavili predlog, naj odpove dovoljenja za osmice tistim proizvajalcem, ki so prišli iz drugih občin na škodo domačih vinogradnikov. Poleg tega so sklenili navezati stike z gostilničarji in vinskimi trgovci, da bi jih prepričali naj kupujejo vino pri domačih proizvajalcih. Na zborovanju so izvolili posebno delegacijo z nalogo, da bo v smislu zgornjih sklepov posredovala pri oblasteh in drugih forumih.

Lastnika javnih lokalov prijavljena sodišču

Goriška kvestura je prijavila sodišču dva lastnika javnih lokalov, ker sta uvedla novosti, ki jih kvestura ni odobrila. Ena je Margherita Gira iz Ul. Ponte del Torrione 31, ker je imela v svojem lokalu televizor, ki ga ni prijavila, drugi pa Ferruccio Pizzul iz Ul. Codelli 5, ker je napravil spremembe v lokalu brez dovoljenja.

Kvestura nadalje opozarja, da morajo zaprositi lastniki javnih lokalov kvesturo za dovoljenje, kadar postavljajo nova okna ali vrata, kadar spreminjajo lego točilne mize itd. V nasprotnem primeru prekršijo zakon o javni varnosti ter bodo kaznovani.

Vse kaže, da bo kvestura okrepila nadzorstvo nad javnimi lokali ter prijavila oblastem vse tiste lastnike, ki so prekršili zakon.

Tečaj za zidarje

Ustanova za strokovno usposabljanje delavcev, ki ima svoj sedež pri Zvezi industrijcev v Gorici, Ul. Rismondo 3, je začela vpisovati učence za praktično teoretični tečaj za zidarje, ki se bo začel prihodnjega oktobra ter zaključil maja prihodnjega leta. Na tečaju bodo imeli po trikrat tedensko v večernih urah teoretičen pouk ob sobotah popoldne pa praktične vaje v zidanju. Tečajnikom bodo za vsak dan prisotnosti izplačali po 300 lir nagrade in jim povrnili potne stroške. Ob zaključku tečaja bodo prejeli diplomo, da so usposobljeni za zidarje. Podrobnejše informacije je dobijo prizadeti na sedežu v Ul. Rismondo 3.

Volitve notranje komisije v mestnem podjetju ATG

FENLAI-CISL sporoča, da so bile v soboto 19. septembra volitve notranje komisije osebja ATG (bivša ATA). CISL je prejela dva sedeža, CGIL pa enega. Za CISL sta bila izvoljena Fabbro Elio in Marchi Giovanni, za CGIL pa Sandrin Guerrino. Prejšnje leto je imela večino CGIL, letos pa se je položaj spremenil in ima večino CISL. Ker na podlagi sporazuma za izvolitev notranjih komisij v podjetju niso vsaj štirje uradniki, so bili vsi trije sedeži namenjeni delavcem; lansko leto sta bila za delavce na razpolago samo dva.

HUDA PROMETNA NESREČA NA OPENSKI POSTAJI

Kolesje tovornega vlaka odrezalo železničarju nogo

Nesrečnež je padel s stopnice vagona, pri čemer mu je kolo vagona dobesedno odrezalo nogo pod kolenom

Hudo in nepopravljivo telesno poškodbo je utrpel predvčerajšnjim popoldne 32-letni železničar Santo Vaccari z Opčin, Železniška ulica 4. Bilo je okoli 16. ure v nedeljo, ko je Vaccari opravljal svojo delovno dolžnost na openski železniški postaji. Pri premikanju kompozicije tovornih vagonov je železničar stal na stopnicah enega izmed vagonov vlaka. Nenadoma mu je spodrsnilo ter je padel z vagona. Po nesreči mu je leva noga obstala prav na tiru in kmalu nato mu jo je kolo vagona odrezalo pod kolenom.

Ponesrečencu so priskočili na pomoč njegovi delovni tovariši. Takoj so ga prenesli v postajno ambulanto, kjer so mu nudili prvo pomoč. Žal so bila sredstva, ki jih je ambulanta premogla, nezadostna, ker je ponesrečenec močno krvavel. Poleg tega je utrpel tudi duh živčni šok. Toda kmalu je prispel na postajo rešilni avto RK, ki je Vaccara takoj prepeljal v splošno bolnišnico. Ponesrečenca je tja spremljal sam postajenačelnik openske postaje Luigi Silveri. Nesrečnega železničarja so sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo 30 dni zdravljenja. Zaradi hude poškodbe bo seveda postal trajen invalid.

V SOBOTO PRI PORTOROŽU

Smrtna nesreča nemškega dirkača

V soboto popoldne se je med poskusno vožnjo za nedeljsko mednarodno avtomobilsko dirko na znani krožni progi pri Portorožu, smrtno ponesrečil zahodnonemški dirkač Roman Dirschel iz Regensburga.

Dirschel, ki je na raznih evropskih dirkališčih tekmoval pod pseudonimom Franz Mueller, je vozil avto Ford proizvodnje 1964 tip 3 Lotus 31. Do nesreče je prišlo ob 17.28, ko je Dirschel z veliko brzino privozil na odsek pod Valeto neposredno pred ciljem. Iz še vedno ne povsem pojasnjenih razlogov je vozilo pri polni hitrosti nenadoma zavilo na asfaltu zanašati, nakar je z vso silo treščilo v obcestno drevo, se večkrat prevrnilo in nato popolnoma razbito obležalo sredi tekmovalne proge. Dirkač Dirschel je bil pri priči mrtev.

Pri trčenju avta v drevo in pri njegovem divjem plesanju po cesti pa sta bila hudo ranjena tudi službujoči miličnik, ki je stal tik pri drevesu in pa neka gledalka. Oba so nemudoma prepeljali v izolsko bolnišnico, kjer so ju sprejeli s pridržano prognozo. Njuno stanje je kljub izredno hudim poškodbam, kar velja predvsem za miličnika, ostalo včeraj nespremenjeno.

Takoj po nesreči je bil trening prekinjen in imenovana je bila petčlanska komisija, z nalogo, da razišče vzroke nesreče. Strokovnjaki menijo, da je na avtomobilu počila zračnica, ni pa izključeno, da je v tragičnem trenutku prišlo do kakšne okvare na krmilu ali menjalniku.

Zajemalka žerjava hudo ranila delavca

Včeraj popoldne okoli 14. ure se je na pomolu v Miljah precej hudo poškodoval zidar Alberto Comini, ki dela pri podjetju SILNA. Pri delu ga je oplazila težka zajemalka žerjava ter ga vrgla na kup grušča. Pri padcu se je delavec poškodoval po desni peti in desnem gležnju, kjer so možni kostni zlomi. V bolnišnici se bo moral zdraviti okoli 60 dni.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 22. t. m. ob 19.30 uri Warner Bros film:

CHE FINE HA FATTO BABY JANE?

(Kako je končala Baby Jane?)

Po romanu Henryja Farrella)

Igrajo: BETTE DAVIS in JOAN CRAWFORD

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan

Kino na Opčinah

predvaja danes, 22. t. m. ob 18. uri Galascope film:

ZORRO

nella valle dei fantasmi

(Zoro v dolini prikazni)

Igrajo:

JEFF STON

MARY RIVAS

PETER DIAGUILLON

INTERPELACIJA SVETOVALCEV KPI IZ GORICE

Župan naj javno obsodi stališče odbora UGG

Z diskriminacijskim ukrepom odbora se hoče preprečiti konferenca o rezistenci ob njeni 20-letnici

Komunistična občinska svetovalca dr. Battello in Chiarion sta poslala goriškemu županu nujno interpelacijo, v kateri ga sprašujeta, če je seznanjen z diskriminacijskim ukrepom društva Ginnastica Goriziana, ki noče dati dvorane federalnemu svetu rezistence za konferenco, in če ve za svojevrstni sklep izvršilnega odbora te ustanove, da se dvorana odstopi vsem strankam razen KPI.

Svetovalca sprašujeta župana, če ne smatra za potrebno, da se takšno stališče javno obsodi, ker je protiustavno in hujskaško in nasprotuje predvsem civilnim in progresivnim vrednotam, katere bi to mestno društvo, poudarjajoč svoje tradicije v politični in kulturni sedanjosti demokratične republike, moralo širiti med svojimi člani

Sedaj bi bila prilika, da bi župan kot prvi meščan in nepristranski človek opozoril predvsem tiste, ki poznajo državno realnost samo skozi dvorane za igranje košarke, da združenja in ustanove delujejo v demokratični republiki, sloneči na ustavi, ki jo je podpisal tudi komunist, bivši predsednik kostituente, in da si mora združenje pridobiti zasluge s pojasnjevanjem ustavnih vrednot med svojimi člani ne pa se zapirati v provincializme. Končno naj bi ta dogodek podčrtal nujnost občinske javne dvorane za vse stranke in ustanove, ki morejo doprinesti svoj delež k družbenemu življenju naše skupnosti.

OB 20-LETNICI NACISTIČNIH REPRESALIJ

Proslave odporniškega gibanja v Nemah, Ahtenu in Fojdi

Govorila bosta Berzanti in Boldrini

Represalij nacistov nad prebivalstvom vasi Neme, Atimis in Fojda v zahodnem delu Beneške Slovenije se bodo partizanske organizacije spomnile s priložnostnimi manifestacijami, ki bodo v nedeljo 27. septembra. Svečanosti v zvezi z 20-letnico teh dogodkov bodo v Nemah, Ahtenu in Fojdi ob 9., 10. in 11. uri. V Atimisu bo govoril komandant Paolo, sedanji predsednik dežele Berzanti, v Fojdi pa predsednik ANPI Boldrini.

Na teh manifestacijah, ki imajo neke vrste enoten značaj, bodo poudarili pomen odporniškega gibanja za demokratični razvoj države.

Para ga je opekla po rokah in nogah

V civilni bolnišnici v Ul. Vittorio Veneto so pridržali na zdravljenju za 20 dni 42-letnega Duilia Fadina iz Romansa. Para mu je povzročila opekline druge stopnje po roki in nogi, ko je čistil peč. V bolnišnico so ga pripeljali z zasebnim avtomobilom, spremljala pa ga je tudi žena.

Federtessili - CISL za potrebne tekstilne delavke

Federtessili-CISL je odločena braniti popolno zaposlitev delavcev tekstilnih tovarn v Podgori, Ronkah in v «Flocco», ki so posebno potrebni, odkar so vpisali v dopolnilno blagajno okoli 10 odstotkov delavcev v obratih Cotonificio Triestino. S tem namenom priporoča CISL vsem vpisanim v dopolnilno blagajno, ki imajo družinske člane v svoje breme in ki so v slabih gospodarskih prilikah, naj se čimprej zglasijo na sedežu v Ul. Roma 20, kjer naj prijavijo svoje razmere.

Mladinski kulturni krožek v Ronkah

Mladinski kulturni krožek «De Rosa» v Ronkah je imel pretekli petek zborovanje na katerem so obravnavali nov krožkov statut. Ob tej priliki so izvolili tudi nov odbor, v katerem je predsednik Rinaldo Rizzi. Novi odbor bo imel prvo sejo v sredo, 23. t. m.

V NEDELJO V GORICI

Praznik grozdja z zanimivo razstavo gob

Zaradi velikega obiska občinstva je bila razstava odprta tudi včeraj

Kot zadnji v vrsti praznikov grozdja na Goriškem, je bil v nedeljo tak praznik tudi v Gorici, po že tradicionalnem vzorcu zadnjih let. Trg na drobno so za to priliko okinčali z zelenjem in zastavicami, ki so visele tudi na cesti pred vhodom. Večina branjevcev in branjevk pa je prodajalo grozdje, katerega izbira je bila za to priliko večja in bogatejša, čeprav so bile cene enake kot druge dneve ter so se vrtele od 100 do 160 lir za kg. Prav bi bilo če bi za to priliko prodajali že pripravljeno grozdje v celofanskih vrečicah po 1 in po pol kg, kar pa se ni zgodilo, čeprav se je med pripravami govorilo tudi o tem.

Na koncu trga je bil tudi letos urejen paviljon, na katerem je bila razstava najlepšega grozdja in drugega sadja. Med razstavitelji je bilo več sadjarjev in vinogradnikov iz Steverjana, kot n. pr. Anton Štekar, Anton Pintar, Ivan Ciglič in Jožef Komjanc, ki so razstavljali grozdje, jabolka in hruške.

Največ zanimanja in tudi največji obisk pa je bil na razstavi užitnih in strupenih gob. Letos je strokovnjak za gobe komisar Nardini razstavo povečal in razširil ter so na njej prikazali kakih 450 različnih vrst gob, poleg 72 barvnih slik in 400 navadnih, ki so dopolnile to poučno in koristno razstavo, kakršno pripravijo v takem obsegu malo kje v državi.

Predstavniki krajevnih oblasti so prišli na razstavo okrog 10. ure ter si jo z zanimanjem ogledali. Med njimi naj omenimo podprefekta dr. Loricchia, predsednika trgovinske zbornice inž. Rigonata, občinska odbornika Moise in De Simone, podkvestorja De Focatisa, načelnika pokrajinskega kmetijskega nadzorništva dr. Vianella, ravnatelja PTU rag. Falzarija itd.

Zaradi velikega zanimanja, ki jo je pokazalo občinstvo za to razstavo, so jo podaljšali in je bila odprta tudi še ves dan včeraj.

IZ GORIŠKE BOLNIŠNICE

Sredi Šlovrenca je s skuterjem zavozil v vojaški tovornik

Mati in otrok sta padla s kolesa

Včeraj okrog 17.30 se je peljal 57-letni nočni čuvaj Mario Zollia, doma iz Gradiške, s skuterjem Ducati 98 iz Krmina proti Gradiški. Na zadnjem sedežu je imel še 64-letnega upokojenca Bruna Spessota, pravtako iz Gradiške. Ko sta prispela v Šlovrenc, je Zollia iz neznanih vzrokov zavozil v nek vojaški tovornik. Oba skuterista sta precej trdo padla na tla in obležala v krvi. Takoj so ljudje poklicali avto Zelenega križa iz Gorice, ki je oba ponesrečenca odpeljal v civilno bolnišnico v Gorici.

Tam so Zolliji ugotovili udarec na glavo s pretresom možganov in verjetnim prebitjem lobanje ter druge poškodbe po nogah in rokah in so ga pridržali za 20 dni na zdravljenju. Tudi Bruno Spessot je dobil več ran na glavi in po rokah, ter so ga pridržali za 15 dni ne zdravljenju. Zapisnik o nezgodi so napravili karabinjerji iz Šlovrenca.

Okrog 12.30 pa sta se v Ul. Diacono ponesrečili s kolesom 27-letna Diomira Moro s svojo 3 letno hčerko Claudio, ki stanujeti v Gorici, Ul. Cantù 2. Mati se je vračala proti domu iz Ul. Trieste ter je imela spredaj na kolesu hčerko. Med vožnjo pa je otrok vtaknil nožico med žbice kolesa in povzročil padec obeh. Gospa Anna Robatti iz Gorice, Trg Medaglie d'Oro 7, ki je prišla takrat mimo z avtom, je obe odpeljala v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili materi praske na čelu in desnem gležnju ter so ji nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 5 dneh. Otrok pa si je zvil desno nožico v gležnju ter bo okreval v 8 dneh.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odpr. ta v Gorici lekarna «AL CORSO», na Korzu Italia 119, tel. št. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 22,6 stopinje ob 13.30 in najnižjo 12 stopinj ob 7.50. Povprečna dnevna vlaga 59 odstotkov. Dežja je padlo ponoči 30 mm.

Kino

VERDI. 14.30: «I due evasi da Sing Sing», Franco Franchi in Ciccio Ingrassia. Ital. film.

CORSO. 17.30: «La vendetta della signora», Ingrid Bergman, A. Quinn in Paolo Stoppa Črnobeli cinemascope. Mladini pod 18. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.30, zadnja ob 21.30: «Il cragno e il corvo», D. Bogarde in Mary Ure. Angleški film mladini pod 14. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.30: «Al di la della vita», J. Simon in R. Preston. Črnobeli ameriški film.

šport šport šport šport šport šport

A LIGA

IZIDI

*Atalanta-Roma	1-0
*Bologna-LR Vicenza	3-0
*Juventus-Cagliari	0-0
Milan-*Mantova	4-0
*Messina-Genoa	1-0
*Sampdoria-Fiorentina	3-0
*Varese-Torino	2-0
*Inter-Foggia	2-0

LESTVICA

Atalanta	2	2	0	0	3	0	4
Sampdoria	2	1	1	0	3	0	3
Inter	2	1	1	0	2	0	3
Varese	2	1	1	0	2	0	3
Milan	2	1	1	0	5	1	3
Messina	2	1	1	0	2	1	3
Bologna	2	1	0	1	3	2	2
Catania	2	0	2	0	3	3	2
Genoa	2	1	0	1	1	1	2
Juventus	2	0	2	0	1	1	2
Roma	2	1	0	1	2	2	2
Torino	2	1	0	1	2	2	2
Fiorentina	2	1	0	1	3	4	2
Lazio	2	0	1	1	2	3	1
Cagliari	2	0	1	1	1	2	1
LR Vicenza	2	0	1	1	0	3	1
Foggia I.	2	0	0	2	1	5	0
Mantova	2	0	0	2	0	6	0

Prihodnje tekme (27. t.m.)

Cagliari - Sampdoria; Catania - Juventus; Fiorentina - Lazio; Foggia - Mantova; Genoa - Bologna; LR Vicenza - Milan; Inter - Messina; Roma - Varese; Torino - Atalanta.

● *V II. KOLU A LIGE*

ATALANTA ŠE VEDNO V VODSTVU

Prepričljive zmage Bologne, Milana Sampdorie in Varese

Drugo kolo italijanskega prvenstva A lige je prineslo potrdilo, da je Atalanta letos med tistimi, ki bo marsikateremu prekrižala račune. Prejšnjo nedeljo je spravila na kolena Bologno, sedaj pa Romo. Medtem ko je Inter spravil že v soboto (tekmo so odigrali dan prej, da bi se lahko milanski igralci odpočili pred tekmo za svetovni pokal z Independiente) obe točki, sta Bologna in Milan to storila v nedeljo. Igralci iz Vicenze so se upirali prvakom le 45 minut. Kasneje pa so jih Bolonjčani popolnoma zmedli in jim nasuli 3 žoge v mrežo. Milan je imel v drugem kolu najbolj učinkovit napad. Gostoval je v Mantovi, kjer je prednja petorka spravila gostitelje pod težo štirih golov na kolena.

Izredno uspešna je bila tokrat tudi Sampdoria, ki je brez težave odpravila Fiorentino, medtem ko Juventus v borbi z novincem iz Cagliarija ni mogel dlje od neodločenega izida.

Od novih članov A lige se je najbolj izkazal Varese, ki si je z rezultatom, ki ne potrebuje komentarja, privoščil Torino. Genoa, ki je gostovala v Messini, je morala poražena domov, medtem ko je Catania iztrgala Laziu na njegovem igrišču, kjer je prišlo tudi do izgredov, dragoceno točko.

* * *

TRST, 21. — Triestina je kupila v solastni tvu z Udinese 27-letnega vratarja Colovattija. Vratar bo na razpolago trenerju Triestine že za prihodnjo tekmo s Spal.

Totocalcio

Atalanta-Roma	(1-0)	1
Bologna-Vicenza	(3-0)	1
Inter-Foggia (nev.)	(2-0)	
Juventus-Cagliari	(0-0)	X
Lazio-Catania	(2-2)	X
Mantova-Milan	(0-4)	2
Messina-Genoa	(1-0)	1
Sampdoria-Fiorentina	(3-0)	1
Varese-Torino	(2-0)	1
Napoli-Monza	(5-0)	1
Padova-Modena	(0-0)	X
Reggiana-Spal	(2-0)	1
Triestina-Livorno	(2-1)	1

KVOTE

12 — 978.000 lir
11 — 35.300 »

TOTIP

1. —	1.	London City	X
	2.	Allan	2
2. —	1.	Fama	1
	2.	Zorro	1
3. —	1.	Adriotto	1
	2.	Suzzana	2
4. —	1.	Tartini	1
	2.	Droga	X
5. —	1.	Debbio	2
	2.	Sublime	2
6. —	1.	Maestrale	X
	2.	Orazio Prà	2

KVOTE

12 — 3.416.955 lir
11 — 55.112 »
10 — 4.667 »

V prvi kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo

Z goli Kovačevića, Jerkovića in Galića
Jugoslavija-Luksemburg 3:1 (2:0)

★ **V SNL poraz obeh primorskih predstavnikov**

BEOGRAD, 21. — V nedeljo je bila na stadionu JLA prva kvalifikacijska tekma III. skupine za svetovno nogometno prvenstvo, ki bo 1966. leta v Angliji, med Jugoslavijo in Luksemburgom. Čeprav so domačini zmagali, so popolnoma razočarali. Tekma se je končala 3:1 (2:0).

Prvi gol je padel v 14', ko je Kovačevič dobil žogo od Meliča, preigral dva branilca in zadel v mrežo. Drugi zadetek pa nosi podpis Jerkovića.

V drugem polčasu so gostje zmanjšali rezultat s Schmidtom, dve minuti pred zaključkom pa je Galič postavil končni rezultat.

JUGOSLAVIJA: Šoškič, Durkovič, Jusufi, Melič, Vasovič, Popovič, Z. Čebinac, Kovačevič, Jerkovič, Galič, Skoblar.

LUKSEMBURG: Stendenbach, Brenner, Hoffstetter, Konter, Brosius, Piloux, Klein, Dimmer, Leonard, Nuzenberg, Schmidth.

* * *

V drugi zvezni ligi se je slovenski derby Olimpija — Kladivar končal s prepričljivo zmago Ljubljančanov, ki so bili trikrat uspešni, medtem ko so Celjani samo enkrat zadeli v cilj. Izid: 3:1 (2:1). Tudi Mariborčani so spravili v žep celotni izkupiček z zmago nad gostujočim Famosom. Izid: 3:0 (2:0).

* * *

V Slovenski nogometni ligi sta se morala oba primorska predstavnika vrniti z gostovanja praznih rok. Novogoričani so klonili Celju 3:1 (2:0), izolski Delamaris pa trboveljskemu Rudarju 2:0 (1:0).

V NEDELJO NA OBČINSKEM STADIONU PRI SV. SOBOTI

Dober začetek: Triestina ukrotila nevarni Livorno

Novelli in Bernasconi strelca za domačine, Azzali pa za goste

TRIESTINA: Scorti; Frigeri, Ferrara; Pez, Varglien, Sadar; Mantovani, Dalio, Bernasconi, Cignani, Novelli.

LIVORNO: Belinelli; Vergazzola, Lessi; Colautti, Cairoli, Balestri; Ribecchini, Torriglia, Mascalaito, Azzali, Mainardi.

SODNIK: Biggi iz Padove (Rabaglia in Testai).

STRELCI: v 30' Novelli (T), v 38' Azzali (L), v 68' Bernasconi (T).

Po poletnem premoru se je Triestina pojavila pred svojimi navijači ter tako otvorila sezono 1964-65. Ta se je sicer pričela že v nedeljo, ko je Triestina gostovala v Modeni. Prav tista tekma je prinesla Tržačanom veliko skrbi. Triestina je namreč klonila nasprotnikom brez vsakega odpora in zapustila zelo slab vtis. Nasprotno pa je Livorno v otvoritvenem srečanju odpravil mično Padovo ter povzročil tako veliko presenečenje, še posebno ker je moštvo šele letos prišlo iz C lige. Vse to je še podvojilo zanimanje do današnje tekme.

Ta je res zadovoljila gledalce in to predvsem po zaslugi Triestine, ki je z živahno in borbeno igro nadkrilila nasprotnike. Moštvo je zadovoljilo v vseh odsekih. Obramba je onemogočila nasprotnikom vsak podvig. Frigeri in Sadar pa sta znatno pomagala tudi napadalcem.

Napad je bil zelo prodoren in je, kljub pomanjkanju kondicije nekaterih igralcev, zadovoljil. Nad vsemi se je izkazal Novelli, ki je sprožil vse najnevarnejše akcije in ki je dosegel najlepši gol tekme. Nova nakupa Triestine Bernasconi in Cignani pa sta delno razočarala. Bernasconi je sicer odigral dober prvi polčas in tudi dosegel odločilni gol, v drugem delu pa je skoraj izginil, verjetno zaradi pomanjkanja kondicije. Mislimo pa, da bo s časom lahko postal eden stebrov domačega napada. Cignani pa se nikakor ni znašel in popolnoma razočaral.

Nasprotno pa ni Livorno pokazal nič posebnega. Obramba je le s težavo zaustavljala nasprotnike in le odlični posegi vratarja so rešili moštvo pred hujšim porazom. Napad pa se je odlikoval predvsem zaradi grobe igre, v kateri je bil mojster Mascalaito. Edino opravičilo gostov je poškodba Rebecchinija, ki že po 10' ni mogel prispevati igri tovarišev.

Triestina je takoj prevzela vajeti igre. Prve nevarnosti za goste sta povzročila Cignani in Dalio, v 20' pa je imel Mantovani izredno priložnost, ko je prestregel Daliov predložek in se znašel sam pred vratarjem. Žal pa je streljal previsoko. Prvi gol je padel v 30': Cignani je diagonalno streljal proti vratom, nasprotna obramba je odbila, toda do žoge je prišel Novelli, ki je neubranljivo streljal v vrata. Triestina je nadaljevala z napadi in bilo je videti, da bo povečala razliko, toda v 38' so gostje s hitrim protinapadom prišli do izenačenja. Pred vrati Triestine je nastalo malo zmede, kar je izkoristil Azzali in zadel v črno

V drugem delu je Triestina nadaljevala z napadi. V 11' je Novelli mojstrsko izvedel kazenski strel in vratar gostov je s težavo odbil žogo. Tudi branilec Ferrara je poskusil srečo v 12', a zaman. Sledilo je triminutno obleganje vrat gostov, ki so bili večkrat na tem da klonijo. Do tega pa je prišlo le v 23', ko je Sadar poslal žogo prostemu Bernasconiju, ki n: imel težav z dosego gola Triestina je imela izredno priložnost tudi v 29', ko je Dalio sam pred vratarjem prevečokleval in oddal žogo bolj zavarovanemu tovarišu. V zadnjih minutah je Livorno napadel in imel tudi lepo priložnost, katero je Torriglia zamudil, tako da se rezultat ni spremenil.

U. K.

B LIGA

IZIDI

*Alessandria-Lecco	0-0
*Bari-Verona	1-1
*Brescia-Pro Patria	1-0
*Catanzaro-Trani	0-0
*Napoli-S. Monza	5-0
*Padova-Modena	0-0
*Palermo-Potenza	2-1
*Reggiana-Spal	2-0
*Triestina-Livorno	2-1
*Venezia-Parma	1-1

LESTVICA

Palermo	2	2	0	0	5	1	4
Brescia	2	2	0	0	3	1	4
Napoli	2	1	1	0	6	1	3
Modena	2	1	1	0	3	0	3
Lecco	2	1	1	0	2	0	3
Bari	2	1	1	0	2	1	3
Spal	2	1	0	1	4	3	2
Reggiana	2	1	0	1	2	1	2
Livorno	2	1	0	1	2	2	2
Potenza	2	1	0	1	3	3	2
Alessandria	2	0	2	0	1	1	2
Catanzaro	2	0	2	0	1	1	2
Triestina	2	1	0	1	2	4	2
Parma	2	0	1	1	2	3	1
Verona H.	2	0	1	1	2	3	1
Venezia	2	0	1	1	1	3	1
S. Monza	2	0	1	1	1	6	1
Padova	2	0	1	1	0	1	1
Trani	2	0	1	1	0	3	1
Pro Patria	2	0	0	2	1	5	0

Prihodnje tekme (27. t.m.)

Lecco - Reggiana; Livorno - Catanzaro; Modena - Napoli; Monza - Alessandria; Parma - Palermo; Potenza - Padova; Pro Patria - Bari; Spal - Triestina; Trani - Brescia.

NOGOMET TA TEDEN

Danes

Za pokal sejemskih mest: KIRMARNOCH - EINTRACHT (prva tekma 0:3)

V sredo

Za svetovni pokal: v Milanu ob 21.30 INTER - INDEPENDIENTE (prva tekma 0:1)

Za evropski pokal: KOELN - PARTIZAN Tirana (prva tekma 0:0)

ODENSE - REAL MADRID

Za pokal pokalnih prvakov: LEGIJA VARŠAVA - ADMIRA DUNAJ (prva tekma 1:3)

LA GANTOISE - WESTHAM

Za pokal sejemskih mest:

STUTTGART - ODENSE (3:1)

LOKOMOTIV-VOJVODINA (1:1)

LEIXOES - CELTIC GLASGOW

OSLO - EVERTON

VALENCE - FC LIEGE

BELENENSES - SHELBOURNE (Irska)

BORUSSIA - BORDEAUX

Ob 15.45 pa bo v Beogradu dvoboj v korist žrtev skopskega potresa JUGOSLAVIJA - EVROPA

V nedeljo

(prijateljske tekme)

Na Dunaju:

AVSTRIJA - JUGOSLAVIJA

V Istanbulu:

TURČIJA - POLJSKA

V Budimpešti:

MADŽARSKA - V. NEMČIJA

DOKONČNO SKLENJENO

Na olimpiadi bo 177 italijanov

RIM, 21. — Odbor CONI je sklenil poslati v Tokio na olimpijske igre 177 tekmovalcev. Od teh je 22 atletov, 1 atletinja, 5 kanuistov, 20 veslačev, 16 kolesarjev, 8 konjenikov, 7 telovadcev (Cimnaghi, G. Carminucci, P. Carminucci, Menichelli, Vicardi, Franceschetti, Silico ali Fiorin), 8 rokoborcev, judoistov in dvigalcev uteži, 11 plavalcev (Bianchi, Boscaini, Caramelli, De Gregorio, Della Savia, Fossati, Gross, Orlando, Rastrelli, Rora, Spangaro) in 6 plavalk (Beneck, Cecchi, Pacifici, Sacchi, Saini, Zunini), 2 skakalca v vodo, 12 vaterpolistov, 1 za pentatlon, 10 boksarjev, 15 sabljačev (10 moških in 5 žensk), 5 strelcev s puško, 11 jadralcev in 12 košarkarjev (Bertini, Bufalini, Gatti, Gavagnin, Giomo, Lombardi, Masini, Pellanera, Pieri, Sardagna, Vianello in Vittori).

TOKIO, 21. — Danes so prispele košarkarske reprezentance Avstralije, Indonezije in Kanade, ki bodo nastopile v olimpijskem kvalifikacijskem turnirju.

Mednarodni ženski atletski troboj

Jugoslavija premagala Italijo in Francijo

Italijanke klonile tudi Franciji

ZAGREB, 21. — Ženski atletski troboj Jugoslavija - Italija - Francija, se je zaključil z zmago domačih predstavnic: Jugoslavija je premagala Italijo 61:54, Francijo pa 60:55, medtem ko je Francija premagala Italijo 63:51

Kljub porazu so italijanske atletinje, vsaj nekatere, zadovoljile: posebno Trlova in Jannacconejeva, ki sta izboljšala italijanski rekord v skoku v daljino in na 800 m. Izidi so naslednji:

80 m ovire: 1. Stamejčič (J.) 10"8, 2. Guenard (F.) 10"9, 3. Canguio (F.) 11"1, 4. Bertoni (I.) 11"5, 5. Lubej (J.) 11"7, 6. Castellari (I.) 11"8.

100: 1. Vettorazzo (I.) 11"7, 2. Guneau (F.) 11"7, 3. Gadic (F.) 11"8, 4. Lubej (J.) 12", 5. Šikovec (J.) 12"1, 6. Carboncini (I.) 12"3.

400: 1. Lebret (F.) 55", 2. Farkaš (J.) 55"3, 3. Dupire (F.), 4. Cesari (I.) 57"5, 5. Maričič (J.) 58", 6. Toiello (I.) 58"3.

Kopje: 1. Demys (F.) 48,52, 2. Kačič (J.) 47,28, 3. Urbančič (J.) 47,15, 4. Mazzacurati (I.) 45,17, 5. Malsert (F.) 38,99, 6. Riccobono (I.) 33,03.

Višina: 1. Gere (J.) 1,67, 2. Cacciavillani (I.) 1,58, 3. Laureau (F.) 1,58, 4. Mrinjek (J.) 1,58, 5. Parenty (F.) 1,55, 6. Giardi (I.) 1,50.

200: 1. Šikovec (J.) 24"3, 2. Lurot (F.) 24"3, 3. Govoni (I.) 24"8, 4. Noirot (F.) 24"9, 5. Carboncini (I.) 25", 6. Salaj (J.) 25"9.

800: 1. Dupureur (F.) 2'04"4, 2. Jannaccone (I.) 2'08"9 (italijanski rekord), 3. Ferrucci (I.) 2'10"7, 4. Rajkov (J.) 2'12"2, 5. Petrovič (J.) 2'14"3, 6. Caradu (F.) 2'21"9.

Daljina: 1. Trio (I.) 6,26 (ital. rekord), 2. Stamejčič (J.) 5,96, 3. Lubej (J.) 5,89, 4. Archenti (I.) 5,82, 5. Thetu (F.) 5,71, 6. Bonix (F.) 5,66.

Disk: 1. Ricci (I.) 48,45, 2. Vuković (J.) 44,08, 3. Bretelle (F.) 42,26, 4. Hudobivnik (J.) 41,34, 5. Fancello (I.) 41,15, 6. Durand (F.) 41,07.

Krogla: 1. Sporer (J.) 14,28, 2. Ricci (I.) 13,18, 3. Kačič (J.) 13,03, 4. Nuss (F.) 12,65, 5. Cuvalier (F.) 12,55, 6. Faccioli (I.) 11,63.

4x100: 1. Francija 45"8, 2. Italija 45"9; 3. Jugoslavija 47"7.

NA OLIMPIJSKEM STADIONU V RIMU

Italijanski atleti *boljši od* Švedov in Norvežanov

RIM, 21. — Moški atletski troboj Italija — Švedska — Norveška se je zaključil z zmago Italijanov, medtem ko se je dvoboj med severnima državama končal v korist Švedske. Končni izidi so naslednji: **Italija — Švedska 111:97. Italija — Norveška 113:95, Švedska — Norveška 107:101.**

V drugem dnevu troboja je Norvežan Krog izboljšal državni rekord v metu kladiva. Drugih posebnih rezultatov pa ni bilo, z izjemo 13"9 Ottoza v teku na 110 m z ovirami. Izidi:

200 m: 1. Ottolina (I) 21", 2. Berruti (I) 21"1; 3. Bunaes (N) 21"4, 4. Loefgren (Š) 21"7, 5. Althoff (Š) 21"7, 6. Skartein (N) 22".

1500 m: 1. Olofsson (Š) 3'47"5, 2. Bianchi Francesco (I) 3'48"3, 3. Andreassen (N) 3'48"4, 4. Soldberg (N) 3'48"6, 5. Arese (I) 3'49"2, 6. Rindetoft (Š) 4'0"2.

110 m ovire: 1. Ottoz (I) 13"9, 2. Foissander (Š) 14", 3. Mazza (I) 14"3, 4. Andersson (Š) 14"4, 5. Christiansen (N) 15"3, 6. Weum (N) 15"5.

Dvoboj v hoji Italija — Švedska (juniorji 10 km): 1. Ingarvsson (Š) 50'5"5, 2. Biagioli (I) 50'22", 3. Visini (I) 50'38", 4. Gunnarsson (Š) 50'38"8, 5. Nigro (I) 51'32"4, 6. Olsson (Š) 52'38".

3000 m zapreke: 1 Gustafsson (Š) 8'50"2, 2. Karlsson (Š) 8'55"8, 3. Hamarslan (N) 8'56"4, 4. Ellefsaeter (N) 9'4", 5. Sommaggio (I) 9'16"2, 6. Laganà (I) 9'50"6.

Kladivo: 1. Krog (N) 65,80 m (nov norveški rekord), 2. Asplund (Š) 63,83, 3. Strandli (N) 60,72, 4. Cristin (I) 59,28, 5 Johansson (Š) 59,10; Boschini (I) 57,29.

Štafeta 4x400: 1. Italija (Morale, Frinolli, Bianchi Bruno, Bello) 3'8"7, 2. Švedska (Fernstroen, Ulfberg, Sunesson, Bring) 3'13"5, 3. Norveška (Moi, Scjelvaag, Pharo, Bunae) 3'15"5.

10.000 m: 1. Ambu (I) 30'4"8. 2. Benum (N) 30'5"2, 3. Najde (Š) 30'5"2, 4. Fuglem (N) 30'12"8, 5. Larson (Š) 30'47", 6. De Florentiis (I).

Krogla: 1. Meconi (I) 17,87 m. 2. Andersen (N) 17,34, 3. Lorentsen (N) 17,11, 4. Axelsson (Š) 17,05, 5. Uddebom (Š) 16,83, 6. Sorrenti (I) 16,02.

Višina: 1. Petterson (Š) 2,13 m, 2. Nilsson (Š) 2,10, 3. Bogliatto (I) 2,08, 4. Sletten (N) 2,06, 5 Zamparelli (I) 2,04, 6. Hytten (N) 2,01.

Troskok: 1. Gentile (I) 15,45 m. 2. Bergh (N) 15,23, 3. Bortolozzi (I) 15,15, 4. Hoegfeldt (Š) 14,97, 5. Blomqvist (Š) 14,90, 6. Jensen (N) 14,90.

* * *

RIM, 21. — Po nedeljskem troboju je tehnična komisija sestavila seznam atletov, ki bodo nastopili na tokijskih olimpijskih igrah. Imena «olimpijcev» je danes objavil odbor FIDAL. V Tokio bodo zato odpotovali Ambu, Bello, Berruti, Bruno Bianchi, Francesco Bianchi, Bogliatto, Cornacchia, Frinolli, Giani, Giannattasio, Iraldo, Jegher, Lievore, Mazza, Meconi, Morale, Ottolina, Ottoz, Pamich, Preatoni, Sar, Sardi in Vittoria Trio. Vodja atletske skupine bo Giorgio Oberweger. Na seznamu ni skakalca s palico Dionisija, ker je CONI določil, da gre na olimpiado le 23 atletov.

NOGOMET

MILAN, 21. — Tekmo Inter - Independiente bo sodil Madžar Gere. Tudi stranska sodnika bosta Madžara in sicer Fehervari in Vadas. Če bo Inter zmagal, bo tekma z Messino odložena, ker bodo morali Milančani odigrati že v soboto v Madridu odločilno tretjo tekmo.

ZA NAGRADO PRIMORSKE

V Portorožu vrsta novih rekordov

V soboto smrtna nesreča nemškega tekmovalca

Približno 20.000 gledalcev se je zbralo v nedeljo ob progi v Portorožu, kjer so se tekmovalci iz 18 držav borili za častne naslove v dirkah za peto Nagrado Primorske. Tehnični rezultati pa niso zaostali za pričakovanjem in so povsem zadovoljili gledalce in organizatorje. Novi rekordi so si sledili kot na tekočem traku in ni bilo dirke, kjer ne bi bil izboljšan prejšnji čas.

Otvorili so tekmovanje motorji do 125 ccm. V tej dirki smo bili priča najbolj napeti borbi za prvo mesto. Nemec Schimann in Američan Jess sta si bila povsem enakovredna nasprotnika. Prvi je prevzel vodstvo v samem začetku, drugi ga je lovil in spotoma izboljšal rekorde. V šestem krogu je Jess končno prevzel prvo mesto, a Nemec je iztisnil iz svojega stroja še zadnje konjske sile, postavil nov rekord in zmagal z minimalnim naskokom.

Hujša konkurenca je bila v naslednji kategoriji. Predstavili so se tudi sovjetski tekmovalci s stroji Vostok 350 ccm, vendar niso imeli sreče. Najboljši predstavnik je moral odstopiti že pred samim začetkom, drugi se je moral predati po prvem krogu. Kljub temu, da je bil na vodilnem mestu, tretji pa je zasedel šele 10. mesto. Tudi bivši absolutni rekorder ni prešel drugega kroga, tako da je imel Čeh Buček znatno olajšano delo in je zmagal s tremi sekundami naskoka.

V tretji dirki se je prerinil v ospredje domačin Janko Štefe na Tomosu D 7. Edini resnejši nasprotnik mu je bil nemec Essner s Hondo, vendar ko je moral ta odstopiti, je Štefe tekmoval le sam proti sebi in rekordu.

Največ tekmovalcev se je zbralo na startu motorjev 250 ccm. Gilberto Parlotti in Günter Behr sta se takoj odlepila od ostalih tekmovalcev. Prvi pa je na vsakem ovinku prigrizel zasledovalcu nekaj metrov in na cilju je imel že nad 20 sekund prednosti.

Večjo srečo je imel Molloy v kategoriji 500 ccm. Nihče izmed ostalih mu ni mogel do živega in prvo mesto mu ni ušlo. Spektakularna dirka motorjev s prikolicami, ki tako navdušuje gledalce posebno na ovinkih, je imela enega samega favorita nemca Deubla, ki je le v uvodnih sekundah prepustil vodstvo, nato pa ga sam prevzel v svoje roke in obdržal prav do zaključka.

Skromnejša je bila tehnična plat tekmovanja vozil formule 3. Startalo je le osem tekmovalcem. Nemški vozniki so se namreč vzdržali tekmovanja v znak žalosti zaradi smrti njihovega rojaka Dirschla, ki je v soboto med treningom treščil v drevo in se ubil. Belgijec Bernusset je s svojim BMC Cooper bliskovito startal, čeprav je bil na zunanji strani proge. Na prvem ovinku je bil že na čelu in tako je osamljen na prvem mestu prevozil celo progo. Bil se je samo s štoparicami in v tem boju bil tudi uspešen ter postavil s hitrostjo 117,280 km/h nov absolutni rekord proge.

I. P.

REZULTATI

50 CCM:

1. **Štefe** (Jug., Tomos D 7) 30:55,41, 2. Thurow (ZRN, Kreidler) 31:28,93, 3. Seljak 31'40,52, 4. Kolnik 32:28'44, 5. Zlodej 34:00,71, 6. Maruša (vsi Jugoslavija Tomos D 7) 34:38,14. **Najhitrejši** krog Štefe 90,750 km na uro (nov rekord).

125 CCM:

1. **Schimann** (ZRN, Honda) 32: in 47,24, 2. Jess (ZDA, Bultaco) 32:47,84, 3. Boček (ČSSR-CZ) 33: in 24,07, 4. Štefan (Švica, Honda) 33:49,29, 5 Thomas (ZRN, Honda) 33:58,94, 6. Leon Pintar (Jug. Honda) 34:07,74. **Najhitrejši** krog Schimann 108,900 km na uro (nov rekord).

250 CCM:

1 **Parlotti** (It. Motomorini GP) 37:18,03, 2 Behr (ZRN, Honda) 37:41,98, 3. Jess (ZDA, Bultaco) 38:08,37, 4. Campanelli (It., Motobi Races) 38:28,53, 5. Parus (ČSSR, Jawa) 39:48,14, 6. Dickson (Ang., Bultaco) 40:04,887. **Najhitrejši** krog Parlotti 113,110 km na uro.

350 CCM:

1. **Boček** (ČSSR, ČZ) 37:22,28, 2. Woodmann (ZDA, AJS-R7) 37:25,45, 3. Marsovszky (Švica) Norton 38:00,64, 4. Stevens (Anglija, AJS-R7) 38:02,96, 5. Findlay (Avstralija, AJS-R7) 38:09,82, 6. Rosenbusch (ZRN, Norton) 38:43,21. **Najboljši** Jugoslovan: 8. Mrzel (Aermacchi) 39:59,42. **Najhitrejši** krog Sevostijanov (SZ, Vostok) 113,110 km na uro (nov rekord).

500 CCM:

1. **Molloy** (N. Zelandija, Norton) 36:23,45, 2. Stevens (Anglija, Matchless) 36:42,36, 3. Findlay (Avstralija, Matchless) 36:58,37, 4. Scheimann (ZRN, Norton) 37:02,21, 5. Hawthorne (Anglija, Norton) 37:02,38, 6. Robinson (Avstralija, Norton) 37:26,13. **Najhitrejši** krog Molloy 115 km na uro (nov rekord).

PRIKOLICE:

1. **Deubel-Hörner** 38:36,84, 2. Butschner-Kalauch 39:06,80, 3. Kölle Harquarof 40:16,28, 4. Wohlfart-Aga Neumann (vsi ZRN, BMW RS) 42:05,40, 5. Schneider-Rogan (Jug. BMW RS) 39:22,61, en krog zaostanka. **Najhitrejši** krog Deubel-Hörner 110,460 km na uro (nov rekord).

AVTOMOBILI:

1 **Bernusset** (Belgija, BMC, Cooper) 36:04,42, 2. Schön (ZRN, Ford Cooper) 37:33,57, 3. Franck (Belgija, BMC Cooper) 37:57,84, 4. Untersteggaber (Avstrija, Lotus) 39: in 06,93, 5. Thierry (Belgija, Ford Lotus) 37:04,04 (en krog zaostanka) **Najhitrejši** krog Bernusset 117 km in 280 m na uro (nov rekord).

IVAN REGENT

O socialističnem in komunističnem gibanju v Julijski krajini in Istri

(5.)

Torej avstrijska rešitev slovenskega narodnega vprašanja na načelih kulturne avtonomije. O kaki republikanski rešitvi pa niti besede.

Prvi se je oglasil za Majniško deklaracijo Abditus (Albin Prepeluh) «Ideja ali dogma». V tem članku, iz katerega dobiva človek vtis, da je napisan zato, ker se stranka ni navduševala za Majniško deklaracijo, pravi Abditus med drugim, da «V narodnem pogledu stojimo na stališču znane jugoslovanske deklaracije, zakaj strašno bi bilo, ako bi se le trenutek pomišljali nastopiti proti osvobodilnim stremljenjem naroda, katerega sinovi smo.» (?) Hkrati pa Abditus pokaže v članku tudi svoje skrajno reformistično in protirevolucionarno mišljenje s tem, da doda: «Zgledu ruskih boljševikov ne moremo slediti.» Abditus je namreč poznal v delavskem gibanju samo eno pot: pot reform, ne glede na čas in politične možnosti.

Albin Prepeluh je namreč kaj čudno pojmoval osvobodilno gibanje narodov. Majniška deklaracija slovenskih, hrvatskih in srbskih narodnih poslancev v avstrijskem parlamentu je pomenila zanj osvobodilno stremljenje naroda. Zgledu ruske proletarske oktobrske revolucije pa slovenski narod in slovenski socialni demokratje niso smeli slediti. Čudna logika slovenskega spicpurgerja. Resničnemu osvobodilnemu gibanju slovenski narod ni smel slediti. Abditus mu je to prepovedal.

Abditusu je odgovoril Verus (Anton Kristan) v člankih, ki so izšli v «Napreju» I. št. 62, 65, 67 in 68. Anton Kristan pravi v svojih člankih, da je znana Majniška izjava le ponavljanje tega, kar se je že v predvojni dobi govorilo na kongresih Jugoslovanske socialdemokratične stranke v Avstriji. Pri tem jo sicer pozdravlja, sklicuje pa se na Tivolsko resolucijo, ki da stremi za tem, naj bi se vsi Jugoslovani združili v en narod preko sedaj veljavnih državnih mej. Temeljna napaka Antona Kristana je bila ta, da je pozabil na razmere in okoliščine, v katerih je bila 1909. Tivolska resolucija sprejeta in da ni pojasnil, kako, na kak način, pod vodstvom katerih sil naj bi se bila Tivolska resolucija ostvarila.

V odgovor na članke Antona Kristana je napisal Prepeluh poseben članek pod naslovom «Dialog na prozoru» (Naprej I. 1917), v katerem je bila le narodno-politično hotenje ene stranke, Majniška deklaracija pa, da je čin vsega naroda.

Ta posebna trditev Albina Prepeluha deformira, pači smisel Tivolske resolucije prav tako kakor deformira cilje Majniške deklaracije. Tivolska resolucija ni bila hotenje ene stranke, marveč je pri njej sodelovalo več jugoslovanskih strank in bi bila lahko že 1909. postala hotenje, program, cilj vsega naroda, če ji vse velejugoslovanske klerikalne, liberalne in nacionalistične stranke v Avstriji, ki so bile vse avstrijsko usmerjene in nazadnjaške, ne bi bile nasprotovale in jo bojkotirale. Ne trdim, da so se Jugoslovanske socialnodemokratične stranke posebej zavzemale za uresničenje Tivolske resolucije; (niso bile še tako močne, da bi jo bile mogle uresničiti), vendar je treba priznati, da od vseh jugoslovanskih strank v Avstro-Ogrski, je JSDS edina imela pogum že 1909, na dan z zahtevo po združenju jugoslovanskih narodov v eno državno telo preko tedanjih državnih meja. In to v letih, ko se ni še nobenemu niti sanjalo, da se nahaja Avstro-Ogrska na pragu razsula.

Majniška deklaracija, ki so jo zainteresirani krogi izrabili kot sredstvo za mobilizacijo slovenskih ljudskih množic, in naj je še tako močno vplivala na te množice, ni bila posledica osvobodilnega gibanja naroda, marveč izraz bojazni do narodnega osvobodilnega gibanja, ki je že tedaj nosilo v sebi elemente stremljenja po nacionalni, gospodarski in družbeni osvoboditvi. Zato je Majniška deklaracija bila bolj poskus tako stremljenje zavreti, zadušiti, usmeriti ga v kalne patriotične vode propadajoče avstro-ogrske monarhije.

V dneh 25. in 26. decembra 1917 pa je bil v Ljubljani kongres jugoslovanske socialnodemokratične stranke. Na tem kongresu so bili odsotni mnogi tovariši ali sodrugi, ker so bili mobilizirani v vojaško službo. Kongres se je na predlog dr. Tume z dodatki Rudolfa Golouha in Antona Kristana sprejel po poročilu o političnem položaju naslednjo resolucijo: 1)

«Strankin zbor

I. Pozdravlja zmago ruske proletarske revolucije kot prve revolucije v svetovni zgodovini združenega delavstva tvornic in mest, zemlje in dežele, zveze, ki edina je mogla strmoglaviti carizem in buržoazijo, kapitalizem in nacionalizem...*

«Za oživotvoritev tega cilja je neobhodna obnovitev svetovne internacionale, ki se doseže le s polnim žrtvovanjem vseh proletarskih strank in le v polni vzajemnosti.

II. Zahteva za Avstro-Ogrsko polno demokratizacijo vse javne uprave, občine in okrožja z odstranitvijo kronovin in deželnih zborov in enakih ustanov, potom občine, enake, tajne proporcionalne volilne pravice vsakega doraslega državljana, ne glede na posest, stan in spol.

III. Zahteva združitev enonarodnih občin in okrožij v enonarodno politično zvezo kot nepretrgano gospodarsko, prometno in upravno celoto s polno pravico sammoodločevanja v vseh kulturnih, gospodarskih, socialnih in upravnih zadevah; zahteva združbo teh samoupravnih narodno-gospodarskih enot v federativno adrijansko-donavsko-sudetsko državno zvezo kot prirodno prometno-gospodarsko in politično državno celoto s polno pravico samoodločevanja na zunaj in na znotraj družbenih narodnosti ter z odpravo tajne diplomacije.

IV. Stoji na stališču resolucije jugoslovanske konference od novembra 1909 ter izreka vnovič kot cilj jugoslovanske socialno-demokratične stranke ustanovitev samoupravne kulturne, gospodarske in politične celote vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov na sklenjenem gospodarskem prometnem ozemlju... 2) Pozdravlja pa vsako resno delo in stremljenje za uresničitev tega cilja.

Uvideva edino pot v dosego tega cilja 1. v demokraciji vse občinske, okrožne in državne uprave; 2. v uspostavitvi internacionalno združenega proletariata avstro-ogrske državne skupine ne glede na narodnost in dežele po načelu polnega samoodločanja posameznih narodnih skupin.

V. Izraža z vso silo klic po sklenitvi stalnega in pravičnega miru brez zmagovalcev in premagancev, miru, ki mora priti le po načelih ruske proletarske revolucije: brez aneksij, brez kontribucij, s samoodločevanjem narodov; zaradi tega vidi:

1. v zmagi Antante imperialistično poseganje Italije preko Adrije na Balkan in s tem zaviranje svobodnega kulturnega gospodarskega in političnega razvoja adrijansko-balkanskih narodov... 3)

Iz zamotanega, tu pa tam morda nujno ezopskega besedila te politične resolucije je očito, da se je X Kongres JSDS v Avstriji na splošno še vedno naslanjal na Tivolsko resolucijo. Majniške deklaracije navedena politična resolucija niti ne omenja; zopet gre mimo nje, kakor da je ni. Le v resoluciji o taktiki Kongres Majniško deklaracijo le pozdravlja «kot prvi in politični izraz združenih meščanov in kmetov za važno politično idejo».

1) Zgodovinski arhiv KPJ, V. Tom, str. 319

*) Nekaj vrstic je črtala cenzura Op. ur.

2) Nekaj vrstic črtala avstrijska cenzura. Op. ur

3) Točko 2 je črtala cenzura. Op. ur.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 43-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst